

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÖG ILLUSTRERAD TIDNING GRUNDLAGD AV FÖR KVINNAN OCH HEMMET FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 25 DECEMBER 1921.

HUVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

ANDRE REDAKTOR:
EBBA THEORIN.

GAMMALDAGS JUL I STORSTADENS HJÄRTA

Julbockor, granna papperskarameller och varma gräddväfflor äro lika omtyckta av modärna stockholmsbarn som de voro av barnen på den tid, då Stortorget's julmarknad var en ny institution. I år ha stånden varit flera och innehållsrikare än någonsin och man hittade många förträffliga julklappar där, både hos den frejdiga kullan i Dalaståndet, som här ses lastad med sina skatter, i boklådan vid Mäster Olofs fötter, i de blindas borststånd och alla de andra ålderdomligt sirade tälten.

SVERIGE I GOETHES LIV OCH SKRIFTER

FÖR IDUN AV ELLEN KEY

LENNA TITEL HAR EN STUDIE AV professor H. G. Gräf. Den lilla skriften är nyss utkommen i svensk översättning hos Norstedt & Söner. Författaren har bestämt begränsat sin uppgift till att ge »en kort överblick av den beröring, personlig eller skriftlig, som ägde rum mellan representanter för den svenska folkstammen och Goethe». Boken har intet att göra med Sveriges ställning till Goethe, utan handlar uteslutande om de svenskar, som kommo i beröring med Goethe, från hans tidiga ungdomsår till hans sena ålderdom.

Professor Gräf var till 1918 anställd vid Goethearkivet i Weimar. Men sedan det tyska kulturarbetet mångenstädes måst inställas eller inskränkas, har professor Gräf haft en ledighet, som han 1920 använde till ett långt sommarbesök i Sverige. Under detta fick han tillfälle att göra nya forskningar för sitt arbete. Han har icke funnit att Sverige betydde mycket för Goethe; det är endast en stor svensk, som beredde Goethe personlig glädje emedan han av honom hade något att lära: J. J. Berzelius, som han råkade 1822 i Marienbad. Det är ett litet, för Goethe mycket betecknande drag, att han vid det första sammanträffandet som vanligt var stel mot sin berömda besökare, men däremot genom vänliga lovord till den enkle man, som förmedlat bekantskapen, gjorde denne obesvärad i de två store människors sällskap. Det dröjde något innan samtalet blev livligt, men efter middagen — till vilken Goethe inbjudit Berzelius — blev Goethe allt livligare. På eftermiddagen, vandrade sällskapet till en liten utslocknad vulkan, om vilken Goethe ville höra Berzelius' mening. Berzelius framställde denna utan att låta märka att han visste sin egen mening strida mot Goethes. Han fann att Goethe ej endast uppmärksam lyssnade, utan villigt ändrade sin egen åsikt. Sedan åsåg Goethe med största intresse huru Berzelius med blåsröret prövade de mineral Goethe samlat. I brev åt olika håll talar Goethe sedan om Berzelius som »den ypperste, muntraste kemiker» med vilken samtalen varit lika livliga som lärorika. Berzelius gladdes sedan Goethe genom en hel sändning av sällsynta mineral från Sverige. Nästa gång de råkade var på Dornburg, där Goethe genom ensamhetens och naturens hjälp sökte bära sorgen över Karl Augusts död.

Utom detta besök var det Amalia von Helvigs översättning av Fritiofs saga, som blev Goethes yppersta intryck från det samtida Sverige. Varken Atterbom eller Geijer — under den stora resan med A. F. Lindblad och Malla Silverstolpe — uppsökte Goethe. Det var synd om Malla och hennes reskamrater, att de aldrig lärde känna den verkliga Goethe. Diktaren ägde ju deras varmaste kärlek och de fruktade kanske just därför att mista något stort genom att personligen möta den, av samtidens förtal och skvaller vanställda, människan. Man unnar Geijer att ha fått tala med Goethe om vår Gustaf II Adolf, som Goethe studerat liksom Karl XII, om vilken han förrät det ypperliga ordet: »varje hederlig svensk vördar Karl XII, den skadligaste av hans konungar.»

Professor Gräf torde ha rätt när han antar att ett personligt sammanträffande skulle kommit Malla att som Jung-Stilling beklaga, att så få kände Goethes hjärtelag.

Den förmånen hade en del obetydliga svenskar, som anlidade honom, från och med de som behövde penningunderstöd till de som begärde autografer. Vad manuskriptgranskning angår blev Goethe även hemsökt av en obetydlig svensk vilken den då snart åttioårige Goethe i ytterst artiga ordalag ber betänka att han, »i sin höga ålder, knappast kunde uppfylla de nödvändigaste plikterna, men att han önskade sig sina yngre år tillbaka för att kunna uppfylla hans önskan!» Intet i boken betecknar bättre Goethes behov att vara god än detta mycket artiga brev, där han avvisar att granska manuskript åt en fattig svensk kapten.

De som tala om den »kalle Goethe» veta troligen icke huru villig och mångfaldig hans hjälpsamhet var. Hans eget vanliga villkor, att hjälpen skulle förtigas, gjorde den i de flesta fall obekant för samtiden, som trodde myten om olympiern Goethe. Först nu, när — jämte hans skrifter, hans brev, hans dagböcker, hans samtal, äro tillgängliga — vet man något om Goethe, om vilken den — då redan sjuke — Tegnér skrev, att han finner »menskap ingenstädes». Man skulle unnat Tegnér, som »gått sig trött i Goethes pelargångar» att ha nått fram till templets cella. Det var först under sin dödsnatt Tegnér i en drömsyn mötte Goethe och såg honom såsom — en svensk från Värmland! En dröm, som synes mig innebära, att dödens underbara klarsyn trängt genom den dimma, som även för en Tegnér omgav människan Goethe. Det torde ej ha varit många av de resande svenskar, som i Weimar uppsökte Goethe, vilka ägde ett så gott omdöme som den tjugutvåriga greve Trolle-Wachtmeister. På sin Europaresa förde han dagbok och antecknade där, att han först kände sig fränstött av Goethes stelhet och trodde att denna härflöt ur en illa anbragt ämbetsmannamyndighet och en genom ständigt smicker närd egenkärlek. »Men snart fann jag, att jag gjort honom orätt», fortsätter den kloke ynglingen, som är ett lysande psykologiskt ljus bredvid våra nuvarande litteraturgossar, vilka hänfullt tala om »geheimerådet Goethe». Denne bar verkligen sin titel, — såsom varje liten docent bär sin — eftersom han ju satt som den förste i Karl Augusts »konselj» och under årtiondens arbete visade att han var allt annat än »titulärt» råd i den lilla staten!

Det röjer stor finhet hos den unge Wachtmeister, att han snart fann, att Goethes tillbakadragenhet och tystnad borde tillskrivas ett slags tungsinne, som uppkom ur »känslan av den tomhet, som omgav honom». Ynglingen upptecknar i sin dagbok, att han aldrig sett ett huvud som Goethes, aldrig »ett ansikte, så manligt skönt, så utmärkt av elevation, styrka och mildhet, en blick lik den, som ljungade ur hans svartbruna ögon». Wachtmeister förvånar sig, att Goethe — i Weimar lika väl som i Sverige — är mindre känd än Schiller och Wieland, att dessas skrifter

flitigt såldes, men Goethes »lågö tämligen stilla i boklådorna».

Gräf betonar, att ynglingen såg aldeles rätt, att han med tankeskärpa och klarhet uppfattade saken. »Ty», säger Gräf, »Goethe var dessa år som bortdöd». Men just under de år, Schiller sålunda fördunklade Goethe, blev de båda människors vänskap allt innerligare! Christiane, som efter Schillers död hörde Goethes gråt om nätterna, visste att han sörjde. Men Weimars små herrar och damer, som sågo hans behärskade ansikte, kunde på nytt orda om Goethes kyla! Det finnes många skepparlögner om den ännu ofullkomligt kända oceanen Goethe.

Tegnér's vän, von Brinckman, blev den förste flitige och finkänslige förmedlaren mellan Goethe och Sverige. Under sin uppfostran i Tyskland var Brinckman skolkamrat med Schleiermacher och genom denne — liksom genom sina vänner Wilhelm von Humboldt och Rahel Varnhagen — var han väl beredd att möta Goethe. Detta skedde 1798. Han var ofta inbjuden till Goethe, som om honom brukar ett ord, vilket i Goethes mun var starkt berömmande: att Brinckman var affirmativ. Goethe visar honom det stora förtroendet att samman med Wilhelm von Humboldt genomgå Herrman und Dorothea, för att anmärka på alla prosodiska fel. Goethe lät dem med tacksamhet kritisera liksom han även ofta uppdragit åt diktaren Voss att granska sin meter. Ja, när dennes son, den unge Henrik Voss, började jaga »sjufotingar» och andra »odjur» i Goethes versmått, skrattade Goethe och gladdes åt ynglingens vakenhet, men tog sig friheten att ej alltid följa förslagen! I våra dagar äro diktarna redan i tonåren mycket ömtåligare än Goethe. De uppsäga bekantskapen om man finner deras versmått eller deras bilder haltande* — när de själva begärt ett omdöme! Brinckman fann i Berlin en liten krets, där »Goetheanism» odlades redan under den tid, då det övriga Tyskland ej förstod vad Goethe var. Och det torde framför allt ha varit Brinckman — och Amalia von Helvig — som i någon mån spredt »Goetheanism» även till Sverige. Det var t. ex. med ett anbefallningsbrev från fru Helvig som den unge Bernhard von Beskow 1819 besökte Goethe. Prof. Gräf påpekar att Beskow gjorde några fina iakttagelser, varav särskilt en är betecknande för den samtalskonst, som Goethe ägde: »Med lätthet övergår han från ett ämne till ett annat, tillfogar vanligtvis, innan han slutar en betydande reflexion, som belyser det hela, förbinder den på fint sätt med det föregående och kommer så in på ett nytt samtalsämne.» Uttrycket samtalskonst för tanken till det andra uttrycket »levnadskonstnar», om vars innebörd vissa nutida svenska diktare och litteraturprofessorer ej synas ha den blekaste aning eftersom de taga karrikatyror av det stora begreppet för att vara dess verklighet!

En svensk-tysk författarinna, Beatrice

* Professor Gräf har just utgivit den lilla för Goethe-vänner oumbärliga boken: *Goethe und Schiller in Briefen von Heinrich Voss*. Den är utkommen hos Reclam i Leipzig.

Iduns byrå och expedition,

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 1646. Allm. 9803. Riks 1646. Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11—1. Annonsskont.: kl. 9—5.
Riks. 8660. Allm. 402. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris 1922:

Idun A, vanl. uppl. med julnummer:	Idun B, praktuppl. med julnummer:
Helt år Kr. 15:—	Helt år Kr. 19:50
Halvt år " 8:—	Halvt år " 10:—
Kvartal " 4:25	Kvartal " 5:25
Månad " 1:50	Månad " 2:—

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

38 öre efter text.	Utländska annonser:
42 öre å textside.	45 öre efter text., 50 öre
5:25 20 % förhöjning för sär- å textside, 20 % förh.	för särsk. begärd plats.
skild begärd plats.	

Zade, som i fyra fina, värdefulla böcker sökt ge den nutida svenska allmänheten en aning om kvinnorna under Tysklands litterära guldålder, har i sin sista vackra bok, I musernas rike, låtit den gamle Goethe framskynta bredvid den unge Schopenhauer, som retar sig över att »alla dumhuvuden sade ja och amen till allt vad Goethe sade». Men den unge Schopenhauer uttrycker ingen häpnad över att den gamle Goethe upptar hans — tjugusjuåringens — motsägelser med största jämnmod, ja, behandlar honom som jämlike. När Goethes intresse svalnade för den unge Arthur, som så föga visade det vördnadssinne Goethe i högsta mått ägde, då tolkade Schopenhauer detta så, att Goethe, som »dyrkades likt en halvgud», ej tålde motsägelser!

Goetheordet, om att man i ungdomen lägger naturen som folium under sig själv, förblir en djup sanning, isynnerhet om man låter ordet naturen innefatta även människorna. Den av besökare oändligt plågade Goethe gjorde nog ofta den erfarenheten att dessa besökare helst talade om sig själva och läto Goethe lyssna! Om svenskarna i det fallet utgjorde ett undantag, så berodde detta därpå att de den tiden vanligen talade franska bättre än tyska, det språk som Goethe var nog »självvisk» att helt begagna.

*

När professor Gräf besökte Sverige mötte han några verkliga Goethekännare och mycken vänlighet från deras sida. Detta gjorde, att den älskvärde resenären blev gripen av en — trots hans gråa hår — ungdomlig hänförelse för vårt land, vårt språk, vårt folk. Bland de svenskar, som vänligt främjade hans syfte med resan — utgivandet av den lilla bok, som här omhandlas — nämner han särskilt Ruben G:son Berg, generalskan Hedda Munck af Fulkila — som boken är tillägnad — och friherrinnan Thyra Klinckowström, född Sylén. Den grundliga Goethekännaren Klara Johansson var visst utomlands under hans besök och den varma Goetheentusiasten Fredrik Vult von Steyern — som givit vårt riksbibliotek sin storartade samling verk av och om Goethe — var ej mer i livet.

En människa fann han här ur Goethes värld men som sedan många år tillhör Sverige, professorskan Therèse Gylden, änka efter den utmärkte astronomen Hugo Gylden, sondotter av Goethes förste vän i Weimar, Knebel. Henne kände Gräf redan från tiden före kriget och hon har på alla sätt främjat tillkomsten av denna bok om Sverige och Goethe.

Men hon, hans moderliga väninna, har framför allt givit honom den nu sällsynta lyckan att finna en, i Goethevördnad uppvuxen, en genom Goethe-andan fostrad och mognad lärjunge till sin farfars vän. En

lärjunge, som i fullaste mening kan kallas Goethe-reif, lika sällsynt som kvinna och som människa, lika trogen sina fäders land, Tyskland, som sina barns land Sverige. Men — såsom en av Goethes anda helgad — framför allt världsborgarinna. Vi äga i vårt land ingen hennes like och även i Tyskland — där man nu börjat ana Goethe — torde sådana vara svåra att finna. Där möter man ej få Goetheläsare och Goetheforskare. Men människor, som — i ordets dubbla mening — äro Goethereif, torde ej vara många. Att i Therèse Gylden ha lärt känna en sådan hör till livets stora rikedomar.

*

Professor Gräf menar att han — genom sjukdom och andra svåra hinder — ej kunnat göra sin bok om Svenskarne och Goethe så väl som han velat. Denna saknad har han uttryckt genom mottot ur Oscar II:s översättning av Tasso, där denne hoppas att samma öga, som ser hans lycka må genomskåda hans blyghet.

Professor Gräf behöver dock icke befara att den lilla skrift, som han — Goetheforskaren — velat göra så mycket rikare, icke skall ge Sveriges Goethevänner verklig glädje. Man kan tyvärr ej vänta att boken i Sverige får stor läsekrets. Men den borde erhålla den mest utsökta, vårt land äger.

Axel Lundegård.

Författaren Axel Lundegård fyllde den 17 dec. 60 år. För den yngre generationen framstår Lundegård främst som den talangfulla författaren till en lång rad historiska romaner, såsom Struensee, Drottning Margareta, Drottning Filippa m. fl., alla med motiv från Sveriges medeltid och utkomna efter sekelskiftet. Lundegård har vidare utfört en betydande gärning genom det pietetsfulla sätt, varpå han förvaltat sin ungdomsvän Victoria Benedictssons (Ernst Ahlgren) litterära arv. Han har författat en för vår kännedom om henne ovärderlig och grundläggande biografi; han har utgivit hennes verk och i några fall med den finaste förening av osjälviskhet och intuition fullbordat hennes utkast.

Det är gott att ha en vän, som kan ge goda råd i kinkiga situationer och uppmuntra och förströ, då så behövs. En sådan vän är Idun, som kommer en gång i veckan, bara Ni betalar 15 kr. på närmaste postanstalt.

Julbön.

Vinterljusa vårdröm,
underfulla jul,
bred ditt vita skimmer
över lägsta skjul!

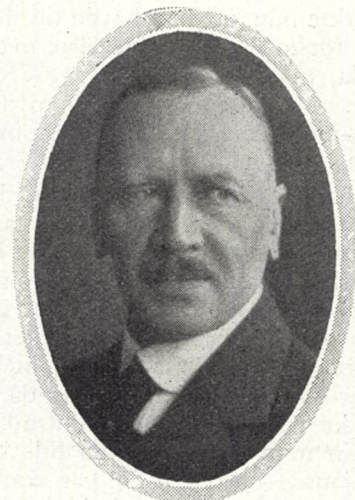
Stryk med änglavingar
hatet från vår jord!
Giv oss varma tankar,
giv oss goda ord!

Via dolorosa,
väg i skuld och blod,
led oss fram till ljuset,
giv oss hoppets mod.

Klara klockor, ringen
kärlek, som är död,
åter upp till livet!
Se, oss göres nöd!

Vinterljusa vårdröm,
underfulla jul,
bred ditt vita skimmer
över lägsta skjul!

SIGRID ELMBLAD.

Knut Barr.

FEMTIO ÅR FYLLER DEN 28 DEC. SKRIFTSTÄLLAREN fil. d:r Knut Barr i Stockholm.

Genom sin stora beläsenhet, sina omfattande intressen och sin självständiga åskådning har d:r Barr de bästa förutsättningar att — såsom det är hans strävan — ge en för den stora bildningstörstande allmänheten lättillgänglig framställning av filosofiska och estetiska problem. Hans klart avfattade och översiktliga "Världsförklaringar och livs-åskådningar" utkommer i dagarna i tredje upplagan, och d:r Barr har f. n. under arbete ett nytt, mera omfattande verk, "Svenskt tankeliv". D:r Barrs glada skildringar i bokform ur Uppsalalivet och av studentsångarbrödernas äventyr minns man också med nöje. Som publicist — d:r Barr är sedan många år medarbetare i St. T. och även Idun har nöjet räkna honom bland sina medarbetare — och som föreläsare intar han slutligen också en bemärkt ställning.

I nästa nummer av Idun utlyses den första spännande pristävlingen för 1922. Första priset blir Femtio kr., andra priset tjugofem kr., tredje priset femton kr. Kom därför ihåg att skaffa Idun n:r 1 för 1922. Säkrast är dock att prenumerera!

EKSTRÖMS VANILINSOCKER

R Ö S T E N I G R A M M O F O N E N

AV L. ANDRO — ÖVERSATT FRÅN TYSKAN AV ELLEN RYDELIUS

NERVLÅKAREN SKULLE JUST GÅ IN i sin privatvåning, då husjungfrun anmälde, att i väntrummet satt en dam, som bett att få komma sist, eftersom hennes fall var särskilt komplicerat och fordrade mycken tid.

Läkaren ryckte förargad på axlarna. Först och främst därför att varje patient ansåg sitt fall för särskilt svårt men också därför att han glatt sig åt att få dricka te med sin hustru och sina mycket sysselsatta halv-vuxna barn. Det var den enda stund på dagen, då han såg dem, och då han hämtade kraft för kommande strapatser, medan han tyst lyssnade till deras samtal. Men plikten gick före.

Damen, som kom in, var ung, smärt och sorgklädd. På armen, hårt tryckt intill bröstet, höll hon ett paket av flat och cirkelrund form. Det påfallande hos henne var den vackra hårmanen och de rödaktiga, kraftigt tecknade ögonbrynen, som gingo ihop över näsroten. »Krigsänka, som icke kan finna sig tillrätta i sitt tillstånd», fastställde läkaren tyst sin diagnos, medan han på det sakligt faderliga sätt, som hörde till hans yrke, riktade de första frågorna till henne. Han hade icke misstagit sig. Hennes man hade fallit under första krigsåret. Med lättad märkte han, att hon hörde till dem, som när de första hindren väl äro övervunna, ville tala, måste tala. Han såg i smyg på klockan. Med denna sort, som icke använde långa omvägar för att komma till en reaktion, blev man snart färdig.

Hon hade varit gift ett halft år, då kriget bröt ut. »Vi hade måst vänta i årtal på varandra, min man och jag, berättade hon, och hade varit mycket skilda åt. Då kom ett arv, som gjorde det möjligt för oss att gifta oss. Vi voro mycket lyckliga — mycket.

Läkaren tänkte för sig själv, att hon säkert var vacker i vanliga fall, då kindkottorna icke voro för starkt framträdande.

— Min man hade först en tids kort garnisonstjänst, och redan det var svårt, därför att vi oupphörligt måste darra för skilsmässan. Till sist måste han ut. Kvällen innan han reste bort, hade han med sig en sak åt mig. — För att du skall ha någonting av mig, då jag är borta, — sade han. Hon tog upp det cirkelrunda paketet som hon hittills fasthållit med ett krampaktigt grepp. Läkaren såg med förvåning en grammofonskiva ligga inuti.

— Han hade varit hos ett grammofonbolag och talat in skivan åt mig, fortfor den unga frun. Detta infall föreföll mig först absurt. Grammofonen hade varit en mycket förlöjligad lysningspresent av en tant, vi kunde inte tåla den och hade strax ställt upp den på vinden. Men när min man var rest, tog jag ned den i mitt rum. Länge vågade jag icke få skivan att tala. Men samma dag hans första fältbrevkort kom, framåt kvällen, då min ängslan blev större, gjorde jag det i alla fall. Då hörde jag hans röst...

Hon tystnade. — Vidare, sade doktorn.

— Denna röst talade kära, kära ord. Jag var obeskrivligt lycklig och obeskrivligt sorgsen. Jag vågade dock inte unna mig denna smärtsamma lycka ofta. Tills en dag underrättelsen kom att han stupat...

Rösten svek henne. Doktorn tog hennes skälvsande hand i sin, talade vänligt invaggande och frågade till sist: Ni kom i bekymmersamma förhållanden?

— Egentligen inte. Röntorna av det lilla arvet räckte ungefär för mina anspråkslösa behov. Detta var kanske inte ens bra, ty nu hade jag ingenting annat än min förlust att tänka på. Jag stod alldeles ensam, jag hade helt och hållet gått upp i honom. Då tog jag min tillflykt till grammofonen, först tvekande, sedan allt oftare. Hans röst som jag kunde höra så ofta jag ville, gav mig illusionen av hans närvaro, illusionen av kärleksstunder. Mycket snart drogs jag helt in i detta. De få människor, jag kände, tyckte, att jag blev besynnerlig. Jag kunde ju icke säga dem, vad jag varje dag upplevde på nytt.

— Så gick det månader — år, fortfor den unga frun. — Då kom det så småningom över mig som ett obehag, något liknande leda.

Jag längtade alltjämt efter hans röst, men jag hade gärna hört andra ord. Jag kunde varje detalj i klangen alltför väl, jag visste, var den blev otydlig, var maskinen surrade. Men alltid och oföränderligt kom det samma, och känslan av motvilja blev allt starkare inom mig. Jag hade inte mer behövt dra upp maskinen, menar ni? Men det var som en främmande befallande vilja över mig att göra det, även om jag aldrig så fast föresatt mig att låta bli. Jag blev alltmer förbittrad emot denne man, som tvang sig på mig. En del halvt kända, länge sedan glömda ting kommo mig åter i tankarna, t. ex. ...

— T. ex.? — frågade doktorn.

— Det är svårt att uttrycka det. Mycket som jag känt förr också, men som legat liksom under en slöja. Minnet utav vanor, som han haft, som jag icke tyckte om, även det, att min man var mycket äldre än jag och ofta obändigt trängt sin ömhet på mig. Och att jag en gång under vår förlovningstid velat ge honom mitt ord tillbaka, jag vet inte själv riktigt varför. Grammofonen hade en stor blåaktig, lackerad tratt, och slutligen tyckte jag, att jag råkat i händerna på ett vidunder med jättestort blått gap, som om det spärrade upp sina käftar och ville sluka mig.

— En fix idé, nickade doktorn. Men vidare.

— En gång försökte jag göra en liten resa. Men knappt var jag borta, förrän jag drevs hem av en oemotståndlig makt. På hemresan i kupén blev jag bekant med en ung man, han sysselsatte sig vänligt med mig, vi träffades mera. Det dröjde icke länge, förrän jag såg att han älskade mig och att jag kände böjelse för honom. Nu hade väl det naturligaste varit, om jag befriat mig från den andres onda trollmakt, men jag kunde inte. Så ofta jag hört den levandes kärleksord, smög jag mig till grammofonen och lyssnade till den dödes- dessa förfärliga ord, som först behövde maskinen och som förföljde mig in i mina drömmar. Jag avvisade rysande min väns giftermålsplaner. Jag inbillade mig, att den förste måste vara i livet, vara försvunnen någonstans och åter dyka upp en dag. —

Sådant händer ju. Jag sökte upp hans kamrater — de hade sett honom falla med ett skott i huvudet, han hade på sedvanligt sätt blivit identifierad och begravits någonstans i Ryssland. Något tvivel var inte mer möjligt, ändå tvivlade jag — jag kan inte riktigt säga varför, kanske inte så mycket på hans lekamliga död som på den andra. Jag vågade inte gifta mig med min vän, ja, jag vågade inte ens ge honom min kärlek — alltid när han ville ta mig i sina armar, hörde jag den andres röst, inte den verkliga utan den förfärliga grammofonrösten med de evigt likadana orden, och jag kände det som om man kört en spik in i min hjärna.

— Hur kommer det sig, frågade doktorn, att ni aldrig försökt göra er av med grammofonen?

— Det har jag ju försökt! Jag har gömt den för mig själv, burit ned den i källaren och upp på vinden — men ständigt tvang mig något att åter bära in den i mitt sovrum. Jag har stått med hammaren framför den, redo att slå sönder den — men då tyckte jag, att den skulle falla ned på min mans huvud, och jag kunde inte slå till.

— Fallet är så enkelt, min kära fru, — sade doktorn och lade sin bruna smala hand på skivan, — så oändligt enkelt, att jag förvånar mig över att ni inte själv kommit på lösningen. Skivan stannar kvar här hos mig, här är den i gott förvar. Det, som ni kallar hans trollmakt och som i själva verket inte är något annat än den sinnligt uppeggande kraften hos ett minne, skall upphöra i samma ögonblick som ni undgår skivans inflytande. Om jag får råda er en sak — ni talade om en vän?

Den unga frun rodnade. — Ja, åtminstone om en man, som begär min kärlek.

— Om ni vill lyssna till mig — så skänk honom denna kärlek. Ni är en erotiskt starkt betonad natur, sättet varpå ni rycktes ur ett ungt äktenskap, den långa skilsmässan och den inbillade kontakten med en död har enerverat er. Ni skall nu leva såsom jag föreskriver, och om ett par veckor skall ni komma tillbaka till mig. Jag hoppas då bara få konstatera att ni blivit en frisk och lycklig kvinna.

Doktorn ordinerade henne en lätt kallvattenkur och rörelse i friska luften, mer för att hon skulle ha känslan av att icke förgäves ha varit hos en läkare än därför att han ansåg det nödvändigt. I själva verket — det visste han, var hon redan frisk, emedan hon blivit befriad från sin onda fetisch. Hon kastade ännu en sista ängslig blick på den, där den låg stilla och oförarglig i sitt mystiska teckens pansar på skrivbordet och inte längre kunde skada henne. Sedan vände hon sig för att gå, högre, lättad och nu med ett litet hänfullt leende mot den cirkelrunda trollskivan, som hon nu kände sig befriad från.

Men doktorn gick in i sitt vardagsrum. Tetimmen var länge sedan förbi, barnen hade gått till sina läxor, men vid bordet satt hans hustru med silverkannan framför sig, övertäckt med en tedocka av grönt siden. — Det har dröjt länge i dag, sade hon vänligt och hällde upp te åt honom. Du är väl trött?

IDOZAN
Skadar ej tänderna

ehuru samma innehåller 5 gånger så mycket järn som andra liknande järnmediciner. Ger **snabbaste och bästa resultat** därför billigt att använda. **Mycket välsmakande.** Fås å alla apotek såväl med som utan alkohol. Rådfråga läkare.

EN ELEGANT MODESALONG I STOCKHOLM

Tre vackra modeller från Lejamagasinet's uppvisning på Royal: Till vänster "Geraldine", i absintgrön crêpe georgette, i mitten bruddräkt i vit crêpe de chine med silverbroderier, till höger "Terpsichore" i röd guldbrokad med brokadspetsar. (Text sid. 1250.)

Läkaren nickade tyst i tankar. Han gav henne intet ord för hennes väntan och för att hon med milda händer sörgde för honom och ordnade allt efter hans önsknin-
gar. Hustrun böjde sig över sitt arbete och tänkte: »Aldrig ett gott ord, aldrig en vänlig blick. Han märker inte den möda jag lägger ned på att sprida trevnad kring mig, han ser inte blomman på bordet, som glänser så vackert i lampskenet, märker inte den nya håruppsättningen, som skall dölja mina grå hår, ser inte hur ensam jag är, hur åren förgå och hur jag längtar efter ett litet kärleksfullt ord. Det behövs så litet för att ge en smula lycka! Det finns dagar, då man måste ha det, emedan de an-
nars äro för grå och flyta tillsammans med de gångna och de kommande till en enda dunkel dimma. Det förstår han inte. I sina patienters själar förstår han varje den minsta detalj. Men att jag sitter bredvid honom och vissnar, märker han inte.

— Ha inte barnen haft en grammofon en gång? frågade doktorn mitt i sina djupa tankar.

— Jo, sade hon förvånad. — Men de kunde inte med den, lika litet som vi, och så satte jag upp den i skräpprummet.

— Om du ville ta reda på den — bad doktorn. Jag ville gärna göra ett experiment med den.

Hans fru gav husjungfrun i uppdrag att hämta den. Doktorn drack ur sitt te och fann att han ännu hade ett par minuter på sig innan han skulle gå till sammanträde. Han nickade åt sin hustru och lämnade tyst rummet.

Inne i rummet stod redan grammofonen, något dammig men oskadad. Den hade också en blålackerad tratt, han måste skratta. Han skruvade fast skivan, som låg

på hans skrivbord. Farhågan att den skulle vara av annat märke och icke fungera, var onödig, ty strax hördes det karaktäristiska surret och sedan sade en mansröst lågt men tydligt: — Min älskling, mitt enda på jorden, jag vill att du alltid skall tänka på mig, du skall inte vara ledsen, jag är alltid hos dig. — Rösten talade vidare, först tvekan-
de, förläget, sedan så småningom allt varmare. Den talade kärleksord, som blevo allt hetare, och snart hördes man önsknin-
gar, minnen, smeknamn, som måste stämma från gemensamma upplevelser. Det var otroligt, — tänkte läkaren. — Här har karlen stått och sagt sådana saker till sin fru, som icke alls fanns där, medan två karlar vevade framför honom! — Han avbröt föreställningen och tog av skivan. Fallet var färdigt för honom. — Om alla voro så lätta att bota, — tänkte doktorn tog hatt och rock och sysslade i tankarna under vägen med den maniakaliske rumänierns mycke mer komplicerade fall, som han hoppades kunna bota.

Det var redan kväll, och man kunde inte se mycket, men i fönstret stod doktors fru och såg efter mannens otydliga figur. Liksom alltid gick hon in i hans mottagningsrum för att se efter om där var i ordning, kanske också för att inandas litet av hans atmosfär. Grammofonen stod ännu kvar och skivan låg bredvid. Mekaniskt skruvade hon på skivan. Surrandet började, och en manlig stämma började tala. Doktors fru lyssnade. Hon hörde kärleksord, som hon alltid längtat efter, ord från en människa som ägde men icke blivit trött på att äga, utan i darrande ängslan strävade efter att hålla kvar vad han ägde. Ett ögonblick kom hon att tänka på att det kanske var en skådespelare, som uppläste något ur en roll,

men denna röst var icke konstmässigt skolad, den talade en lätt, icke vidare vacker dialekt, den stannade och letade efter ord, som nästan läto enfaldiga. Detta var verk-
lighet, det kände hon. Hon funderade icke över hur skivan kommit dit, huvudsaken var att hon hörde vad hon själv behövde. Hon lyssnade med heta kinder, och när allt var slut satte hon på skivan en gång till.

Hon försökte föreställa sig, att hennes man sade dessa ord till henne, men denna illusion kunde hon inte hålla samman, den skingrades snart. Men likväl kände hon med en het lidelsefullhet, som hon förut icke vetat av, att de än en gång måste bli verklighet, innan den obönhörliga ålderdomen kom. Hon tänkte på en man — och för första gången i hans frånvaro tänkte hon medvetet på honom, som hon ibland träffade i sällskapslivet och på vars blickar man såg, att han visste om hennes ensamhet. Kalla på mig, då ni behöver mig, — bådo ord och blick. Han hade icke betytt något för henne hittills. Men nu kom det för henne, att hon älskade honom, att han kanske skulle kunna säga henne så varma, uppeggande ord som rösten i grammofonen. Någonting var väckt inom henne, något vilt, förtvivlat, liksom stode hon inför ett avsked och måste njuta ännu en sista lycka. Ännu ett ögonblick tvekade hon. Den lätta doften av tvål, desinfektionsmedel och cigaretttrök, som hennes man utstrålade, låg ännu kvar i rummet. Sedan såg hon hans gränslöst likgiltiga blick glida förbi sig, så grammofonens blå tratt, i vilken orden för tredje gången dogo bort i ett lätt surr. Hon såg den andre framför sig, som hon fick kalla på, då hans stund var kommen.

Läkarens hustru gick till telefonen.

Juveler, guld, silver, nysilver, speciellt hushållsartiklar

H. KARELFELT, Juvelerare, STOCKHOLM

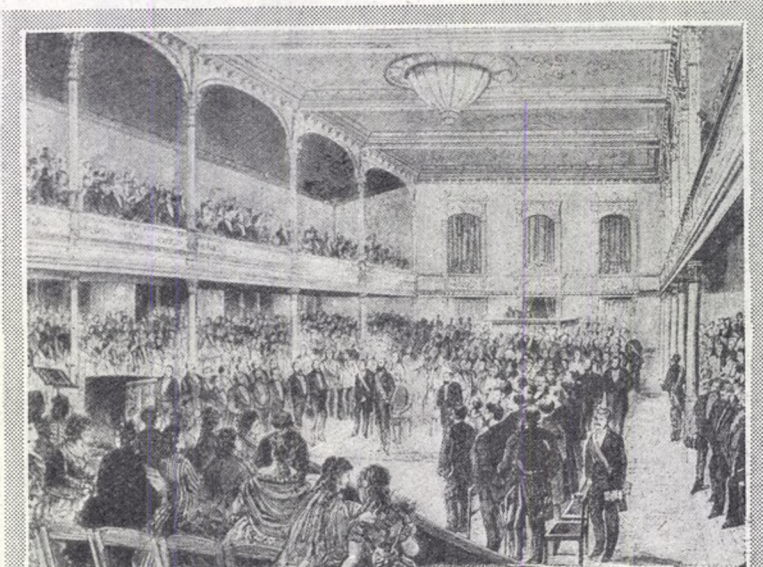
Regeringsgatan 10

MUSIKALISKA AKADEMIEN JUBILERAR

DEN SVENSKA TONKONSTENS HEM UNDER 150 ÅR.

Gustaf III utfärdade 8 sept. 1771 stadfästelsebrevet för akademien och skänkte den senare sitt stöd.

Den första stora festen i den nya byggnaden: invigningen 1878. Efter ett samtida träsnitt.

Patrick Alströmer, Akademiens egentlige stiftare och förste organisator.

Carl Stenberg, Akademiens preses 1800.

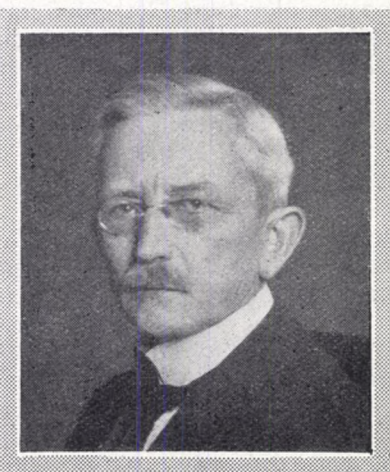
G. J. Adlerbeth, preses 1803—5.

Akademiens byggnad, som togs i bruk 1 sept. 1877.

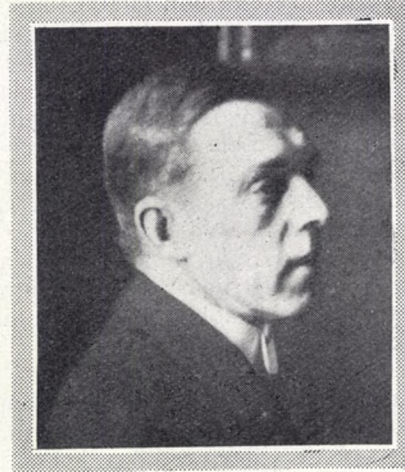
A. N. Edelcrantz, preses 1805—08.

Akademiens direktör, professor Bror Beckman.

Musikaliska Akademiens nuvarande preses, Erik Marks von Würtemberg.

Akademiens sekreterare, professor Olallo Morales.

Akademiens ordförande-klubba har använts ända från första året, 1771, och är fortfarande i bruk.

MUSIKALISKA AKADEMIEN FIRADE DEN 18 d:s sitt 150-årsjubileum under de högtidligaste former och i närvaro av de kungliga. Högtidstal hölls av preses, frih. E. Marks von Würtemberg. Det musikaliska intresset koncentrerade sig naturligtvis främst kring den nya kantaten av Stenhammar till Ture Rangströms text. Under dessa 150 år har Akademien med de där-

till knutna institutionerna varit det stora hemmet, från vilket en svensk tonkonst gått ut i vårt land, buren både av de stora namnen och de många, många okända, vilka som kantorer och klockare o. s. v. hållit kärleken till musiken levande. — De äldre bilderna på denna sida äro hämtade ur festskriften, som författats av Tobias Nordlind och Olallo Morales (Bröd. Lagerströms förlag.)

Bomullstyger - Möbeltyger - Gardiner

Vackra, starka, handvävda, ljus- och tvättäkta. Prover sändas. . . . Preciserat godhetsfullt vad Ni önskar. Konstflitens försäljningsmagasin, Göteborg.

K. ANDERSON

PRAKTKATALOG GRATIS OCH FRANKO

HOVJUVELERARE - OPERAHUSET - STOCKHOLM

”Tidskrifter komma och gå, men IDUN är och förblir de svenska hemmens trogna och underhållande vän”,

skrev för en tid sedan en kritiker i en av Stockholms största dagliga tidningar om IDUN. År efter år har IDUN sökt ge de svenska hemmen det bästa. Den följer tidens strävanden. På ett underhållande, kvickt och självständigt sätt behandlar den vad

som är uppe i tiden. IDUN är verkligen, såsom den citerade kritikern skrev, *vännen* som hjälper, lär och förströr. — För år 1922 förbereda vi en hel del överraskningar för våra läsare. Däribland vilja vi redan nu påpeka följande av intresse:

Sjukvård i hemmet — något som var och en bör kunna.

Hur viktigt är det inte att var och en vet hur man skall bära sig åt, om något plötsligt sjukdomsfall inträffar i hemmet — och det antingen man har lätt tillgång till läkare eller ej. IDUN har redan börjat publicera några synnerligen orien-

terande artiklar, utarbetade av Röda korset, rörande sjukvård i hemmet. Dessa artiklar, som komma att fortsätta år 1922, bli, illustrerade som de äro, lättfattliga och så lagda, att man icke lätt glömmer det de lära en — en ovärderlig hjälp för hela livet.

Barnavård — något för alla mödrar.

Det stora antal mödrar, som icke har tillfälle att genomgå långvariga och kostsamma kurser, har icke lätt för att komma in i det viktiga och svåra kapitel, som heter: *de späda barnens vård*. Därför har IDUN gått vidare på

den väg, som utstakades genom tidningens så livligt uppmärksamade BARNVÅRDSVECKA, och förmått den framstående barnläkaren doktor Arthur Fürstenberg att under år 1922 skriva en populär artikelserie för IDUN om barnavård.

Dagshändelser sedda i reflexionsspeglarna.

IDUN vill också, som nämnt, hålla tidens egen spegel framför läsaren. Flera av våra trevligaste och kvickaste kåsörer och krönikörer skola — liksom förut — behandla de händelser och problem, som genom tid-

ningarnas spalter ofta mera oförmärkt glida förbi oss. Ett nyförvärv för IDUN är *Bon Soir*, som är, såsom alla veta, både rolig och självständig och som kommer att bli regelbunden medarbetare i tidningen.

Vad kan inte hända i en flickpension!

skall säkert mången utbrista, som läser *Gurli Linders* underhållande skildring »En flickpension i Stockholm för 50 år sedan». Med stöd av egna och en del äldre kamraters minnen berättar författarinnan om den på sin tid mycket kända och berömda

Hammarstedtska skolan i Brunkebergs hotell i Stockholm, i vilken hundratals hel- eller halvpensionärer fostrats. Det är en skolbild så väsentligt olika vår tids, kulturhistoriskt intressant och där de humoristiska nyanserna icke saknas.

Husmödrarnas och varje huslig kvinnas hjälp

blir *Iduns Hushållssida*, redigerad av fru *Ida Högstedt*. Där få husmödrarna nya — och även gamla glömda — goda matrecept, förståndiga anvisningar i det ena och andra o. s. v. *Iduns provkök* kommer också att meddela nyttiga erfarenheter. I *frågoavdelningen* lämnas snabba och utförliga svar på allt möjligt, från hemmens inredning till val av levnadsbanor. För övrigt ämna vi på alla sätt lämna

våra läsarinnor praktisk hjälp. Vi påminna om hur vi lämnat ut utmärkta mönster till förkläden, barnkläder o. s. v., hur vi genom småbrödstävlan sökt få fram goda småbrödsrecept och samtidigt skaffa husmödrarna en biinkomst etc. etc. Vi ämna under år 1922 på en mängd andra sätt söka gagna våra läsarinnor och förbereda som sagt åtskilliga överraskningar, som säkert skola hälsas med glädje.

Iduns följetong m. m. — en god och underhållande läsning.

Vår följetongsavdelning skall också bjuda på angenäma överraskningar. Svenska originalromaner skola ge en för oss alla känd och därför så mycket intressantare miljö, samtidigt som skildringen skall flyta underhållande och spännande.

Början göres med en berättelse, »Ester», som från Uppsalalivet leder läsaren till ett lanthem. — Noveller och essayer av våra bästa namn skola vidare utgöra den på en gång gedigna och underhållande läsning, som IDUN fortfarande vill ge sin publik.

IDUNS JULNUMMER, som intar en rangplats bland de årliga julpublikationerna, utdelas alltjämt gratis till samtliga prenumeranter.

Vårt lands utan jämförelse bästa veckotidning har IDUN kallats av dagspressen. Det lovordet skall icke jävas under år 1922.

REDAKTIONEN AV IDUN

Idun sänker sitt prenumerationspris

och kostar för år 1922:

Upplaga A.: vid prenumeration å närmaste postkontor eller bokhandel . . . helår 15:—, halvår 8:—.
Upplaga B.: (Praktupplagan) » » » » » . . . » 19:50, » 10:—.

Beställ Edra möbler vid **NYA MÖBELVERKSTADS A.-B. i FALUN,** ÅSGATAN 17 Rikstel. 1196

Tillverkning av finare och enklare möbler samt Bank-, Skol- & Tingshusinredningar. Den ständigt ökade omsättningen är bästa rekommendationen. Infordra offerter och kostnadsförelägg.

O C K S Å E N M O D E T Ä V L A N

30 kr. i 1:sta pris; 15 kr. i 2:dra pris; 10 kr. i 3:dje pris.

HÄR AVBILDAS TRE VACKRA historiska dräkter. Vilket sekel och vilket decennium (ungefärligen) ha de burits och varit högsta mod? Svar åtföljda av ovanstående bilder torde insändas före den 7

jan. 1922 till *Modetävlan*, *Iduns Redaktion*, Stockholm. Den först påträffade rätta lösningen belönas med 30 kr. i pris, den andra i ordningen med 15 kr., den tredje med 10 kr.

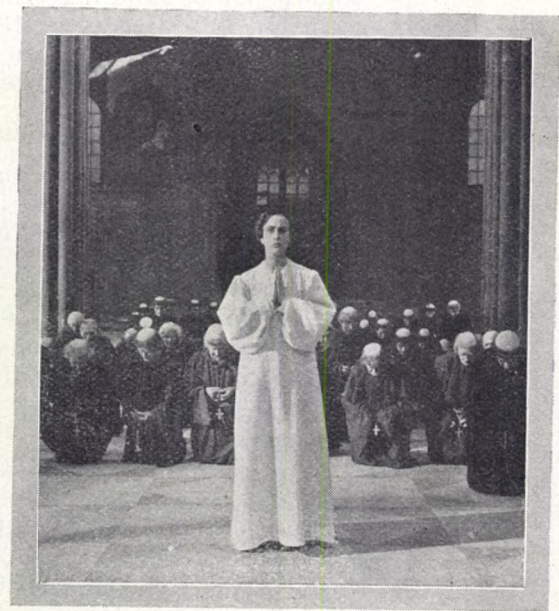
RENÄSSANSEN PÅ FILM

Gösta Ekman är också en filmens förste älskare, här i praktfull renässanskostym.

Ivan Hedqvist och Jenny Hasselqvist som det vanliga äkta paret ur så många renässansens dramer och noveller: den sköna unga hustrun och hennes alltför gamle äkta man.

Förste älskaren i botgörarkåpa.

filmen, och den som minns författarens föregående filmdramer, förstår att han i renässansmiljön måste ha funnit just ett fält för sig och att här skall bjudas på en gång spänning och prakt.

Handlingen är i korthet denna: den unga hjälten önskar sig fri från sin man, hon ger honom vad hon tror vara gift, men inte är det, blir misstänkt för mord, dömd till "eldprovet" och — men nej, vi vilja ej förråda mer.

Regissör har varit Victor Sjöström. Huvudrollerna utföras av Jenny Hasselqvist, Gösta Ekman, Ivan Hedqvist, Tore Svennberg och finländaren Valdemar Vohlström. Filmen är den första svenska, vari en större mängd statister medverka.

UNDER NYÅRET BLIR DET ÅTER PREMIÄR på en av de stora svenska filmer, som vi med

skäl sätta framför så gott som allt annat i sitt slag: det är Hjalmar Bergmans stora renässansdrama "Vem dömer —" som då skall upp genom Svensk Filmindustris försorg. Dramat är skrivet direkt för

CRÈME DE CHOLEPALMINE

Antiseptiska hudmedel, säljes å apotek, av parfym-, speceri-, sybehörs- och färghandlare, perukmakare m. fl. i tuber å Kr. 1.50 och 80 öre.

NERLIENS

KUNGL. HOVLEVERANTÖR
REGERINGSGATAN 33

Framkallar - Kopierar - Förstorar bäst

DET VAR EN GÅNG — — —

då våra kvinnor gingo klädda i långa släpande klänningar, graciösa fichyer, enkla hattar — och satte en ära i att deras hår var långt och arrangerat i en kvinnlig frisyr.

Det var också den gången då kvinnorna svärmade för lyrik och sentimentala romaner — och inte kunde gå ensamma på gatan efter klockan tio på kvällen.

De tiderna äro för länge sedan förbi — några säga gud ske lov för det och andra — säkert ett mindre fåtal — tyvärr.

Den skarpa skillnaden mellan de två könen har så småningom utplånats och kvinnan har mer och mer tillägnat sig mannens sociala ställning, anseende, rättigheter, vanor och ovanor, talesätt, utseende och kläde-dräkt.

Lägg märke till den kortklippta pagefrisuren, figurernas raka, maskulina linjer — dräktens praktiska maskulina snitt och den pojaktigt obesvärade hållningen — allt samman en naturlig följd av tidens nivellerande tendens.

Kvinnan strävar av alla krafter efter att avlägsna sig från sitt eget köns egendomar och individualitetsprägel och söker på allt sätt efterlikna mannen, och tänk — så gives det dock individer av hon-kön som beklaga sig över männens brist på »galanteri».

Ja, livet är fullt av putslustigheter och inkonsekvenser!

Men för att komma till kärnan i saken — anledningen till denna lilla artikel —

så synes det mig som vore det fara för att vårt kön så småningom förvandlas till ett intet-kön — en karrikatur som långt ifrån är någon prydnad för samhället.

Denna rent ut sagt fanatiska lust till att utplåna allt det kvinnliga hos kvinnan som kännetecknar tiden, männe den icke kommer djupare inifrån och icke allenast bör analyseras som en modesak eller tillskrivas kvinnans aktiva ingripande i det offentliga livet.

Försiggår det icke en inre andlig osund övergång emot det maskulina, som i grund och botten förstör det vackraste och värdefullaste hos kvinnan? Och innebär denna förändring icke en stor fara för vårt kön?

Det är liksom den goda smaken, taktkänslan och förmågan att döma klart mer och mer sviker den moderna kvinnan. Hon har stirrat sig blind på en förebild som är hennes diametrala motsats och hon har endast uppnått att förvandla sig till ett amfibium som varken är fågel eller fisk.

Vad som kommer en kvinna att kläda sig maskulint är ofta det impulsiva i hennes natur.

Jag läste härförliden i en svensk tidning att man frågat en liten Gibson girl varför hon klädde sig så herr-aktigt — varpå hon svarade: »Det är för det jag är så många — jag». Den ena dagen kände hon sig som en självständig pojke — och då föreföll det henne mest naturligt att ikläda sig den något maskulina dräkten, den nästa var det feminina mest framträdande i hen-

ne och då kände hon mest lust till att skrudra sig i en av sin farmors gamla klänningar.

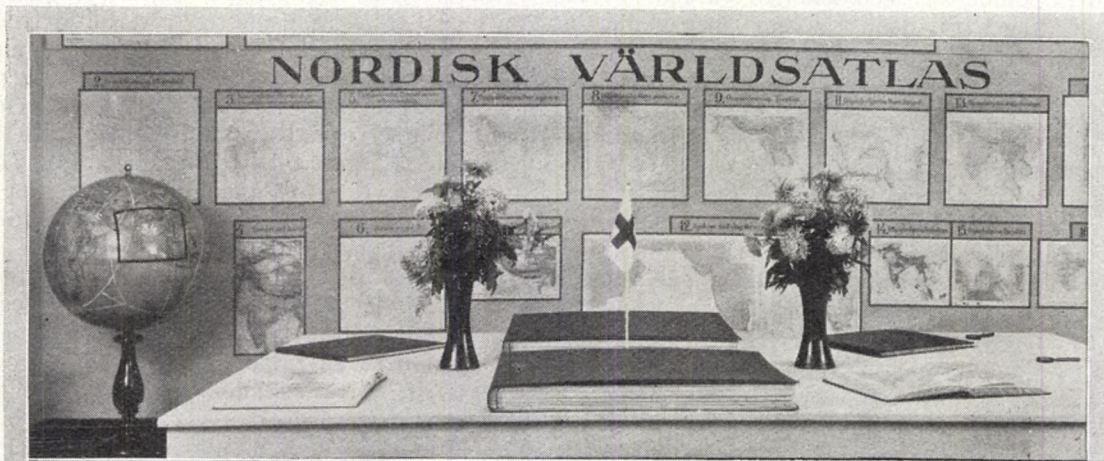
Ja — så ombytlig kan kvinnan vara! Men det facetaktiga i hennes natur är knappast orsaken till den stora metamorfos som har ägt rum med kvinnokönet i sin helhet.

I kampen för att uppnå självständighet och likställighet med mannen ha vi ofta gått den oriktiga vägen och förlorat just det som skulle framhålla och stärka vår självständighet — vår kvinnlighet.

Vi ha i vår strävan efter att tillägna oss en prägel av originalitet endast uppnått att bli en dålig — kopia — och det synes mig vara ett något sorgligt resultat.

Låt oss tillägna oss de egenskaper hos männen som tiden och vår förändrade ställning i samhället kräver såsom sinne för det praktiska, eller mera logiska tänkesätt — större grundlighet och naturlighet — men låt oss välja vårt ideal bland kvinnorna och icke bland männen — ty det senare bevisar ju endast hur osjälvständiga vi i grund och botten äro.

TORA RANDAL.

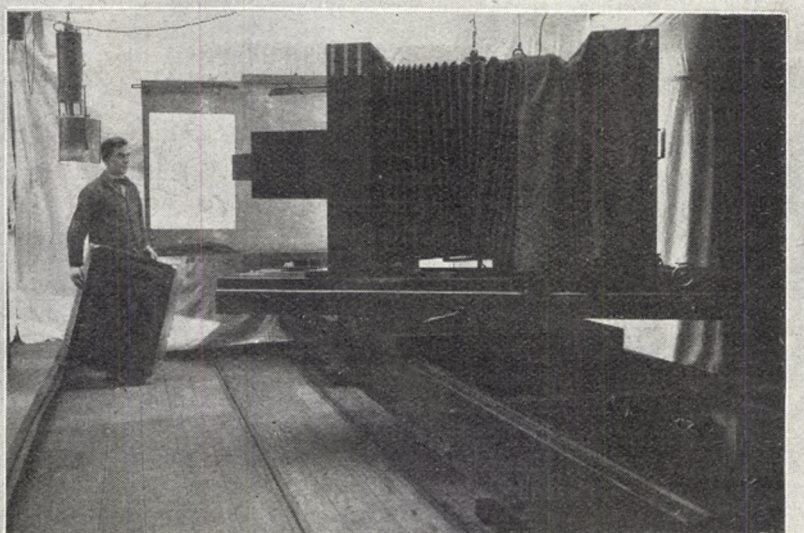

ETT SVENSKT STANDARD-VERK

Överst en vägg av Nordisk Världsatlas' utställning med olika utvecklingsskeden av det på globen inrutade kartbladet. Terrängkartan nedanför, en detalj av Palestina, visar det minutösa arbetet och de tusentals streck, tecknaren anbringar på en karta.

SJU HUNDRA ARBETSTIMMAR för att rita ett enda litet kartblad med terrängbeteckning — denna uppgift ger en svag föreställning om den oerhörda flit och arbetsmöda, som ligger bakom framställningen av ett stort kartverk. Nordisk Världsatlas, det första kartverk, som behandlar världen från svensk synpunkt och är redigerat av svenskar — överste S. Zetterstrand och prof. Karl D. Rosén — har nyligen öppnat en intressant utställning i redaktionens lo-

(Forts. nästa sida.)

Till höger ses jättekameran, som fotograferar kartan för överföring på zinkplåt.

KLÄNNING BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAD
ELLER FÄRGAD HOS
ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT- & FÄRGERI AB GÖTEBORG

PÅHLLSSONS
Teaterkonfekt
Högfin kvalitet

Carl Peter

Tillverkare: A.-Bol. Carl P. Pålssons
Choklad- och Konfektfabrik, Malmö.

IDUNNS FÖLJETONG

LUCIA. AV MATILDE SERAO.

ÖVERSATT FRÅN ITALIENSKAN AV ERNST LUNDQUIST.

(Forts.)

"HÄR ÄR KRUPPERS UTSTÄLLNING", sade hon. "Se då, Andrea!"

Firman Krupper i Napoli hade exponerat en hel samling olika kakteér. De liknade gröna, giftiga, taggiga ormar, som reste sig på stjärten liksom i kärleksraseri, veko sig eller rullade ihop sig liksom domnade. På dessa ohyggliga polyparmar öppnade sig en bågarelik, blodröd blomma av genomskinlig vävnad och med gul pistill eller en vit blomma, som liknade en lilja. Praktfulla och stolta blommor, bågare, vari stark rökelse glödde; de levde ett intensivt och lidelsefullt liv i tjugufyra timmar, och sedan... förbi. Lucia böjde sig ner över en av dessa blommor och andades länge in dess doft, som om hon ville suga i sig blommans själ. Då hon reste sig upp, hade hon gult frömjöl på läpparna.

"Lukta, Andrea... det är berusande."

"Nej, nej, jag skulle bli sjuk", sade han och blinkade för att skingra det töcken, som lagt sig över hans ögon.

Han kände en riktig längtan att få sträcka ut sig på en soffa eller kasta sig ner på marken och sova. Endast fem minuter! Folket omkring honom tycktes honom likna skuggfigurer, som svävade omkring ljudlöst och

utan att vidröra marken. Blommorna växte, reste sig och antogo ett spökligt utseende bakom det flor, som bredde sig för hans ögon, de fingo sällsamma, matta färger och en bizarr doft. Hans nerver vibrerade våldsamt, sedan slappades de, och han försjönk i en domning, mot vilken hans vilja kämpade förgäves.

Plötsligt vände han sig om: Lucia var försvunnen. Det vållade honom en så våldsam smärta, att han skulle ha velat skrika. Sedan försvunno flera av dessa kvinnliga drömsyner, tyst som om de sjunkit genom jorden. Nu skulle han ha kunnat sova lugnt, bara fem minuter! Men nej, en skugga hade närmat sig honom och talade med honom om blommor, om Krupper, och detta barbariska namn med sina krigiska klang plågade honom. Vad var det han sade om hyacinterna...?

I sin letargi såg nu Andrea plötsligt Lucia uppenbara sig i en dörr. I sin gröna dräkt och med sin lilla skära hatt liknade hon en stor ros, en kvinna förvandlad till blomma eller en blomma förvandlad till kvinna. Andrea kände sig med alla sin varelsers krafter dragen till denna blomma, han skulle ha velat pressa henne mot sina läppar, inandas all hennes doft, suga allt hennes liv.

Den natten drömde Lucia de hetsande feberdrömmar, som alstras hos en nervös natur, sedan den stått inför det kraftfulla, bullrande, soliga animala livet i dessa sublimes och sunda oblyghet. Den natten låg Andrea försjunken i de mattande feberdrömmar, som en sjuklig överretning framkallar hos en kraftfull natur.

IV.

CENTURANO SOV; DESS VITA, gula och grå hus hade alla sina fönsterluckor tillbommade. Sist hade ljusen släckts i Lietis hus, som låg i hörnet, vid Michelangelo Viglias sorlande fontän. Salongen hade blivit mörk, och det hade visat sig ljus i de bägge sovrummen, vilka bägge hade en balkong utåt vägen och skildes av ett mellanliggande rum. Skuggor, som än kröpo ihop, en sträckte ut sig till riktiga jättegastalter, hade bakom rutorna avtecknat sig på gardinerna. Sedan hade allt blivit mörkt.

Mörk natt, så svart som natten endast är i södern. En här av stjärnor, glittrande diamantstoft utstrött på måfå, än lätt, än glest, darrade och glimtade. Över de svarta fälten löpte en vitaktig strimma; det var vägen, som leder till Caserta. Lyktorna voro släckta. Plötsligt öppnades helt sakta dörren till den vänstra balkongen, och en vit, smärt gestalt gled ut och blev stående orörlig, stödd mot balustraden. Man kunde ej se annat än att den vita kjolen nedtill rördes fram och tillbaka liksom av en orolig fot. Bakom denna gestalt, som tycktes förlängas oproportionerligt i nattens mörker, blev balkongdörren stå-

ende på glänt. Kvarterna slogo i kyrktornet, och ljudet utbreddes sig i den tysta rymden.

Sedan öppnades den tredje balkongdörren till höger på vid gavel med ett gnisslande ljud. En mörk gestalt visade sig, men man kunde i mörkret ej tydligt urskilja dess konturer. Man såg blott en lysande punkt: spetsen av en brinnande cigarr. Vid vart och ett av den rökandes andedrag lyste den lilla punkten starkare och kastade litet ljus över ett par mörka mustacher. Plötsligt beskrev den glödande punkten en båge från balkongen ut på vägen, som ett stjärnskott, och slocknade där. Den mörka gestalten flyttade sig till det yttersta hörnet av balkongen för att närma sig den vänstra. Även den vita skuggan fick liv, det gick som en skälvning genom den; den skred bort till det yttersta hörnet till höger och blev stående där, rak och orörlig. Sedan flög en viskning genom luften, som skilde dem åt:

"Lucia!"

Svaret kom, lätt som en fläkt:

"Andrea!"

Det var allt. Men på vägen sjöng fontanan sin eviga sång, aldrig trött, alltid frisk, alltid ung. Vintergatan, som böjde sig mot Caserta, blinkade och skälvde. De sågo på varandra genom mörkret, skärpte blicken för att kunna se varandra. De rörde sig icke, talade icke. Så gick tiden; kvartslagen klingade åter från kyrktornet, men de stodo insvepta i detta mörker utan tanke på tid och rum. Ett par gånger lutade den vita gestalten sig trött mot balustraden, och ett par gånger böjde den mörka gestalten sig ut över räckverket, liksom för att mäta avståndet till marken. Men sedan rätade de åter upp sig och intogo sin förra ställning. Ett par gånger sträckte de armarna mot varandra, men låto dem åter sjunka, och åter stodo dessa två gestalter, som marterades av längtan att få närma sig varandra, orörliga på samma plats, som om de förvandlats till statyer av sten och järn. Avståndet, som var mycket ringa, föreföll ändlöst i mörkret, och de plågades av att veta varandra så nära och ändå ej kunna se varandra. Slutligen ljöd det som en vindfläkt:

"Andrea!"

Och svaret blev en varm, passionerad viskning:

"Lucia!"

Kastat av en osäker hand flög någonting vitt genom luften, från den ena balkongen till den andra. Han uppfångade det på balustraden, just då det skulle falla till marken. En ugglas skrek tre gånger i en ruin. Ett svagt ångestrop svarade från vänster, och den vita gestalten försvann hastigt. På balkongen till höger stod den mörka skepnaden kvar, väntande och spejande.

Då Andrea kom in i sängkammaren, var ljuset tänt, och Caterina stod på golvet bredvid sängen och knäppte sin långa peignoir. "Hur är det med dig, Andrea?"

(Forts. sid. 1249.)

kaler Stigbergsgatan 35 (snett emot Navigationsskolan), där man kan följa ett enstaka kartblads utveckling alltifrån bladindelningen på jordgloben genom tjugtalet olika stadier, genom överföringen på zinkplåtar, trycket på den nya amerikanska offsetpressen fram till det färdiga, läckert färgade och minutiös utförda slutbladet. Den lekman, som före decembers utgång klättrar uppför Söders höjder för att se hur en karta kommer till, erhåller lön för mödan genom den intressanta inblick han får i ett för vanliga dödliga tämligen okänt arbetsområde. Nordisk Världsatlas förtjänar att få ännu större spridning än den redan har, dels på grund av sin egen förträfflighet dels också därför att all förtjänst utav företaget tillfaller Svenska Röda Korset. Som garant för företaget står grosshandlare J. P. Ahlén i firman Ahlén & Holm, så att Röda Korset har fördel men ingen risk av saken. I närvarande stund räknar Nordisk Världsatlas 21,527 abonnenter, och om de rekvirerade kartexemplaren staplades upp på varandra, skulle de räckta tio meter ovanför Klara kyrka. Ändå är hittills endast tryckta 22 kartblad av de 36, den färdiga atlasen skall innehålla. På utställningsväggarna belysa statistiska tabeller atlasens spridning sedan starten 1919, och man får där t. ex. veta att i Umeå ha över 22 procent av invånarna Nordisk Världsatlas, medan stockholmarna äro så föga kartintresserade, att blott 6 procent abonnerat på standardverket. Förmodligen komma siffrorna dock att stiga betydligt, sedan kartverket genom den vackra utställningen fäst uppmärksamheten på sig. En svensk karta, både riktig och vacker, försvarar sin plats i varje svenskt hem, särskilt som priset — 45 kr. för vanliga upplagan, 72 för lyxeditionen — torde få anses ganska rimligt.

R.

ETT ARBETE SOM FRAMFÖR ANDRA PÅkallar uppmärksamhet av väljarna bland den rika jullitteraturen är ärkebiskop *Nathan Söderbloms* "När stunderna växla och skrida". Av de fyra samlingarna äro tre genomsedda nya upplagor av förut utgivna, medan den fjärde och sista samlingen är ny och upptager ett flertal av ärkebiskopens märkligaste predikningar, föredrag och tal, hållna på olika platser i Europa och hittills obekanta för den svenska allmänheten.

Vår ärkebiskops förmåga som klarläggare av de religiösa spörsmålen, hans vida syn och varma känsla, hans stora lärdom och lysande värtalighet behöva ej påpekas — de äro kända av de svenska kyrkobesökarna.

I vilken grad han är en präst just för vår våldsamma brytningstid, då avkristningen smyger sig som en härjande farsot in i samfundslivet, därom blir man övertygad vid studiet av dessa hans föredrag.

De ha den nödvändiga aktualiteten och de gå de mänskliga själsp Problemen in på livet, där finns det kritiska saltet likaväl som den ljusa humanismen och den flammade hänförelsen. Och där finns framför allt den vise själasörjarens förstående av människoandens olika livsbehov.

En lämpligare julläsning i svenska hem kan ej tänkas.

*

Som en psykologiskt inträngande och fantasiburen självbiografiska roman framträder bland jullitteraturen *Gustaf Hellströms* "Dagdrömmar". Huvudpersonen, den lille gossen *Stellan Petréus*, skildras från de första barnåren och fram till gymnasistperioden; i fortsättningen som författaren utlovat, torde vi få göra bekantskap med samme *Stellan* som student och vuxen man.

Teckningen av den lille moderlöse gossen i det rätt kalla löjtnantshemmet är gjord helt från barnets synpunkt och verkar så äkta, att man stundom suggereras att höra själva barnrösten tala, medan hans själsliv med dess kast och skiftningar utvecklas inför trycket av livets mångfald. Alldeles fulländad är skildringen av *Stellans* föreställning om döden, då han betraktar modern, där hon ligger tyst och vit i sin kista. Av sorgen och förlusten känner han ännu ingenting — det är en viss vördnadsblandad förvåning över att modern ständigt skall vila, sova, som behärskar honom. — "Han gick in till henne om mornarna, stannade vid dörren, bugade och sade: — Sov gott, lilla mamma. Han upprepade samma ceremoni om kvällarna, och då tyckte han det passade bättre att säga sov gott."

Sedan kommer skoltiden och med den kamratlivet, pojkestrecken och de första erotiska svärmerierna, allt återgivet från pojksynpunkt och följaktligen ägande en prägel av subjektivitet och ungdomlig känsla, som gör teckningen lika övertygande som medryckande. De religiösa grubblerier, som uppstå i ett vaket och känsligt gossetemperament finnas också skildrade, då *Stellan* förberedes till konfirmanden.

Men ehuru författaren nedlagt den största omsorg på sin hjältes inre och yttre habitus, äro de honom omgivande figurerna, fadern, kamraterna, gamla *Kristine*, hemmets trojänarinna, backfischarne, som oroa hans blod, ej mindre livligt tecknade. Hela berättelsen är som ett rörligt och glittrande vatten, som oupphörligt växlar fysiologi. Det strömmar oförfälskad ungdom ur boken, naiv åskådning, böljande känsla, spontan iver, brytningsårens grubbel och pojktungans självsvåldiga slang.

Gustaf Hellström framträder i denna sin senaste roman som en betydande barnpsykolog.

"Öbacka-Bor" av *Ludvig Nordström* ger på nytt skildringar från den norrländska kusten, där författaren hämtat stoffet till sina bästa humoristiska verk "Borgare", "Herrar" och "De tolv söndagarna."

Öbacka-Bor bjuder bl. a. på en ypperlig novell *Jonas Ångermans* himmelsfärd, en humoristisk världsbild, där författaren lagt hela allt för den himlafarne gamle fiskargubbens ögon och främst hans egen jordiska hemstad *Tvärhamn*, vars många bristfälligheter nu uppenbaras för honom, där han står på sin himmelska utsiktspunkt. Författarens totalistiska idéer ha här ingått förbund med det mänskligt individuella och resultatet har blivit det allra bästa. Boken innehåller jämväl, vid sidan av ett och annat, som har mindre valör, flera läsvärda noveller, där det varma *Nordströmska* gemytet slår emot en som ljum sommarluft.

Till de eviga följeslagarna kan man väl utan tvekan räkna *Hans Christian Andersens* "Sagor och berättelser". Generation efter generation växer upp och sagodiktare frodas som svampar i alla hörn, deras alster hålla sig fast i medvetandet en kort tid och så försvinna de för att aldrig återkomma. Men gamle *Hans Christian* är oberoende av tid och smak, liksom hans sagor av tid och rum — ännu har ej

den barngeneration framträtt, som förblir oförstående inför hans originella och ljusa fantasivärld.

Det är därför en god idé av förlagsfirman *P. A. Norstedt & Söner* att ge den svenska ungdomen en ny svensk upplaga av dessa sagor och berättelser, illustrerad med de ursprungliga teckningarna av *Wilhelm Pedersen* och *Lorenz Frölich*. De båda danska artisterna ha senare överträffats av andra illustratörer med mera sammansatt fantasi och mera raffinemang i linjerna, men ingen har nått dem i naiv uppfattning och poetisk syntes.

Hela verket utges i fyra band och till ett mycket överkomligt pris, 4,50 pr band.

"Vem gnager på min gullöst och andra sagor" av *Walter Stenström* är en frisk och munter barnbok. Någon framträdande originalitet i själva uppfattningen träffar man ej, men i stället ett gott humör och en rörlig fantasi. Vad som emellertid utmärker denna sagbok framför sina kamrater är illustrationerna, som bestå av originalräsniitt i en teknik erinrande om de gamla psalmboksträsniitten och dock fullt modern. Artisten *John Dunge*, som utvecklade denna illustrationsgren till verklig konst, visar sig i flera av bladen som en fantasifull tecknare, fyndig, säker och med den glimt av mystik utan vilken en sagobild sällan träffar barnsinnets springande punkt. Även åt humorn har han funnit en lycklig utlösning. Se t. ex. bilderna till *Jätten* som skulle ut och äta och *När trollen spelte i mörka skog*. Här måste även ett trumpet barnaöga le.

"Anna-Clara och hennes bröder" ha nu hunnit en popularitet, som gott kan jämföras med den förtjusning svenska folket på sin tid erfor inför *Carl Larssons* småttingar, när deras illustre fader trollade fram dem på sina akvareller. *Anna-Claras* fader, *Hasse Z.*, målar ju inte med penseln utan med pennen, men det blir lika levande, att döma av att boken om *Anna-Clara* och hennes bröder vid det här laget utgår i sin fjärde upplaga. *Anna-Clara* är ännu en mycket ung dam, men har redan börjat forma ut sin personlighet. Hennes bröder föregå henne med gott exempel. Vi avvakta med spänning vilken insats denna märkliga syskontrio en gång kommer att göra i det svenska kulturlivet. Få de något med av sin faders klokhet och humor kunna de gratulera sig till att ha vunnit ett avsevärt livskapital.

En jul utan karrikatyralbum vore ingen riktig jul. Den genialiske *O. A:s* karrikatyrer ha utkommit samlade och äro en guldgruva av satir. Vidare ha vi *Hasse Z:s* "Lutfisken", som i år fyller 10 år och är så rolig, att man ej längre behöver miss-trösta om glädjens tillväxt här i landet, hur trumpna vi än kunna se ut emellanåt.

"Adamsson" av *O. Jacobsson* och "Carl Ferdinand Lundin" av *Jac*, förtjäna även att uppmärksammas av humorns vänner. Det blir kanske svårt att välja. Köp därför allesammans.

E. H.—N.

Ett par läsvärda romaner, som vi hittat i den ymniga översättningslitteraturen, äro "Margots giftermål" av *Arthur Applin* och "Kapten Desmond" av *Maud Diver*. Den förra är en väljord societetskildring mot politisk bakgrund, den senare behandlar engelsmännen i Indien, är känsligt och ledigt skriven och har en alltigenom intresseväckande handling.

*

Hilma Borelius: Hedvig Charlotta Nordenflycht. Lindblads förlag, Uppsala.

Få av den svenska litteraturens gestalter ha varit till den grad uppmärksammade av forskningen som *Hedvig Charlotta Nordenflycht*. Hennes ställning som den första diktande svenska kvinnan i modern tid och därtill inledare av svensk kvinnan i modern tid och därtill inledare av svensk lyrik, är motivering nog för detta intresse. Kommer därtill att fru *Nordenflycht* ägde en ovanligt stark receptivitet och en intellektuell rörlighet, som kommit forskaren att i henne ana en typisk exponent för brytning mellan 1600-tal och rationalism. Svensk kvinnörelse har bemärkt sig hennes person såsom pionjär för kvinnoemancipationen och slutligen har ett drag av modern brustenhet parad med drift till självbekännelse spelat en viss stimulerande roll.

Den senare forskningen har i allmänhet byggt på *John Kruses* år 1895 utkomna synnerligen omfattande och detaljrika monografi, vilken sålunda legat till grund även för den bild av fru *Nordenflycht* *Levertin* givit i sina *Svenska gestalter* och som efter honom blivit den vedertagna, fastslagen i lärobokslitteraturen och införlivad med det allmänna medvetandet. Här ha vi att göra med ett av dessa märkliga fall då en framställning tack vare bländande glans och överlägsen liv klavbundit forskningen och länge förhindrat varje allvarlig re-touchering av bilden. Vad som speciellt lockade *Levertin* var det splittrade och famlande i fru *Nordenflychts* karaktär, det romaneskt-lyriska draget av gränslös livslängtan och lika gränslös livsskygghet,

som för honom utgjorde grunden i hennes natur. Hennes starka och djupa religiositet ägde *Levertin* icke förutsättning att uppskatta och utifrån detta psykologiska missgrepp har han fullt konsekvent tecknat fru *Nordenflychts* man, och inspireraren av hennes religiösa livsåskådning, *Jakob Fabricius*, som en älskvärd och estetisk abbé, vilken ägde en ovanlig talang att "galant servera religiös filosofisk marängsuisse". Huru fängslande *Levertins* bild än som helhet är, kan den således ej fränkännas vissa feltolkningar motsvarade av överskattning å annat håll. Hans framställning oscillerar för övrigt mellan äkta gripenhet och sympati inför fru *Nordenflychts* lyriska konst och tragiska livsöde och en viss överlägsen spefullhet gentemot den koketterande och smäktande modepoetissan.

Det starkt religiösa grunddraget hos fru *Nordenflycht* har varit föremål för undersökning av såväl *Alb. Nilson* som *Martin Lamm* (i *Upplysningstidens romantik*) vilka båda dragit i härad mot den *Levertinska* uppfattningen på denna punkt. Denna påbörjade *Ehrenrettung* har nu fortsatt av *Hilma Borelius*. Trofast har hon steg för steg följt fru *Nordenflychts* utveckling och genom djuggående arkivstudier, framför allt å *Fullerö*, varit i stånd att korrigerat, förtydliga och fullständiga bilden av *Herrinnan i Norden*.

Vad som här utgör det väsentligt nya och intresanta sammanhänger med, att fru *Nordenflychts* person och verk för första gången skärskådats och bedömts av en kvinna. Med kvinnligt psykologisk smidighet och förmåga av intim och intensiv inlevelse i en annan kvinnas känslor och föreställningssliv har *Hilma Borelius* gått till verket med andra förutsättningar än föregående forskare. Den bild hon givit har sålunda blivit intimare och trovärdigare och bär i mycket spår av att ha kommit vinningen närmare. Den gör kanske fru *Nordenflycht* mindre fängslande, mindre "intressant". Hennes överdrivna sensibilitet och moderna *Zerrissenheit*, som hittills gällt som hennes adelsmärke har det kanske prutats av på, men till gengäld har hennes personlighet vunnit ny helgutenhet. Sådan *Hilma Borelius* tecknat fru *Nordenflycht* framstår hon som en sund och klok, varmhjärtad och klarseende, äkta svensk, djupt ideell och religiös natur.

I allmänhet, framhåller *Hilma Borelius*, torde forskningen ha överskattat fru *Nordenflychts* beroende av den engelsk-franska rationalismen, liksom det över huvud taget slösats för mycken kraft på att framställa hennes position till olika filosofiska system. I grunden anammade hon intet av dem, utan torde stått förvånande fri och självständig i förhållande till dem alla. Hennes ställning var hela livet igenom den allvarliga och sökande människans, men sitt egentliga stöd hade hon redan funnit i den kristet filosofiska världsåskådning, som hennes make inspirerat. Åt samlivet med *Fabricius* och den centrala allt annat förringande betydelse detta haft för fru *Nordenflycht*, såväl när det gäller hennes filosofisk-religiösa inriktning, som hennes skaldskap och uppfattningen av detta skaldskap — ägnar *Hilma Borelius* en djuggående utredning. När sent omsider sären efter makens död läkts, sker dock ett slags psykologisk förskjutning i riktning mot en mer förnuftsbestämmd och intellektuell ståndpunkt, vilken hon dock aldrig kom att omfatta i samma grad som hennes samtida *Creutz* och *Gylenborg* och vilken hon överger i samband med sitt livs sista stormiga kris.

Som motsats mot det förmenta inflytandet från rationalismen påvisar *Hilma Borelius* fru *Nordenflychts* starka samband med svenskt 1600-tal, framför allt med dess fäderneärvda fromhet, denna svenskvorna syntes av medeltida mystik och renessansspekulation. Hon ägde också 1600-talets typiska svenskhet — så vitt skild från frihetstidens genom sin starka konungskhet. Det år 1600-talets patriotism som går igen i fru *Nordenflychts* stora historiska eper, *Det frälsta Svea* och *Tåget över Bält* och i de otaliga panegyriska dikter med vilka hon uppvaktade det regerande furstehuset. *Levertin* avfärdar de senare som värdelösa, rimmade papperssedlar under det att *Hilma Borelius* ser dem adlade av äkta och innerlig patriotism.

Hilma Borelius framhåller ävenledes hurusom fru *Nordenflychts* mångsidiga natur inneslöt en stark altruistisk ådra, vilket icke utesluter hennes, särskilt under vissa perioder, starkt egocentriska upptagenhet av egen lycka eller sorg. Detta samhällliga att icke säga rent demokratiska patos bottande i en djup kvinnlig medkänsla, är ägnat att ställa fru *Nordenflycht* i en helt ny dager.

All forskning har hittills varit enig om en hög uppskattning av fru *Nordenflychts* lyriska diktning under det att hennes panegyrik och tillfällighetspoesi ansetts mindervärdiga. *Hilma Borelius* är den första som bestått de senare en ingående undersökning, vars resultat blivit en fullkomlig omvärdering. Den panegyriska diktningen sätter hon över den

motsvarande dalinska på grund av dess frihet från svulst och kryper, dess koncisa form och levande konkreta. De otaliga bröllopsdikterna åter ha lyfts upp på högre plan genom den platonska kärleksfilosofi med vilken de äro mäsiga.

Valet av citat har uteslutande bestämts av psykologiska synpunkter, säger författarinnan i förordet, och har därmed — medvetet eller omedvetet — tagit ställning till den forskningsmetod, som behandlar de enstaka företeelserna som enbara exponenter för vissa tidsriktningar med uppoffrande av det fullt och rikt mänskliga. Hilma Borelius har i stället uppställt till lösning ett personligt-psykologiskt problem och detta hennes grepp på sitt ämne måste betraktas som i högsta grad lyckligt när det gäller en så avgjort subjektiv diktare som fru Nordenflycht.

Hilma Borelius verk har framgått ur en delvis svårklarlig indignation över den behandling fru Nordenflycht rönt av svensk litteraturforskning, och som följd har en mindre klädsam kvinnoakt, som borde vara bannlyst från all sann vetenskap, här och där insmugit sig. Den skämmer tyvärr i någon mån den för övrigt högst intressanta, vetenskapligt vederhäftiga och dock populära framställningen.
A. G. H.

Stina Aronson: *En bok om goda grannar*. Albert Bonniers förlag. Pris 6:50.

Med en lustig småstadskronika under titeln "En bok om goda grannar" debuterar Stina Aronson. Här ha vi utan tvivel att hälsa en berätterska av äkta slag. Lyckligtvis hör hon också till dem, som förmå hjälpa till att dämpa det alltjämt för högljudda pratet om att kvinnan i gemen saknar humor. Kväck iakttagelse av lustiga situationer och ett lekande och behagligt sätt att berätta därom — sådant gör visserligen inte alltid skäl för namnet humor, men många manliga författare ha inte haft mer att komma med och ha ändå sett sig inrangerade bland humoristerna, medan det hänt, att Anna Maria Lenngren klassificerats som speciell satiriker.

Ingen etikett kan redogöra för hur en dryck smak innan man druckit den. Alla klassificeringar halta liksom alla liknelser. Man behöver ändå allsammans. Och jag vill kalla fru Aronsons debutbok humoristisk, eftersom detta ord säger en hel del, som jag inte har utrymme att tala om. Det hjälper mig också ett gott stycke, om jag får nämna, att författarinnans berättarkonst påminner om en hel del andras, H. C. Andersens t. ex. — döda ting prata med varann i hennes bok som i den danske sagoföreljarens — vidare Erik Fahlmans i "Firman Åbergsson" — eller är det bara miljöerna som likna varandra? — Hjalmar Bergmans och Ludvig Nordströms i deras småstadsideyer. Men vem vet, om inte Stina Aronson skulle skriva som hon nu gör, även om hon inte läst en rad av de där, som man finner vara hennes läromästare! Vi äro vanligen alltför kvicka att tala om påverkan. Plagiatörer äro väl egentligen alla människor, eftersom man ändå måste lära av andra, genom andra undervisas om den föregående kulturutvecklingen. Att hos Stina Aronson finns ett äkta berättartemperament, det torde hennes debutbok ge tillräckligt vittnesbörd om.

Men det kan anmärkas, att denna älskvärda berättartalang gör sig för pratsam och tills vidare inte har så märkligen motiv att öva sig på. Boken saknar tillräckligt bärkraftig s. k. röd tråd. Men några detaljer äro ypperliga. Och trots konkurrensen om motiven behöver Stina Aronson säkerligen icke frukta, att debutboken hinner glömmas, tills nästa bok föreligger. Att den nästa boken inte skulle

Många människor, som anses vara mycket snälla, ha kanske fått det ryktet om sig endast emedan de icke haft tillfälle vara elaka.

Det är bättre att vara en "före detta" än att aldrig ha varit någonting.

När man väntar på en man, väntar man tills han kommer. När man väntar på en kvinna, väntar man för att se — om hon kommer alls.

Många människor skulle avsky att få anseende för att vara det de verkligen äro.

Det finns kvinnor, som snart nog tro sig upptäcka, att de dragit en nit i äktenskapets lotteri; men detta hindrar dem aldrig från att tro, att deras man dragit en vinst.

komma snart nog, förefaller otroligt, när man bevitnar ett så friskt berättarhumör som i "En bok om goda grannar".
KNUT BARR.

Spaniens själ, den sydtyska författaren Rudolf Lothars i hans hemland berömda bok om Spanien har utgivits från Norstedt & Söners förlag i ypperlig tolkning av Hugo Hultenberg. Detta livligt och elegant skrivna arbete ger en inträngande och objektiv karaktäristik av det intressanta spanska folkpsyket och är i hög grad ägnat att undanröja en mängd ytliga och klichémässiga föreställningar om den spanska nationalkaraktären. Lothars omdömen grunda sig på iakttagelser under långvarig vistelse i landet och på intim kännedom om Spaniens historia, dess sedvänjor och folkställningar, dess konst, litteratur och teater.

Många av författarens resonemang äro spirituella och djupgående, så t. ex. den psykologiskt skarpa bild han tecknar av Filip II eller av don Juon-typens nyansering under inverkan från E. T. A. Hoffmann. Med stort nöje tar man också del av Lothars opposition mot konsthistorikern Meier-Gräfes originalitetsjäktande utjutelser över Grecos målningar och slottet Alhambra.

Oavbrutet intresserade följa vi författaren på hans exkurser genom landskap och böcker, på teatrar och tjuvåkningaren — ett glansfullt kapitel! — följa honom i det soliga gatuvimlet och in i husens patien, den spanska lättjans och meditationens ljusa, liksom tidlösa hemvist. När man en gång läst boken, återvänder man gärna till den strålande Sevilla-skildringen eller till blomsterspelen i Barcelona med sin festliga sängarkroning, utan motstycke i världen.

I sitt sista kapitel, Spansk politik, påpekar Rudolf Lothar spanjorernas utpräglade tyskvänlighet under världskriget och skisserar en ljus framtid för det vaknande Spanien i anslutning till tysk industriell och pedagogisk kultur, tyskt organisationsväsen. Lothar tycks förtjust gnugga händerna inför detta perspektiv, men det är ju möjligt, att en eller annan av hans läsare suckar beklagande vid tanken på att ytterligare ett ädelt och stillfullt raskynne bland folken skall förgråas av myrflitens och mekaniseringens anda.
E. N.—G.

Österländska noveller av Anna Maria Roos. Stockholm. Albert Bonniers förlag.

Den nu till julen utkomna berättelsesamlingen "Österländska noveller" av Anna Maria Roos hör till de bokskatter, som den verkliga litteraturvännen ej bör underlåta att skaffa sig. En del av novelerna utgöres av det förnämligaste i hennes förut utgivna novellsamlingar "Tysta djup", "Prinsessan Li-Hang Tse" och "Syster Dione", alla för länge sedan utgångna ur bokhandeln. Jämte dessa, av vilka en del äro omarbetade, finnas åtskilliga nya skildringar. Och det hela bildar en utsökt och stilfullt redigerad novellsamling, där vart och ett av dem återger sin särskilda nyans i orientens underbara färgspel.

Att en säker teknik, ett välljudande språk, innehåll och djup kännetecknar Anna Maria Roos' författarskap är ju väl känt. I åtskilliga av sina skrifter har hon också givit prov på en omfattande och djupgående historisk kunnsighet och ett historiskt sinne, som är ganska anmärkningsvärt. Med sina "Österländska noveller" framträder därjämte hennes lyckliga skaldegåva. Ty endast en verklig skald kan såsom här framtröja den säregne skiftande bilden av Österlandets fornliv i saga och legend med all dess färgglöd och mystik och på ett språk, som i tonfall och klang på det intimaste sluter sig till det skiftande innehållet. Visserligen kunna ett par av dem förefalla väl kortfattade; men de stå där med miniatyrens konstnärligt fint utmejslade drag. Och de äga den koncentrerade skildringens styrka. Då utrymmet här ej tillåter någon utförligare redogörelse eller analys av de särskilda novellerna kan det väsentliga lika gott sägas i få ord: "Österländska noveller" är det konstnärligaste, finaste och mest tjusande, som Anna-Maria Roos skrivit.
M. R.-M.

SAGA-BÖCKERNA.

"VI HAR ALLA BÖCKERNA I ÖPPNA HYLOR", sade mig en dag en av de mest erfarna bland bibliotekarierna i Stockholm, fröken Hildur Lundberg i Gustav Vasa bibliotek, "utom Sagaböckerna förstås. Att låta barnen ha fri tillgång till dem, det skulle innebära för stor frestelse, så älskade som de äro."

Och dock innehålla Sagaböckerna ingalunda blott lätt gods. Särskilt på senare tiden har denna serie skänkt skolan den ena värdefulla, roliga "bredvidläsningsboken" efter den andra. — I år representeras denna sida av "Konungariket i havet och svenska folkungasagor" av Rolf Nordenstreng. Företalet låter oss ana, hur mycket redbart, i åtskilliga fall rent vetenskapligt arbete, som står bakom boken. Hur sällan känner en barnboks-författare på detta

område ett liknande ansvar. Möjligen blir det endast eliten av begåvningsarna som finna väg till den Nordenstrengska boken. Bland annat bereda de ovanligt många och krångliga namnen stora svårigheter. Men vilken glädje att ha en sådan bok från sagans skymningstid att sätta i händerna på historieintresserade barn! — Äventyrlusten tillfredsställes genom en annan Sagabok, en bearbetning av Hugo Gylander av Jules Vernes *Den hemlighetsfulla ön*, och sagolusten av tre sagsamlingar *Prins Hummelum* m. fl. sagor av A. Wahlenberg. *Ormkungen*, sagor av Sigrid Elmblad, Anna Wahlenberg m. fl. samt *Trollflöjten*, Sägner och sagor samlade av Elias Grip. Slutligen bör ej en rolig Sagabok av Wrånér förglömmas, *Pågar och Töser*. Obetydlig men säkert ägnad att intressera mindre barn är den 7:de volymen *Bollie Boy*.

Utom de i förra numret anmälda sagorna ha ej mindre än tre andra tillkommit: *Samlade solskenssagor* av Vilhelm Nordin, innehållande en del av författarens bästa sagor, sådana som särskilt älskas av barn med rik fantasi, vidare *Bärnstenspärlan*, en lång, från tyskan översatt sagoberättelse, samt *Svenska folksagor* av Greta Holmgren, vilka sistnämnda emellertid kommit mig så sent tillhanda, att jag ej hunnit läsa dem. Detsamma är förhållandet med en del jultidningar och böcker från Lindblads förlag.

Pojk- och äventyrsböckerna överflöda ej i den grad som förra julen.

Framst bland alla pojkböckerna står utan gensägelse Ebbe Lieberaths *Friluftspojkar*, som såsom få är ägnad att värma hjärtat på ung och gammal. Oaktat alla de vilda upptägen, den fullkomligt lös-släppta pojkhumorn, så finns det här så mycken redbarhet och verklig godhet, att boken är ägnad att verka mycket uppfostrande. — Men slangen, den fruktansvärda slangen! Inte är den nödvändig i denna grad, kapten Lieberath? Den utmärker också i hög grad Hjalmar Wallanders *Två stockholmspojkar och många till*, en frisk och rolig bok. — En präktig, mycket spännande pojkbok är R. Melanders *Kaparen*, som nu utkommer i ny upplaga. — Bland övriga äventyrsböcker märkes en egendomlig, mycket fantastisk berättelse, *Bland kanibaler och urtidssdjur* av Bengt Nylund samt *På äventyrsstråt* av T. Gredstedt, övers. från danskan. Av pojkböckerna på Ahlens förlag innehåller *Indianboken* Den siste mohikanen (varför står ej namnet på titelbladet?) och *Pojkarnas julkob* en del ganska friska pojkhistorier. — I *Sin egen lyckas smed* har Elias Grip tecknat en del framstående mäns levnadsöden; endast två av de skildrade personerna äro emellertid svenskar. — Slutligen har i sista stunden kommit mig tillhanda en ny bok av Elisabeth Hjelmqvist, *Barnen i Skogsgården*, teckningar ur Skänst hemliv på 1870-talet. — En god och roande syssel-sättning erbjödes barnen genom de små *Syböcker*, som utgivits på L. Hökerbergs förlag.

Bland julköckerna från Birkagårdens förlag märkas Natanael Beskows "På saligheternas berg och julbrev *Vid julgranen 1921*, Hadgkins "Den kristendom tiden längtar efter", och Harald Begkies utomordentligt intressanta skildring från kväkarnas England, *Christopher Sterling*, berättelsen om en Kristi efterföljare från våra dagars England.

En av julens märkligen böcker är väl E. Hédens *Strindberg*, vilken redan av omdömesgilla kritici fått synnerligen ampla lovord och till vilken vi senare återkomma.

MARIE LOUISE GAGNER.

Tänk ett ögonblick efter vad allt ni fått av Idun 1921, och ni prenumererar strax också för 1922.

Har ni goda vänner och bekanta, bör ni ge dem ett gott råd: bli prenumerant på Idun.

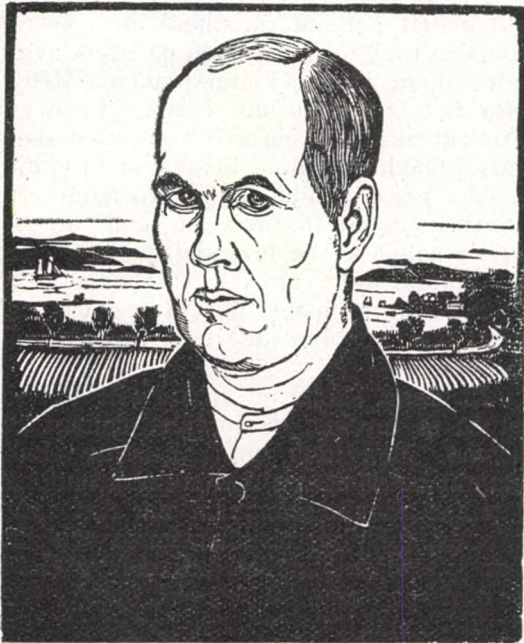
För husmodern är Idun den bästa vägledaren. I köket och i huslig ekonomi, i barnavård, hygien och sjukvård — i allt sådant ger Idun de bästa råden.

Men Idun är inte någon ensidig husmodrarnas tidning blott och bart. Idun följer i ord och bild med vad som händer och sker. Idun är underhållande, den förströer och riktar er.

Det är inte mycket, man nu för tiden brukar få för 15 kr. Men för den summan får ni i alla fall Idun, som kommer till er som en god vän varje vecka under hela året.

EN SVENSK MÅLARE I ETT ITALIENSKT KLOSTER

HUGO GEHLIN BERÄTTAR OM SINA UPPLEVELSER — AV HERMAN SELDENER

Hugo Gehlin: Självporträtt.

MOT SÖDERN FLYGA DE, VÅRA unga konstnärer, för att få njuta av en blåare himmel, för att få vidgade vyer och mera luft under vingarna.

Somliga stanna där nere, bygga bo och bli rofasta. Andra driver hemlängtan åter mot nordliga luftsträck för en längre eller kortare tid. Till dessa senare hör en ung man, som vi träffade nere i Gummesons konsthall, där han har en utställning, och där konstnärerna förresten brukar ha en samlingsplats, där allting mellan himmel och jord diskuteras.

Den unge konstnär vi här skola tala om är egentligen Norrköpingsbo. Hans far var förresten på sin tid en över hela landet bekant man. Han var nämligen Sveriges fetaste karl. Jag kände honom och kan intyga det. Det var förmodligen därför hans son slog sig på ett yrke, som brukar vara mindre fett, och blev målare.

I varje fall hör den unge Hugo Gehlin

nu till de unga målare, som slagit sig igenom det värsta portföret utan att på något fasligare sätt ha behövt hemfalla till någon av de -ismerna, som annars brukar karaktärisera en ung mans väg till framgång inom målarekonsten i våra dagar.

Såväl kritik som publik ha varit eniga om den succès, som hans träsnitt och tavlor gjort — något som man också kunde övertyga sig om genom att kasta en blick på väggarna i hr Gummesons tabernakel.

Då vi hört en liten smula talas om, att hr Gehlin upplevt en hel del under sin långa utomlandsvistelse, be vi honom berätta oss något härom. Han har ju under en längre tid hållit till i Florens, Rom och den helige Fransiscus stad Assisi, där han förresten kamperat tillsammans med den till katolicismen övergångne bekante danske författaren Johannes Jörgensen, som sedan fyra år tillbaka är bosatt där i ett litet hus med utsikt över den umbriska slätten.

— I Assisi levde vi ett glatt och otvunget konstnärsliv, berättar hr Gehlin. I konstnärligt hänseende är ju denna stad en av de mest givande på grund av de berömda freskerna i dess kyrka. En ovanligt renlig stad är den också, varför skandinaverna gott och väl trivas där.

Jag minns förresten, när vi firade en julafton där. Vi hade fått tag i ett lagerträd, som vi smyckat med guld-papper och hängt sydfrukt uti.

När vi så dansade kring granen och sjöngo »Nu är det jul igen», så trodde vår värdinna att vi firade en nordisk, hednisk offerfest och bad mig översätta den gamla julsångens text.

Jag gjorde så, men hon kunde inte finna någon mening uti, att »julen varar än till påska», varför hon utbrast:

— Ja, det är det jag alltid trott, att det ligger någonting konstigt i protestantismen.

— Min märkvärdigaste upplevelse hade jag emellertid, när jag under någon tid vistades som gäst hos Benediktinermunkarna i klostret Monte Vergine. Denna ort ligger ungefär 5 mil inåt landet från Neapel räknat på ett berg, 1,400 meter över havet, och jag torde säkert vara den ende svensk, som besökt det.

Jag vistades vid denna tid i Pompeji, då en till börden dansk katolsk präst erbjöd sig att introducera mig hos de fromma, älskvärda och gästfria munkarna. Jag antog med tacksamhet erbjudandet och mottogs mycket vänligt av abboten i klostret, en f. d. professor vid universitetet i Rom som dragit sig tillbaka från världens oro till klostrets stilla frid.

Klostret i Monte Vergine, som rymmer synnerligen intelligenta och högt bildade munkar, är en i den katolska världen vida berömd vallfartsort. Som namnet säger är det helgat åt den heliga jungfrun och årligen vallfärda dit omkring 300,000 pilgrimer ur alla samhällsklasser, från och med sydamerikanska statspresidenter ned till alla slag av tiggare. På madonnans högtidsdag, den 8 september, hade vi inte mindre än 50,000 vallfärdande pilgrimer i klostret, av vilka många fingo slå läger i det fria på berget utanför, under det vi under natten måste härbergera kvinnorna i klosterkyrkan.

Pilgrimerna kommo — så långt man kunde åka uppför berget — i festligt

smyckade vagnar åtföljda av musik och fyllda med gåvor, som skulle offras inför madonnans bild.

Den förnämsta reliknen i klostret är nämligen en madonnabild, en väldig byzantinsk målning, som kännare anse härstamma från 700-talet och som på 1300-talet lär ha förts till Monte Vergine från Mindre Asien. Den är nästan täckt av guld- och silversmycken, som skänkts till den heliga jungfrun från tacksamma pilgrimer, som hon bönhört.

Annars anser man hennes specialitet vara att hjälpa små barn. I ett av klostrets kapell finner man sålunda en hel vägg täckt av små barnlikkistor. Dessas därvaro beror på, att den heliga jungfrun skänkt livet åt samma antal små barn, som varit så hopplöst sjuka, att man redan beställt deras likkistor, men vilka tack vare madonnans hjälp tillfrisknat. I stället ha kistorna pla-

Klosterkyrkan.

cerats här som dekoration, avsedda att prisa madonnans ära.

Förresten kunde man stundom vid dessa vallfärder få skåda rätt osmakliga syner. En pilgrim nöjde sig sålunda icke med att ideligen kyssa golvet i kapellet utan formligen

Har Ni gått

i Hammarstedtska flickskolan i Stockholm, ärade läsarinna, blir det en återseendets glädje Ni erfar vid läsningen av Gurlu Linders skildring från denna en av sin tids förnämsta flickpensioner. Tillhör ni en yngre generation eller bor i en annan stad än Stockholm, läs Ni i alla fall med nöje dessa pensionsminnen, som äro både lustiga och intressanta och ha stort kulturhistoriskt värde.

Hugo Gehlin i klostrets gård.

I FRU DIMANDERS FOTSPÅR

ETT SVENSKT, MYCKET SVENSKT KAPITEL — AV DEN INBITNE

VEM HAR INTE SKRATTAT ÅT SÄLIG fru Dimander och hennes befängda förvrängningar av utländska ord! Eller åt svensken, som på tillfrågan, om han besökt Père Lachaise, svarade med en axelryckning: »Tja, jag var där en kväll och dansade ett par varv, men det var så trist, att jag gick hem och lade mig». Och ni minns väl den lilla fröken, som på ett »var så god och sitt ner» genmälte: »Tack, men jag satt så mycket i Florens?»

Som sagt — vi ha haft ett överlägset löje i beredskap åt alla dessa tre typer, emedan vi betraktat dem som mer eller mindre gjorda och överkliga och i varje fall icke snuddande vid våra personliga cirklar. Det är ju så, att vi skratta åt en satir, hur elak den än är, därför att den gäller — vår nästa. Men jag försäkrar, att i detta välsignade valutaår har en stor del av svenska folket anledning att ställa sig framför spegeln och skratta åt sig själv. Ty icke blott fru Dimander har begåvats med talrika ättlingar i tredje och fjärde led, vilka inte vansläktats, utan till och med herrn från Père Lachaise och flickan, som »satt så mycket i Florens», gå livslevande ibland oss i mångfaldiga exemplar. Jag har sett dem, jag har hört dem både ute och hemma, och jag har stoff till ett svenskt, mycket svenskt kapitel — till flera, ifall det behövs. Man behöver bara gå ut på en stockholmsgata eller sätta sig på en restaurang, så har man mycket snart en bukett av kuriösa människoblomster för sitt herbarium.

Jag råkade härom kvällen på en av våra finaste restauranter sitta i närheten av ett valutaherrskap, och det tövade inte länge, förrän både jag, vaktmästaren, hovmästaren och alla kring sittande voro invigda i de beresta svenskarnes öden och äventyr. Jag fäster mig inte så mycket vid uttalsgro-

dor à la fru Dimander sådana som Via Appika, Kappidogglo, Faraggla, Dågepalatset o. s. v. Men det var rörande att här på svensk mark höra uttrycken av herrskapets höga uppskattning av det italienska köket. Vaktmästaren serverade det beställda smörgåsbordet, och jag hörde den fete herrn utlåta sig:

— Det är då märkvärdigt, att man skall behöva göra fyra dygns resor ned till Rom för att få en ordentlig smörgås!

Så småningom kom fisken, och nu var det frun som förde ordet med teaterviskning:

— Minns du, Alfred, den lilla trattorian — naturligtvis uttalad med felaktig accent — i skuggan av det lutande tornet i Pisa? Det var fisk det. Men här hemma kan dom då ingenting.

Vid desserten hade herrskapet hunnit underätta hela restauranten om, att de druckit vin på Vesuvius, ätit hummer på Lido och att — »tycker du verkligen, att den där Rafael var så fasligt märkvärdig?»

Nu tittade jag närmare på mina vittberesta grannar och si — jag kände igen dem. Jag har sett dem rusa igenom Vatikanens salar med en guide, som talade italienska och franska, utan att de begrepp ett ord. Jag har hört frun inför Michelangelos Moses fälla de bevingade orden: Usch en sån ful gubbe! Jag har bevittnat, huru den fete herrn, som här hemma är så förtjust i italiensk mat, svor och domderade över de förbannade gipskattorna och positivhalarne, därför att de inte hade ett hederligt svenskt smörgåsbord och sedan stekt fläsk med bruna bönor. Och jag har hjälpt herrskapet på questuran i Milano, där det gällde att fylla i ett kolossalt formulär, endast avfattat på italienska. Visserligen kan man tycka, att det är åtminstone föga diploma-

tiskt av ett genuint turistland att icke avfatta sina frågeformulär även på något av de andra mera kända kulturspråken. Men i detta fall hade det inte hjälpt. Ty mitt herrskap liksom tusen och åter tusen svenskar, vilka här hemma blanda in förvrängda eller missförstådda italienska namn och glosor i sitt tal, ha rest ut, utan att behärska något av de levande språken. Men det hindrar inte, att de, väl bänkade på sin svenska krogstol, hovera sig vitt och brett över hur bra de redde sig överallt där nere.

Allt detta skulle ju inte i och för sig betyda så mycket, då ju löjet stannar här hemma. Men tänk om italienarne skulle fota sitt omdöme om den svenska nationen i gemen på sin erfarenhet om den sedelvitande, ständigt misstänksamma och ständigt missnöjda »knubb», som i år till ingen nytta trampat klassisk mark, bara för att kunna tala om, att man varit i så och så många städer! Då vore det synd om gamla Sverige. Men jag sätter min lit till den urskiljande, av för hastig generalisering obesmittade intelligensen hos detta jordens älskvärdaste folk.

Och dock grämer man sig ur andra och större synpunkter. När man ser hela karavaner av okynnesresande, som sakna alla förutsättningar att tillgodogöra sig intrycken av vare sig det gamla eller nya Italien, så gör det en ont vid tanken på de tusen och åter tusen unga män och kvinnor, som aldrig få se solskenslandet, fastän bara några fattiga veckor där nere skulle lägga tum, nej alnar till deras andes växt. Men de andra, de obehöriga få resa — den sortens människor, om vilka de gamla bevingade orden gälla: Ifall man skickar ett svin till Rom, så kommer det tillbaka som ett svin.

kröp fram med tungan släpande mot detta. Då min vän, den danske katolske prästen för botgöraren påpekade, att detta var en tämligen överflödigt och ohälsosam handling, svarade denne med fanatismens glöd i blicken:

— Nu har min ruttna tunga syndat ett helt år, så nu skall hon sona, vad hon under denna tid brutit...

För övrigt behandlades jag, som nämnts, på ett ytterst älskvärdigt sätt av de fromma munkarna. Jag hade min fullkomliga frihet och det faktum, att jag var protestant förminskade ingalunda denna vänlighet. Mina tankar skola alltid med tacksamhet gå till dem och deras vördade abbot.

I deras klosterregler finns en paragraf, som bestämmer, att varje gäst, som kommer till dem, skall behandlas på samma sätt, som vore han Kristus själv. Att under dylika förhållanden gästfriheten hos dem är högsta lag faller av sig själv.

De ha en sinnets värme och en hjärtats vänlighet, som gör att man trivs hos dessa goda, fint bildade människor.

... Så talar den unge konstnären, som efter vandringsåren i Södern nu kommit hem till det vintriga rusket i Norden. Men läser jag rätt i hans blick, så finns det något där, som skvallrar om en längtan tillbaka till de blå vidderna kring Assissi och Monte Vergine.

ETT LÄTTSYTT LINNE 3,203 KR. TILL ÖDEMARKS-BARNEN

En vacker modell till linne i tunnt tyg med virkad picot i uddar och genomdragna sidenband.

VI INFRIA NU VART LÖFTE FRÅN N:o 48 och erbjuda härmed våra läsarinor n:r 2 i serien underkläder: ett linne. Vi skulle vilja säga världens enklaste linne och dock så förtjusande. Inga rynkor, inga veck, inga broderier eller spetsar. Tänk efter vad det vill säga i sparad arbetskraft vis å vis strykning etc. samt den sparade slanten i portmonnän.

Mönster jämte tryckt beskrivning erhålles mot insändande av 60 öre till Mönstervärdningen Iduns Redaktion, Stockholm.

NORRBOTTENS BARN HA NU FATT 3,203 kronor 91 öre genom Iduns insamling. Här redovisning:

Förut redovisade medel: kr. 1211,06. I ett klädpaket kr. 5; Hilda Leander, Lommelanda, kr. 10; Sandberg, Göteborg, kr. 25; A. M—der, Ronneby, kr. 5; L. M. S. H. G. L. A. M., Ronneby, kr. 21,50; Kontorist, Möndal, kr. 5; S. A., Tågarp, kr. 5; Lyhovska skolan, klass II A., Sthlm, kr. 12; Tystberga, 25; I. Sandberg, Kneippbaden, 5; E. Gn, Gbg, 5; A. Äqvist, Skara, kr. 10; B. Pn, Karlshamn, kr. 5; A—M V., Asarum, kr. 1; E. H., Eksjö, kr. 5; Lärarinnan Herta Larsson, Ö. Tommarp, kr. 60; Fru H. G—n, Visby, kr. 10; L. E., Rönninge, »En liten julgåva till Norrbotten, kr. 10; Klass IV B., Sundsvalls flickskola, kr. 15; Lill-Anna, kr. 100; L. W., 6. Princess Ruildings, Weston-s-Mare 10 shillings = 8,35; Professorskan Welander, kr. 25; Bjälbo sällförening, Bjälbo, kr. 75; —; Agnes Nordlund, Uppsala, kr. 10; Idunläsare, Ystad, kr. 10; Flickor i Möndals folkskola, klass 4 F. 3, kr. 5; Lyhovska skolan kl. 4 A., inkomst av basar kr. 500; J. R. kr. 10; Fru G. Danelius, Sthlm, kr. 1,000. Summa kr. 3,203:91. Insamlingen av kontanter hålles alljämt öppen.

Redovisning av paket. (Forts.)

Ester Göransson, Sandviken; Märta Carlsson, Krokslätt; E. Pettersson, Skövde; Frida Maja Svensson, Jönköping; blått papper, Göteborg; Fru Jäderblom, Filipstad; Ugglerums småskola, Sävedalen; G. Kjellberg, Kalmar; Anny Teffel, Malmö; A. Jepsen, Höganäs; Munkedal; H. Ander, Landskrona; Torps gård, Öved; Rothman, Linköping; Samuelson, Bergkvara, Norrköping; Henning Bergström, Strängnäs; Olsson & Lundegård, Lund;

(Forts.)

REDIGERAD AV IDA HÖGSTEDT. — EN SLÄKTMIDDAG I JULHELGEN.

ATT GIVA RÅD OCH FINGERVISNINGAR när det gäller julaftonens meny kan med fog anses som en påträngande beskäftighet. Ty för denna dag följer i de flesta fall var och en familj sina egna traditioner, såväl vad det andliga som materiella vidkommer, och dessa traditioner förändrar man ej gärna för såvida ej stora och genomgripande förändringar inträffat inom familjekretsen.

Men efter julafton komma helgdagar då släkt och vänner samlas kring julpydda bord, och då var och en värddinna söker göra just sitt bord så tilltalande som möjligt, varjämte hon också bjuder till att bland all den traditionella julkosten få in någon liten nyhet.

Juldagens middag brukar även den gå i traditionens tecken och anses också vara "lätt", lättheten torde dock inskränka sig till att den kalla skinkan är färdigkokt, och att grönkålen är hackad samt att frikadellerna, omtänksamt nog äro beredda dagen före julafton. Allt det övriga skall kokas, stekas, stuvvas och tillses. Och ändå består en nutida juldagsmiddag förstådligt nog blott av hälften så många rätter som för 15—20 år tillbaka. Och lyckligt är detta, såväl med hänsyn till värddinna som gäster, ty en dylik middag var över hövan ansträngande både för krafter, kassa och hälsa.

Dock en god del av det gamla vill man ändå ha kvar av den gamla julmiddagsstraditionen, om än denna varsamt modifieras.

Sätten att duka och pryda julhelgens middags- och supébord växla allt efter smak och vana och givetvis också till en del efter gängse mod. Ty härvidlag är det nog ingen som misstyycker, om traditionerna något rubbas, blott ett och annat litet kärt ting kommer fram eller någon gammal förtrogen och stämmingsrik idé finnes kvar. — Julbordslöpare av crépepapper, som nog många tycker sig snart ha sett till leda, tages dock ännu en gång till nåder, och rättvist må erkännas att de nu också förekomma i tilltalande mönster och färger. För övrigt äro dessa bordlöpare långt trevligare än t. ex. den borddekoration, som under en senare tid varit ganska favoriserad, nämligen den där för övrigt mycket eldfarliga löparen av vit bomull med en nål upp-satta levande — eller konstgjorda — tulpaner!

Ett vackert julbord, lämpligt för vilken dag som helst, för en juldags- eller julkalasmiddag, består av en bländvit bordlöpare av créperat papper, på vilken med långa mellanrum sparsamt med guldfärg är målat några små guldstjärnor, medan för övrigt hela löparen är beströdd med glitter. På löparens mitt är formad en stor stjärna av tillgängligt friskt grönt — dock ej av gran, tall eller en — och i stjärnornas mitt står en korg eller skål med bjärtröda tulpaner. På bordets båda långsidor, d. v. s. om det är utdraget i hela sin längd, finnas också stjärnor av grönt och i dessas mitt stå röda trearmade julstakar. Här och var, på löparen (men sparsamt!) står en och annan tomt, en julgris i marzipan eller vad man har av vackra och nätta julsaker. Från takkronan hänger den ljusbärande med röda band virade kranen av lingonris eller annat grönt, och i dennas mitt hänger julklockan. Tillåter ej kronans konstruktion någon kran under sig, appliceras under den medelst en röd bandrosett en större mistelkqvist, från vilken en klocka, även den i rött band, hänger ned.

Dopp i grytan är givetvis nästan alltid välkommet före en vanlig julkalasmiddag. Men på själva de stora heldagarna, juldagen, nyårsdagen och trettondagen förekommer det ej annat än i sällsynta undantagsfall, utan man föredrager i dessa fall att allt ifrån början intaga middagen vid sittande bord. En lämplig meny blir då följande:

Helgdagsmiddag.

2 små smörgåsar på assiett, placerad vid varje kuvert; smörgåsarna t. ex. belagda, den ena med rökt lax, den andra med ost.

Grönkål med frikadeller eller rutor av äggstanning. Kokt rökt eller rimmad skinka, salt eller lätt rökt oxbringa, korv eller liknande julmat; potatispudding, gröna bönor, morötter.

Fågeljärs i gelé med sallad (Escarotte eller brüsselcikoria).

Kall ananaspudding.

Beredningen av grönkål torde varje husmor vara underkunnig om, och vad skinkan beträffar, har dennas kokning och vidare behandling noggrant beskrivits i Iduns köksalmanack. Tillagningen av fågeljärsen är visserligen ganska långsam, men den kan med fördel gott beredas en eller annan dag före kalaset.

Fågeljärs i gelé (för omk. 18 pers.). I par orr-

tuppar eller 2 tjäderhonor (omkr. 800—900 gr. skrapat fågelkött), 3 hekto skrapat kalvkött, 1 msk. salt, ½ tsk. vitpeppar, 300 gr. smör, 4 hela ägg, 3 ägggular, 4 dcl. tjock grädd, ½ kg. bröd panad. Panaden består av omkr. 2½ hekto mjukt vetebröd, överslaget med kokande mjölk, varefter blandningen får under omrörning sakta koka ett par minuter i en väl smörsmord kastrull.) — Gelé: omkr. 2 lit. buljong, kokt på de hårt brynta fågelskroven, 15 blad gelatin, 1 äggvita, (2 msk. madeira).

Det stora fränkurna fågelköttet males tillika med kalvköttet 5 ggr. genom köttkvart. Köttet, smöret och den kalla panaden stötes med trästöt i stenmortel (eller i hackho) och seseras genom sikt. Äggen iblandas ett i sänder och sedan matskedsvis grädden. Färsen röres åt samma håll drygt ½ tim. och avsmakas med kryddor. Den provas genom att koka en liten bulle därav i vatten; är färsen för hård, tillsättes litet grädd, i motsatt fall ett ägg. Den hålles i två avlånga, smorda brödformar, vilka överbindas med smort papper. De ställas i vattenbad i ordinär ugnsvärme och få koka omkr. 1¼—1½ tim. Färserna uppstjälpas och betäckas med smörat papper i händelse de skola förvaras ett par dagar.

På de hårt brynta fågelskroven tillika med en knäckt, även den brynt, kalvlägg och 1 bit selleri kokas en stark buljong, vilken silas och får kallna. Det feta avtages noga och 2 liter därav får koka upp. 15 blad gelatin doppas i vatten och smältas i buljongen, 1 lätt vispad äggvita tillsättes, och när blandningen fått ett uppskok, flyttas den från elden och får stå och "samla sig" under lock 10 min. Madeira iblandas om så önskas och blandningen hålles 1—2 ggr. genom fin silduk. — Vid slutberedningen av rätten slås det lätt ljummade geléet på flata fat, och när den börjar stelna, påläggas varsamt skurna skivor av färsen av omkr. 1 cm:s tjocklek. Därefter påfylls åter gelé, och faten ställas på kall plats. Färsskivorna utskäras med en rand av gelé omkring varje skiva och uppläggas i rad efter varandra. På ömse sidor garneras med hackat gelé.

Kall ananaspudding (för omkr. 18 pers.). 1½ helburk ananas i skivor, 7 äggulor, 4 äggvitor, 3 dcl. socker, ¾ dcl. madeira el. sherry, saften av ananasen, omkr. 2½ dcl., 15 blad gelatin, 1 lit. tjock grädd.

Äggen, sockret, vinet och hälften av ananasspadet vispas över elden tills massan blir tjock och pösigt, men den får ej koka, endast sjuda. Hälften av ananasen skäres i små tärningar, vilka väl få avrinna. Gelatinet doppas i kallt vatten och löses sedan i resten av det ljummade ananasspadet. Ananastärningarna blandas i den kalla krämen, (som oavbrutet vispas) därefter nedröres gelatinlösningen och sist den till hårt skum vispade grädden. Massan hålles i två vattensköljda och sockerbeströdda formar, vilka ställas på kallt ställe 5—7 tim. (Eller på is 3—4 tim. Uppstjälpes på glas- eller silverfat och garneras med tvenne skurna skivor av resten av ananasen.

*

IDUNS KÖKSALMANACK.

25 DEC.—31 DEC.

SÖNDAG. (Juldagen) *Frukost*: Smörgåsbord, delikatessill, potatis, revbenspaj med äppelmos, kaffe eller te med saffransbröd och pepparkakor. — *Middag*: Smörgåsar med ansjovisfillet och ost, grönkål med äggstanning och kokta kålstjälkar, kokt griljerad skinka, korv (hamburgerbringa), potatispudding, morötter och brysselkål; smörtårta.

MÅNDAG (Annandag jul). *Frukost*: Smörgåsbord, pressylta med rödbetor och stekt potatis, rökt, bräckt prinskorv med ägrörä; kaffe, saffransbröd. — *Middag*: Ragu på köttfärs, selleri, morötter och (inlagd) och jordärtskockor; hamburgerbringa (värmd), korv, potatis, morötter och brysselkål; ris à la Malta (rester sedan julaftonens risgrynsgröt).

TISDAG. *Frukost*: Stuvad lutfisk och potatis (rester sedan julaftonens middag), smör, bröd och ost, kaffe, vetebröd. — *Middag*: Köttfärs (dubbel sats), potatis; äppelkompott med gräddmjölk.

ONSDAG. *Frukost*: Pytt i pannan med rödbetor, (rester av korv, feta bitar från hamburgerbringan etc.), smör, bröd, kaffe, bröd. — *Middag*: Kokt kolja med senapssås, potatis; smörgåspudding (rester) med saftsås.

TORSdag. *Frukost*: Sillgratin, smör, bröd, kaffe, vetebröd. — *Middag*: Purésoppa av gröna ärtor med stekta bröd- och fläsktärningar, tunna pannkakor fyllda med "giftas".

FREDAG. *Frukost*: Fisk och makaroner med

äggstanning (rester från koljan), smör, bröd, kaffe. — *Middag*: Kokt omelett med stuvning av hummer helkokt purjolök inom potatisrand; soppa på torkad frukt.

LÖRDAG (Nyårsafton). *Frukost*: Sylta med rödbetor, stekt potatis, smör, bröd, ost, kaffe. — *Middag*: Dopp i gryta med skinka och korv etc., lutfisk med vit sås, skirt smör och potatis; risgrynsgröt och gräddmjölk, klenäter med sylt.

RECEPT.

Griljerad skinka. — En skinka på 5—5½ kg., som legat i saltlake 21—14 dygn. — *Till kokning*: 6 kryddpepparkorn, 1 morot. — *Till panering*: ½ msk. torr eller fransk senap, 1 msk. socker, 1 äggvita, 2 msk. stötbröd. — En stund innan skinkan skall kokas, tages den upp ur laken, avsköljes hastigt, torkas med en duk och lägges i en gryta med kokande vatten. När vattnet åter kommit i kokning, borttages allt skum och moroten och kryddorna iläggas. Skinkan får sedan ytterst sakta koka tills den är mör eller omkr. 4—4½ tim. Skinkan får kallna i sitt spad. Svålen avdrages varsamt, varvid iakttagas att ett stycke får vara kvar ovan läggen, vilket utskäres i uddar. Äggvitan slås till lätt skum, blandas med socker och senap och därmed bestrykes skinkan. Stötbrödet strös över, och skinkan lägges i en långpanna och insättes i varm ugn för att få vacker brun färg, var till åtgång omkr. 30 min. Den upplägges på fat och garneras med kruskål. Kring läggen viras ett krusat papper, t. ex. i julfärgerna rött, vitt och grönt. Har man en s. k. steknål av silver viras papperet om dess övre del, varefter nälen stickes in i läggen.

Kokt omelett med stuvning av hummer och jordärtskockor (för 6 pers.). — *Smet*: 50 gr. smör, 1½ dcl. mjöl (75 gr.), ½ lit. mjölk, 4 ägg, ½ tsk. salt, ½ tsk. socker. — *Stuvning*: ¼ burk hummer, 1 lit. jordärtskockor, 1 msk. smör (omkr. 35 gr.), 3 msk. mjöl, mjölk och spad från ärtskockorna, salt, peppar. — Smöret och mjölet fräsas samman. Mjölken påspädes småningom under vispning, och smeten får koka tills den släpper pannan. Den får något avvalna, varefter äggulorna en i sänder iblandas. Salt och socker tillsätts, och sist nedskäres de till hårt skum slagna äggvitorna. Massan hålles i en väl smord och brödbeströdd pipform, vilken endast får fyllas till drygt hälften. Övert lägges ett också invändigt smort och brödbestrött lock — eller överbindes formen med smort papper — varefter formen ställes i vattenbad på spis eller i ugn, där omeletten gräddas ¾—1 tim. Uppstjälpes och omgives av stuvningen — beredd under det omeletten gräddas — varvid iakttagas, att stuvningen först lägges omkring kanterna; först därefter fylls hålet. Gjorde man tvärtom kunde det hända att omeletten sprack! — För stuvningen fräsas smöret och mjölet, gräddmjölken och jordärtskockorna påspädas till lagom tjocklek, varefter de klyftade ärtskockorna och den sönderskurna hummern iläggas. Stuvningen avsmakas med kryddor.

Purésoppa av gröna ärtor (för 6 pers.). ½ lit. rensade torra gröna ärtor, 1½ lit. vatten, 1 portg. lök. — 1 stor msk. smör, 3 msk. mjöl, omkr. 1 lit. ej för salt kött — eller fläskspad, salt, socker, peppar, 1 äggula, (1 msk. finhackad persilja).

Ärtorna rensas, sköljas och få ligga i vatten över natten och få sedan koka mjuka i samma vatten. (Här är en koklada fördräfflig.) När ärtorna äro kokta, passeras de så grundligt att endast skalen äro kvar. — Smör och mjöl fräsas och uttröas med den passerade massan jämte dess vätska, och fläsk- eller köttspad påspädes i behövlig mängd; dock ej så mycket att soppan blir för salt. Kryddor tillsätts, och purén hålles under vispning i soppskålen, i vilken förut vispats 1 äggula. Serveras med frästa brödtärningar som blandas till ½—¼ med frästa fläsktärningar, vilka senare dock kunna uteslutas.

Ragu på köttfärs med rötter inom potatisrand (för 6 pers.). Rester av köttfärs (omkr. ½ kg.), 1 medelstort selleri, 4 medelstora morötter, 3—4 purjolökar, 1 msk. smör, 2—3 msk. mjöl, ½ lit. buljong eller steksås och sellerispad blandat, peppar, salt. — *Potatisbärd*: 1½ lit. potatis, vatten, salt. — 50—75 gr. smör el. margarin, 1½ ägg, peppar, salt, socker. — *Till griljering*: ½ ägg, 2 msk. stötbröd.

Selleriet, morötterna och purjon ansas och sköljas. Rötterna skäras i breda strimlor och kokas, var för sig, mjuka i litet saltat vatten. Från purjon avskäres det gröna, varefter den oskuren kokas mjuk i saltat vatten. — Smöret och mjölet sammanfräsas, och buljongen samt litet av sellerispadet påspädes. Såsen får koka några min. och avsmakas med kryd-

(Forts. sid. 1248.)

SVENSKA FOLKDRÄKTER ÅTER TILL HEDERS

Denna festdräkt från Sunnerbo, Småland, verkar helt ålderdomlig med den lilla hättan av tryckt kattun, som har ett »pannelin», en broderad pannbindel. Kjolen är i ljust randigt, hemvävt tyg, förklädet av tryckt kattun, livstycket är i rött småfasonerat ylle, kantat med svarta sammetsband. Till dräkten hör ett hälsås i silver med filigran och glasslenar i rött och grönt.

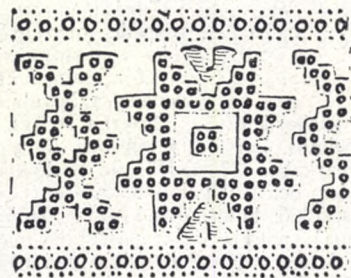
Så här gingo ynglingarna i Ålvdals härad, Värmland, klädda förr i världen på söndags- eftermiddagarna. Över den eleganta, broderade skjortan ett livstycke av röd vadmal med dubbla rader vita metallknappar. Byxor av sämskinn, vita ullstrumpor broderade i rött och med röda strumpeband. På huvudet trindmössa av röd vadmal med tovs.

I Toarp, Västergötland, bar den gifta kvinnan vid fester denna effektfulla dräkt. Färgerna äro: kjol och liv röda, förkläde svart med gula ränder, »stopahun» är av svart kläde med svart sammetsbård och en smal vit kant närmast ansiktet.

Den gifta Häverökvinnans dräkt (Uppland) består av högröd kjol med ränder i grönt och mörkrött, svarta strimmor, rött livstycke över vit skjorta, högmössa, omlindad med band och randigt förkläde.

En av Skånes förnämligaste dräkter: Järvestadkvinnornas festdräkt. Liv av rött, blomligt ylle med gröna sidenband, kjol av grön vadmal med blomligt sidenband som bård, bröstlapp av svart, silver- och silkesbroderad sammet, förkläde av vitt linne med hälsömmar, på huvudet en enkel men klädsam stärkt klut.

En vacker mansdräkt är den, som fordom bars i Årstad, Halland. Över skjortan med ståndkrage en väst av röd och blå ylledamast med gröna slipade glasknappar, infattade i vit metall, halsduk av tryckt kattun, lindad två varv om halsen, byxor av mörkblå, livrock av mellanblå vadmal, blå strumpor med röda band, röd stickad luva.

En julbok, som säkert kommer att mottagas med stort intresse är *Gerda Cederbloms*, Svenska allmogedrakter som utgivits på Generalstabens Litografiska anstalts förlag. Författarinnan är i hög grad förtjänst av tacksamhet för den insats hon härmed gjort å folkdräktforskningens område. Just ett sådant verk som detta har länge behöfts. Vi ha egentligen hittills ej haft något vederhäftigt planschverk rörande våra allmogedrakter — om vi undantaga Wallgrens Skånska allmogedrakter (1860—63), byggt på studier inom landskapet, men vars text är tämligen ofullständig, och så Wistrands Svenska folkdrakter (1907), omfattande 30 dräkter från 7 landskap och med noggranna beskrivningar samt historik.

I dessa hembygdsrörelsens och den kulturella ungdomsrörelsens tid, då gamla lekar, danser och sånger tagas upp, nästan med andakt kan man säga, och hemortens dräkt, på många håll för länge sedan avlagd, skall återupplivas för att bäras som festdräkt vid ungdomslagens samkväm, bör med särskild glädje hälsas en sådan handräkning på dräkt-historiens område som fröken Cederbloms "Svenska allmogedrakter".

Arbetet gör ej anspråk på att vara en strängt vetenskaplig historik, därtill är det ej heller avsett och skulle för resten som sådant ej ha motsvarat sitt praktiska ändamål. Men en var som läser det förstår noggsamt att bakom detta enkla relaterande av fakta angående dräktdetaljer ligger ett vittomfattande, samvetsgrant studium, som krävt mycken tid. Ej blott studium av museets stora dräktsamling och av äldre litterära källor, utan även resor till ort och ställe, där ännu gammal tradition lever

(Forts. sid. 1248.)

VERKLIGA MOTIV I JULBÖCKERNAS FABLER?

EN LITEN GISSNING OM MILJÖER MAN TROR SIG IGENKÄNNA I JULROMANER 1921.

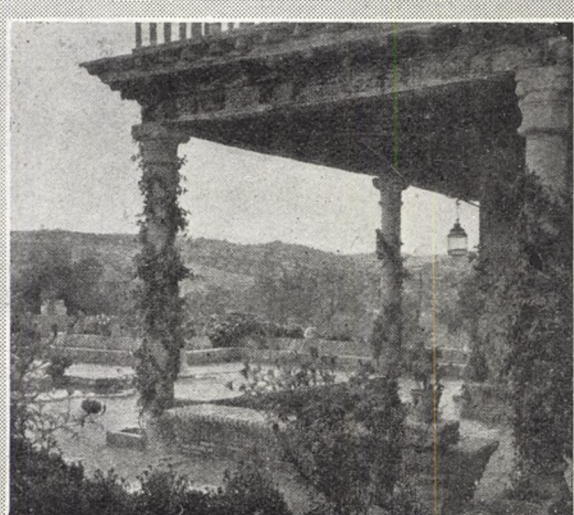

Hasse Z:s »Anna-Clara och hennes bröder» i verkligheten (i vilken de inte alls heta Anna-Clara etc., utan Märta, Erik och Sven).

I den kvicka »De blå silkestrumporna» (i novellsamlingen »Nyckelknippan») berättar Elin Wägner om en tragikomisk händelse vid något av de stora »Verken» i Stockholm.

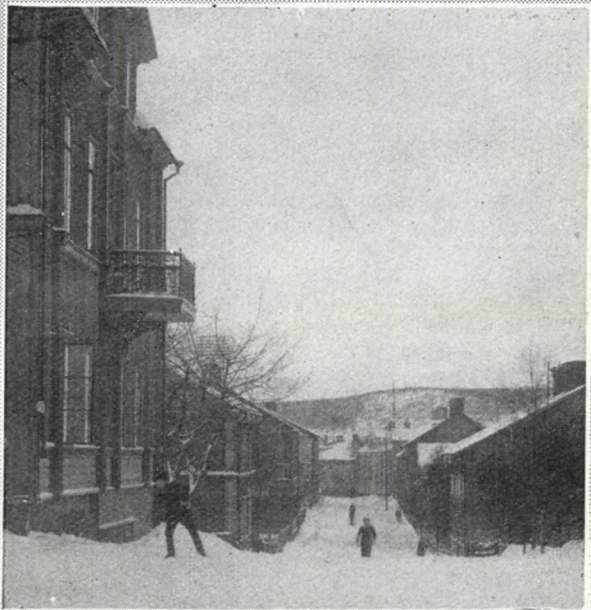
Elisabeth Funchs »I tempel och théhus» hör till de nya böcker, som gått åt. Bilden, som vi lånat ur boken, visar ett japanskt brudpar.

En nordisk målare, som formligen förbrinner i Spaniens torra solglöd och heta färger — det är huvudpersonen i »Döden i Toledo», den längsta novellen i Sigfrid Sivertz' »Ställverket». El Grecos tavlor (bilden visar mästarens hus i Toledo) och spanska danserskor ingå i hjältens visioner.

Henning Bergers »Vem vet?» har gett köpenhamnarna mycket att syssla med, då de tro sig känna igen både platser och personer, ur verkligheten. Naturligtvis leder boken — liksom bilden här — läsaren också till »Ströget».

Ludvig Nordström ger i sin senaste bok, »Öbackahistorier», nytt från Öbacka. Här en av hans tidigaste utsiktspunkter över »Öbacka»: den gata i Härnösand, vid vilken han i flera år hade sitt fädernehem.

Platsen för Gustaf Hellströms »Dagdrömmar» är naturligtvis hans fädernestad Kristianstad.

SPÖKSLOTTET. EN FOLKSAGA, BERÄTTAD AV SAGO-GRETA

DET VAR EN GÅNG EN UTFATTIG TORPARE som hade en stor grårandig katt och den hette Allting.

En natt strax före jul låg torparen och hans gumma i utdragssoffan och språkade och katten Allting spann i den varma spiselvrån.

Då hörde han hur gumman jämrade sig för gubben och klagade över att de inte hade en enda smula sovel till helgen, det fanns rakt ingenting.

— Det reder sig väl, sa torparen, vi får slakta allting.

När gumman steg upp på morgonen och gick ut efter bränsle passade Allting på och smet ut på samma gång.

— Den glädjen ska ni då inte få att äta upp mig till julmat, sa han för sig själv och rymde.

När han gått en bit på vägen mötte han ett par hästar.

— Vad är du ute och går för så tidigt på morgonen? gnäggade hästarna.

— Jo, sa katten, far och mor låg i natt och pratade om att de skulle slakta Allting och därför så rymde jag.

— Ska de slakta allting? sa hästarna och tittade på varann, då tar de väl oss med!

— Kom ni bara med mig, så låter de väl bli det, sa katten.

Och hästarna vände och följde med Allting.

Så gick de en bit på vägen och mötte en stor, svart och vit tjur.

— Vart ska ni ta vägen? bölade tjuren och slog med svansen.

— Vi rymmer med katten för han har hört far och mor säga i natt att de skal slakta allting till julen.

— Ska de slakta allting? sa tjuren och fnös, då slagtar de väl mig med?

— Kom med så låter de väl bli det, sa katten.

Och så gick tjuren med.

När de gått en bit till mötte de en gris.

— Vart ska ni gå? grymtade grisen och snurrade på trynet.

— Vi rymmer med katten för han har hört far och mor säga i natt att de ska slakta allting till julen.

— Ska de slakta allting? då slakta de väl mig med, sa grisen och plirade gråtfärdig med sina små sneda ögon.

— Kom med oss, så låter de väl bli det, sa katten.

Och så gick grisen med.

De gick ett litet stycke till på vägen och då kom en stor fet gumse spatserande.

— Vart ska ni ta vägen? bråkade gumsen och kråmade sig med sina krokiga horn.

— Vi rymmer med katten för han har hört far och mor säga i natt att de ska slakta allting till julen.

— Ska de slakta allting? då slaktar de väl mig med, bråkade gumsen och trippade förskräckt av och an.

— Kom med så låter de väl bli det, sa katten.

Och så gick gumsen med.

När de gått en bit till mötte de en gås.

— Vart ska ni gå? kacklade gåsen.

— Vi rymmer med katten för han har hört far och mor säga i natt att de ska slakta allting till julen.

— Ska de slakta allting? då slaktar de väl mig med — ga ga ga, sa gåsen förtvivlad och haltade hit och dit.

— Kom med så låter de väl bli det, sa katten.

Och strax gick gåsen med.

Så gick de ett gott stycke till i en lång rad efter katten —

Hästarna

Tjuren

Grisen

Gumsen

Gåsen

och till sist mötte de en tupp.

— Vart i all världen ska ni gå allihop? sa tuppen och gol så halsen hoppade.

— Vi rymmer med katten för han har hört far och mor säga i natt att de ska slakta allting till julen.

— Ska de slakta allting? Kokeliko oa, då slaktar de väl mig med! och så gol han som kniven suttit i halsen redan.

— Kom med oss så låter de väl bli det, sa katten.

”Och alla de andra trollen satte i väg, så att det bumlade, brakade och ramlade.” Teckning av Aina Masolle.

Och tuppen sprang strax med långa kliv efter katten.

Där gick de på den långa landsvägen i en långan rad.

Katten Allting

Hästarna

Tjuren

Grisen

Gumsen

Gåsen

och allra sist kom

Tuppen.

De gick och gick till sena kvällen. Då måste de se sig om efter tak över natten.

Katten som gick först och såg bäst i mörkret tittade åt alla håll och till sist fick han se ett slott skymta i slutet av en lång allé.

Där gick han in och

Hästarna

Tjuren

Grisen

Gumsen

Gåsen och

Tuppen

stod utanför och väntade.

— Kan jag och mina vänner få ligga här över natten? sa han.

— Kära du, sa folket, det går rakt inte för sig. Här är så mycket trollpack och spöken i slottet, så vi får själva flytta ur det och ligga hos grannarna om nätterna.

— Få vi bara bli här, så ska vi nog rensa slottet för troll och spöken, sa katten och var så morsk så.

— Kan ni rädda livet, så nog får ni bo här, sa folket.

Och så stannade katten Allting och hela hans följe och människorna flyttade ut och djuren flyttade in.

Katten skulle nu vara värd på stället och ordna med sovplats åt de nya gästerna.

Hästarna ställde han i förstugan

Tjuren innanför dörren,

Grisen i spisen,

Gumsen mitt på golvet,

Gåsen på bordet,

Tuppen bakom bänken vid köksdörren och själv kröp han upp på ugnen.

Fram på natten blev där ett buller och skralder så taket kunde ramla ner. Den stora bergtrollklumpedunsagumman kom dragande för att göra i ordning till gästbad åt alla de andra trollbassarna.

Men så flut hon stack näsan in i förstugan spar-

kade hästarna till henne, så hon flög in genom dörren.

— Aj aj aj!

Där tog tjuren henne på hornen och skakade och ruskade om henne och slängde upp henne i spisen.

— Oj oj oj!

Där stod grisen och tuggade så fragdan stänkte rakt i ansiktet på trollklumpan.

— Isch isch isch!

Gumsen mitt på golvet tog sats och buffade till henne med hornen så hon flög framstupa mot bordet.

— Iane hejane dejane dasane!

Där bet gåsen näsan av henne.

— Huj uj uj!

Då kravlade sig trolldunsan bort till ugnen för att få tag i en sticka och tända på, så hon kunde se vad det var för slags folk hon råkat ut för.

Men då flög katten Allting på henne och rev ut båda ögonen.

— Aja mej aja mej aja mej!

Och bergtrollklumpedunsagumman gav sig ut köksvägen i vildaste fart.

I detsamma gol tuppen bakom bänken:

Kokeliko oa

Kokeliko oa

Kokeliko oa.

På gården mötte bergtrollklumpedunsagumman alla de andra trollen.

— Är allting färdigt där inne nu? kraxade de hest och skrovligt.

— Nej hit går jag aldrig mer! skrek trollklumpedunsagumman.

— Kan ni tänka er att när jag kom in i förstugan stod där två tröskekarlar och slog till mig med sina slagor, så fort jag for in genom dörren.

Där stod en stark karl och ruskade upp halmen och tóg mig på sin grepe och skakade om mig,

så jag trodde både lever och lunga skulle flyga ur mig.

Sen kastade han mig upp i spiseln. Där satt en flicka och kärnade smör så grädden yrde rätt upp i synen på mig.

Så kom det en skomakare och dängde till mig med två läster i ryggen, så jag slog kullerbytta fram till bordet.

Där satt en skraddare med sin stora sax och klippte näsan av mig.

Då försökte jag kravla mig fram till ugnen för att få en sticka att tända på, så jag kunde se vad det var för folk som huserade där, men då satt där en käring och kardade ull, hon skrapade till mig med sina järnkardor så bägge ögonen rök ut. Och jag gav mig i väg det fortaste jag kunde köksvägen — då satt där en liten profet på bänken och ropade:

Hugg kroken i och drag hit na jaha

Hugg kroken i och drag hit na jaha

Hugg kroken i och drag hit na jaha.

— Huuij tji tja! nöös alla trollen.

I detsamma gol tuppen om igen:

Kokeliko oa

Kokeliko oa

Kokeliko oa.

— Ja ropa du! skrek bergtrollklumpedunsagumman och så sprang hon bort i sjumilasprång till Gråbergen och alla de andra trollen satte i väg efter henne, så det bumlade, brakade och ramlade som när åskan slår ner.

Nu var slottet fritt från allt trollpaket och den som var glad det var Allting, för nu fick

Katten

Hästarna

Tjuren

Grisen

Gumsen

Gåsen och

Tuppen

leva och regera i slottet som det finaste herrskap ända till sin död.

Så det var då väl att katten Allting låg vaken i spisvrån när far och mor språkades vid om slakten till julen.

A. J. A.

med mycket lök och mycket smör blir icke alls någon billig rätt. Om Ni däremot använder

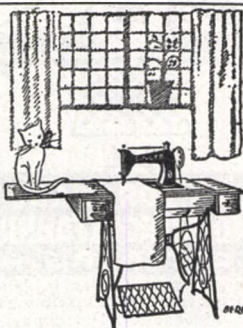
SVEA VÄXT

ställer den sig betydligt billigare samtidigt som smaken är densamma

STEINWAY & SONS

STORT LAGER I ENSAMAGENTUREN:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM • JAKOBSBERGSGATAN 39

SINGER

Hemmets Symaskin

Glöm ej böckerna

för de andra
julinköpen!
De böcker
varje
dam

sätter största värdet på äro:

KNUT HAMSUN:

BENONI och ROSA

JOHN GALSWORTHY:

FAMILJEN FREELAND

MARJORIE B. COOKE:

JANE ASKUNGEN

BAMBI SYRSAN.

FLICKAN I SKOGEN.

De sistnämnda äro utmärkt nöjesläsning o. även utmärkta flickböcker.

Tänk alltid på NORMANS

vid behov av Glas och Porslän.
Tegnérsgatan 23. — Odengatan 41.

PARAMINT PASTILLER

FÖRORDAS AV LÄKARE.

vid sjukdomar i munhåla och svalg.
Effektivt skydd mot smitta vid epidemier.

SÄLJAS ÖVERALLT
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM

IDUN sänker ytterligare annonspriset från 1 jan. 1922.

Införda offert.

(Forts. fr. sid. 1243.)

dor. De väl avrunna rötterna iläggas tillika med de i 3 cm. långa bitar skurna purjolökarna. Sist iblandas varsamt den skurna köttfärsen.

Potatisbården åstadkommes genom att sedan den nykokta potatisen drivits genom purépress eller på annat sätt söndermosats; den blandas med det kalla smöret och ägget samt salt, och därefter med tvenne skedar formas till en 6 cm:s hög bård på ett fat, som tål ugnsvärme. Bården överpenslas med litet vispat ägg, beströs med stötbröd, varefter fatet under några min. får stå i ordinar ugnsvärme tills bården fått färg. Den varma stuvningen lägges inom potatisbården, och anrättningen serveras genast.

I. H.

GODA PEPPARKAKOR.

½ lit. god sirap, 4 dcl. smält smör, ½ lit. tjock grädd, ½ rågat litermått ljus farinsocker, 1½ msk. stött ingefära, 1½ msk. d:o kanel, 1 knapp msk. nejlikor, 1½ msk. rivna pomeransskal (endast det bruna av skalet), 1 liten tsk. stött kardemumma, 2 msk. bikarbonat, mjöl till en fast deg, (omkr. 2 kg.).

Sirapen röres kall ½ tim. Smöret smältes och nedröres omväxlande med det siktade mjölet, vilket senare bör vara av den bästa kvalitet som kan erhållas. När ej mera mjöl kan iröras i fatet, arbetas degen på bakbordet. Den bör vara hård, men samtidigt elastisk. Degen får vila 3—4 tim. eller ännu bättre under 1 dygn. Den utkavlas till en 2:kronas tjocklek och uttages med trevliga mått, dessa gärna avvikande för de annars under året använda. Kakorna läggas på smorda plåtar och penslas med vatten strax innan de införas i ugnen.

Anm. Pepparkakor böra ej hava alltför varm ugnsvärme och ej heller böra de gräddas annat än vid fullt dagsljus. Detta därför att pepparkakor äro mycket ömtåliga för vidbränning. Och vid ljussken är svårt att se, huruvida de i sig själv mörka kakorna äro gräddade eller ej.

ENKLAPE PEPPARKAKOR.

(Lämpliga för småherrskapet att baka.)

2 dcl. sirap, 2 dcl. socker, 2 dcl. tunn grädd, 4 msk. smält växtmargarin, 1 tsk. ingefära, 1 tsk. kanel, 1 liten tsk. nejlikor, 1 tsk. bikarbonat.

Samma beredning som i föregående pepparkaksdeg. Äro barnen små, torde en vuxen person hjälpa dem med att göra degen; sedan sköta nog småttingarna själva om utbakningen. Några skallade och hackade sötmandlar äro nog välkomna och finna god användning för ögon i alla de fantastiska djur- och människofigurer som antagligen komma att skapas.

Två böcker för husmödrar.

LIVSMEDELSHANDELNS AVIGSIDOR.

av dr. Harald Huss.

DET FINNES EN DEL BÖCKER, VILKA enligt gammal hävd anses obligatoriska på en husmoders bokhylla. Till dessa borde ofördröjligen införas det nyligen utkomna arbetet "Livsmedelshandelns avigsidor" av Dr. Harald Huss. Ingen må tro, att detta visserligen digra och även på vetenskaplig grund fotade arbete är tunglärt eller går utöver en normal människas fattningsgåva; tvärtom; var och ett av bokens alla kapitel läses med uppmärksamhet och stigande intresse, det vetenskapliga är i de allra flesta fall populärt framställt, utan att sakriheten därför förvanskats, och hur obarmhärtigt omutlig författaren än är, när det gäller herrar livsmedelsframställare och livsmedelsförsäljares förehavanden i fabrik eller butik, löper det en ädra av stillsam humor genom hela arbetet. — I ett enda fall har Dr. Huss varit barmhärtig, och det är när det gäller kött- och charkuterihanteringen; antagligen har förf. funnit, att "avslöjandena" voro tillräckliga för denna gång.

I annonser, tidningarna och man och man — rättare sagt kvinna och kvinna — emellan uppmanas att bilda läsecirklar, för att därigenom ett stör-

Tänk på Blomsterfonden!

Watzins & Watzins

Svavelhårvatten & Svavelpomada
förlänar en yppig hårväxt samt äro de effektivaste medel mot mjäll, hudutslag och vissa ekzem.

Uppfinnaren av Watzins Svavelhårvatten och Watzins Svavelpomada med sin familj, varav sanningen om dessa preparaters goda verkningar bevisas.

Att här av mig fotograferade personer tillhöra förenämnda familj samt att deras hår är äkta och naturligt intygas.
Stockholm den 6 Dec. 1920.

Silbe Malmberg
Fotograf, Barnhusgatan 6

Tillverkare:
HENRIK GAHNS AKTIEBOLAG, UPSALA.
Kungl. Hovleverantör.

Hemkonsulenten Fru IDA HÖGSTEDT

uttalar sig i tidningen IDUN 13 november på följande sätt:

"Vid bakning utan jäst har

Rumford Bakpulver

använts, och har detta på ett utmärkt sätt motsvarat alla förväntningar i den vägen".

Gyllenhammars
UNDERBARA
HAVRE-MUST
Utomordentligt efter sjukdom och utmattning.
För åldringar, vuxna och barn.

Vikingkrämen ger högsta glans med minsta arbete. Den smetar och klibbar ej som andra putsmedel och efterlämnar ingen tjock, hårdnande, läderförstörande beläggning utan utbreder sig ytterst tunnt, varigenom lädrets struktur och smidighet bevaras. Vikingkrämens fullt vetenskapliga, för lädrets konservering och vård avpassade sammansättning förhöjer väsentligt skodonens hållbarhet.

Industri-Aktiebolaget VIKING, Örebro
Kungl. Hovleverantör

JUL-PRESENTER

av värde äro från

BOET

GÖTEBORG :: AVENYEN 24.

Börja och sluta dan med

Varje familjeförsörjare bör bereda sina efterlevande

Pension i

ALLMÄNNA ÄNKE- OCH PUPILLKASSAN

— Grundad 1784 —

Prospekt portofritt på begäran, varvid denna tidning bör återopas.

STÖRKYRKOBRINKEN 11 - STOCKHOLM

Husmödrar!

Nästa demonstration i Iduns provkök hålles tisdagen den 27 dec. kl. 11,30-2,30.

re flertal individer må bliva delaktiga av vad den fortfarande allt för dyra svenska litteraturen bjuder av nytt och läsvärt. Skulle det vara som ett underskattande — eller överskattande! — av vederbörandes bildnings- och upplysningsintresse, om vid en event. boklistas uppställande även medtages ett praktiskt-vetenskapligt arbete, som nu t. ex. "Livsmedelshandelns avsigtsidor?" Detta arbete griper nämligen trots den något torra titeln, långt djupare, och framför allt känbarare in i samhällslivets vitala förutsättningar, än mången nog så spännande roman någonsin förmår göra. Ty en bok, med den tendens och berörande de viktiga företeelser, som redigt och klart komma till synes i ovan nämnda arbete, kan råka ut för den ovan nämnda fataliteten att glömmas eller rent av tigas ihjäl, om den ej råkar i de rätta händerna, vilka härvidlag först och främst äro husmödrarnas.

I. H.—DT.

Jumpers, huru de stickas och virkas är ett trevligt helt arbete som nyligen utkommit på Wahlström & Widstrands förlag. Den behändig lilla boken, som innehåller en hel del avbildningar å sweaters och de nu till synes oundgängliga jumpers jämte noggranna beskrivningar å deras utförande, har till författarinna fru Olga Nyblom.

Man behöver ej frukta för överord, om man förutspår att det lilla instruktiva och därtill billiga arbetet, skall varmt välkomnas av damer i alla åldrar. Ty kunna allas figurer tåla vid att skrudas i jumpers, så bliva nog alla glada över att få i händerna ett lättgjort och nyttigt arbete, som kan skänkas bort till jul eller födelsedagar.

(Forts. fr. sid. 1244.)

kvar (t. ex. i Dalarna) och en ofta vidlyftig korrespondens.

Det är alltså ett populärt arbete. Men för att kunna åstadkomma ett populärt arbete veta vi, att det fordras grundliga kunskaper i det ämne man vill popularisera. Och det har säkerligen för författarinna varit frestande nog att fördjupa sig i jämförelser och söka följa spåren av relikter från primitivare kulturstadier eller av modeinflytanden från andra stånd i samhället.

Ej mindre än 51 dräkter, festdräkter, från 16 olika landskap äro återgivna — av naturliga skäl äro Skåne och Dalarna rikast företrädna — och det är sannerligen en glad och karaktäristisk bildsamling författarinns medhjälpare fröken Emelie von Walterstroff framlockat med sin pensel. Det är en samling ungdomligt smärta gestalter, smärta trots de stundom många och veckrika kjolarna, och de nästan fotsida rockarna, emellanåt med ett nästan tafatt blygt behag över sig såsom ungt folk ägnar och anstår. Och det finns dräkt detaljer, som överraska genom sin ålderdomlighet, där de ej göra det genom sin färgstyrka. Se blott Ljunitskvinnans vita huckle, som man återfinner hos medeltidens ärbära kvinna å votivtavlor eller å miniatyrmålningar i gamla handskrifter, Häverökvinnans "högmossa", Järvsökvinnans hjälmliknande hätta, Toarpflickans högröda kjol och liv eller Ålskvinnans färgprakt. Det är något friskt, käckt över de flesta av våra folkdräkter.

Varenda dräkt detalj är noggrant framhållen, och särskilt beröm måste ägnas detaljplanschererna med deras angivande av snitt, sömmar, broderier, smycken m. m. — se t. ex. den manliga Ingelstadsdräkts mönsterstickade vita ullstrumpor och broderi å bröststycket, korsstygsbroderierna å den värmäländska Ny-gossens skjorta med livstrådet till motiv, Delsboflickans sticktröja med både namn och årtal. Våra broderier och stickmönster ha gamla anor och många släktingar utom Sveriges landamären.

Nordiska Museet är ju oftast den källa, ur vilken de förebildsöskande ösa, när de vilja veta något om svensk fornsed, och ej ringa tid har vår författarinna som amanuens vid museet offrat i sina strävanden att tillfredsställa de kunskapsörstande, när det gällde allmogedräkter. Vi kunna därför ej annat än varmt lyckönska henne och hennes medhjälparinna att ha sänt ut en sådan källskrift i världen, och vi äro vissa om att den kommer att hälsas välkommen av en mycket stor krets.

Bokens utstyrelse är särdeles tilltalande, ej blott vad stil, uppställning och format angår, utan även vad beträffar de vackra överstycken, initialer och slutvignetter, som återfinnas olika för varje landskap och med motiv hämtade från föremål tillhörande samma provins, allt tecknat av samma konstförfarna hand.

Förlaget har all heder av publikationen. Priset är, pr häftat ex. 18 kr., ett pris som kan anses mycket måttligt.

V. L.—N.

Vad Ni bör veta.

Till allt övrigt som Ni måste känna till hör även de elementära reglerna för sårbehandling. Ni bör veta hur oerhört viktigt det är att ett sår noga rengöres, inte bara med vatten utan även med ett antiseptiskt medel. Lazarol är det rätta medlet härför. Den stillar blodflödet, lindrar smärtan och är starkt bakteriedödande. Efter att ha tvättat med Lazarollösning pålägg sedan Lazarinsalva för att vara säker om en snabb läkning. Sår behandlade med Lazarol och Lazarin förorsaka aldrig bekymmer.

2 NYA BÖCKER!

Under söderns sol.

Minnen och intryck från en resa i Afrika och Indien av
Gunnar Brundin.
448 sidor. Rikt illustrerad.
Pris Kr. 5:75.

Bibliska motiv.

SONETTER av
E. N. Söderberg.
Pris Kr. 2:25.

I alla boklädor.

Diakonistyrelsens Bokförlag.

Björkboms Maltextrakt

är ett utmärkt kraftnäringsmedel för barn, sjuka och konvalescenter.

Maltextrakt med kalk har särskilt visat sig lämpligt som botemedel mot eng. sjukdom.

Maltextrakt med järn eller järn och kina är ett utmärkt medel vid blodbrist och allmänna svaghetstillstånd, då järn erfordras.

Obs! Detta järnmedel är ej stoppande och ej skadligt för tänderna o. dessutom välsmakande o. hållbart. Fås på alla apotek.

Nyhet: Björkboms maltextraktkarameller i askar å 1:25 kr. Synnerligen välsmakande!

Björkboms Maltextraktfabrik är flyttad till apoteket "LEJONET" i Malmö.

Världsmärket bland fickur.
6,000,000 Omega-ur i bruk.

...var ej ledsen. Jag kommer åter med M. ZADIGS Divinala Parfym och Tval.

Tänk på att födan

till varje rätta kostar minst 5 öre om dagen. Räkna efter huru mycket det kostar Eder att föda t. ex. endast 25 rättor under ett år. Ni torde då finna fördelen av att använda några kronor till "RÄTTUT" och bli kvitt skadedjuret. 1 paket kostar endast Kr. 1:25. Varje tablett tillräcklig att döda 1 rätta.

BERNER & ZETTERSTRÖM,
Göteborg D.

Säljes å apotek, färg- och kemikaliefaffärer samt speceriaffärer på landet.

Amarant Cold-Cream

Tillv.: A.-B. Oxygenol

IDUNS FÖLJETONG.

(Forts. fr. sid. 1238.)

"Det är ingenting, jag vara bara för varm."
"Har du feber igen liksom förra natten?"
"Nej, nej; jag gick ut på balkongen för att andas litet frisk luft. Lägg dig igen, Caterina."

"Är du inte sjuk?"
"Visst inte, jag är bara inte sömning."
"Vad är det med dig?"
"Ingenting, Nini. Du har drömt."
"Det var draget från balkongen, som väckte mig. Jag trevade med handen, men fann dig inte bredvid mig."

"Och då blev du rädd? Försök att somna igen."

Hon lugnade sig åter och klädde av sig.
"I morgon skall du ju vakna tidigt, Andrea?"

"Ja."
"Klockan sju?"
"Ja."
"God natt."
"God natt."

Caterina släckta ljuset, gjorde korstecknet och somnade genast som vanligt. Andrea hade, skälvande av otålighet inväntat detta ögonblick för att kunna trycka till sitt bröst den spetslöja, som Lucia hade kastat till honom, ännu varm av hennes hals, för att kunna kyssa den, bita i den, veckla den om sina händer och kring sin hals, svalka sin panna och sina ögon med den under de timmar han ännu låg vaken.

Följande morgon stönade och jämrade Alberto sig, så att hela huset blev förskräckt. Han hade hostat tre gånger, då han steg upp, och då han tvättade sig i ansiktet, hade han återigen hostat. Han var svullen och sträv i halsen och kände som en tryckning över bröstet.

"Hur kan jag ha förkyllt mig? Jag, som är så försiktig! Jag begagnar alltid sidenduk om halsen och ylle närmast kroppen. Här har alldeles säkert varit något drag."

Han jämrade sig, medan han stod framför spegeln för att se efter, om han var blek. Han räckte ut tungan, försökte titta sig i halsen och andades djupt för att känna efter, om det var något som hämmade andedräkten. Lucia lugnade honom i mild ton.

"Tror du, att jag blir sjuk? Ser jag mycket dålig ut?"

"Visst inte, det är bara inbillning. Du ser ut som vanligt. Jag hostar också ofta, då jag stiger upp, om jag också är alldeles frisk."

"Också när du tvättar dig?"
"Ja, alltid."
"Verkligen? Ja se, jag är så klen..."
"Nej, du är mycket bättre, sedan du kom hit ut."

"Det är sant, men jag vill inte bli sjuk här. Vet du, Lucia, jag far allt in till Napoli i dag."

"Varför det?"
"För att konsultera Cardarelli."
"Du lämnar mig ensam?"
"Bara ett par timmar. För att lugna mig, förstår du."

"Det blir tråkigt för mig, käre Alberto. När kommer du tillbaka?"

"Halv sju i kväll, till middagen."
"Lovar du mig det, min älskling?"
"Naturligtvis! Jag kommer till bangården, äter frukost, går hem till oss ett ögonblick, går sedan till Cardarelli och så far jag hit igen."

"Välkommen tillbaka, käre Alberto. Jag skall sitta här i rummet och räkna timmarna och vänta på dig. Tror du inte, att du förkyllde dig på ridturen i förgår?"

"Jo, det har du rätt i! Jag är också så dum; du bad mig inte rida ut, men jag vill aldrig lyda dig. Du är min goda ängel, Lu-

CAPRICE DE PAULI

En förnäm exklusiv julklapp i förtjusande utstyrel är "CAPRICE DE PAULI" den moderna damvärldens mest omtyckta parfym. Föres i olika förpackningar till varierande pris och tillhandahålles hos alla handlanden och affärer landet runt.

ZENITHS

Gräddmargarin "Extramärket Zenith"

för matlagning och bak, och

Växtmargarin "Extra Växt"

för bordet,

äro marknadens förnämsta fabrikat.

VOLTA

ELEKTRISKA KOMPRESSER

av ny oöverträffad konstruktion. Bekväm regleringsanordning. Absolut tillförlitlig automatisk strömbrytare till skydd mot överhettning. Lämplig till såväl privat bruk som läkare och sjukhus.

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET VOLTA
STOCKHOLM

L'ORIGAN TVÅL COTY

Nu hemkommen.

PARFUMERIE ANTOINETTE W. NORDING
BIRGER JARLSGATAN 16
BIBLIOTEKSGATAN 11 HAMNGATAN 12
STOCKHOLM

Vår mycket omtyckta
"3/4 kg. ask"

Choklad
Konfekt
Marmelad

endast
5 kr.
per ask

till landsorten fraktfritt 5:80 kr. pr. ask rekommenderas.
PERCY F. LUCK & Co.

Varuhuset Vollmers-Meeths
GÖTEBORG

Jumper-Garn

2-tr. hyllegarn för stickning och
virkning av **Jumpers, Scarvers** etc.
Ett 40-tal moderna färger.

Bunt à 100 gr. Kr. 1:75
Docka à 10 gr. > 0:18

Färgprover på begäran.

Till landsorten mot post-
försäkt + porto.

Aluminium kokkärl äro bäst och billigast i längden.

Rosta ej, flisa sig ej som emalj, äro ej hälsofarliga och behöva ej
dyr årlig förtäring som kopparkärl, prydliga, spara bränsle, lätta att
hålla rena.

Köpas bäst hos Specialaffären Aluminium Kompaniet, Anker & Co
Mästersamuelsgatan 9 (mitt emot Röda Kvarns utgång), Stockholm.
Rikst. 15 25. Till landsorten fraktfritt pr efterkrav. Sthlm tel. 23 142.

NERKINGAR

eller Örebrolänningar på andra orter, som vilja bibehålla
kontakten med hembygden, böra icke underlåta att läsa

Nerikes Allehanda.

(Örebro Läns Tidning)

Rikhaltigt, mångsidigt och omväxlande innehåll.

Betydligt utökat format. — Modärn utstyrel.

Nedsatt pren.-pris: helår 14 kr., halvår 8 kr., kvartal 4.25.

Prenumerera omedelbart!

VICTORIAS
LAVENDEL TVÅL
FÖRNÄMSTA I SVERIGE

cia. Jag skall tala om för Cardarelli, hur
oförsiktig jag har varit."

"Fråga honom också, om det är rätt, att
vi stanna här."

"Varför det? Jag stannar gärna. Och du?"

"Jag trivs var som helst, där du trivs."

Lucia kom ner till frukosten med röda
ögon och åt nästan ingenting. Andrea teg,
Caterina teg, då och då växlade de blickar,
som uttryckte deras medlidande med den
arma kvinnan. Lucia berättade i sorgsen ton
om Albertos oförsiktighet att rida ut, om den
förkylning han ådragit sig och huru ont det
hade gjort henne att höra honom hosta på
morgonen.

"Det var, som om mitt eget bröst ville
sprängas", sade hon och grät åter.

Ingen åt mera. Caterina satte sig bredvid
hennes och försökte trösta henne så gott hon
kunde, med hennes hand i sin, liksom i sko-
lan. Andrea stod bredvid och kunde ej hitta
på något att säga henne. Det dröjde länge,
innan hon blev lugn igen. Caterina skulle
även den dagen till sin evinneliga jury, men
lyckligtvis var det endast två sammanträden
 kvar. Även Andrea skulle till Caserta i affä-
rer. Man och hustru sade henne farväl, Ca-
terina kysste henne på kinderna, Lucia suc-
kade och grät om igen. De stodo kvar ännu
litet till, Andrea blev otålig, och Caterina var
rädd, att Lucia skulle märka det. Äntligen
togo de avsked.

"Kom snart tillbaka, kära vänner, kom
snart tillbaka", sade hon smäktande.

De gingo. Hon ropade dem tillbaka, och
de vände om i dörren.

"Ni hålla väl i alla fall av mig, mina kära
vänner?"

Hon frågade dem bägge två. De sågo på
varandra, Caterina smålog och Andrea var
förlägen.

"Ja, ja, ja... jag svarar både för mig och
honom!" sade Caterina.

"Även för er, Andrea?"

"Ja", sade han kort.

"Du tycker säkert, att Lucia är litet tokig",
sade Caterina, då de sutto i vagnen.

"Jag? Nej!!

"Hon är så olycklig."

"Det vet jag."

"Du är tankspridd?"

"En vigna har slagit fel nere vid *Facte*, du
vet..."

"Nej, vad säger du? Tala om för mig..."

Uppsyningsmannen vid den engelska par-
ken hälsade på den bleka, svartklädda damen,
öppnade porten och frågade henne, om hon
önskade en ciceron. Hon nekade och sade,
att hon kände till stället.

Hon gick också helt lugnt inåt parken, som
om hon vore van att promenera där. Hon
hade slagit ihop sin svarta, spetsöverdragna
parasoll och lät solen bränna på armar och
axlar, som lyste fram under klänningens
svarta grenadin. Den svarta spetshatten var
fastsatt på huvudet med stora stenkolnsnålar.

(Forts.)

En parisisk modsalong i Stock- holm.

(Se bilden sid. 1233.)

LEJAMAGASINET HAR I DAGARNA FLYT-
tat in i sina nya lokaler vid Norrmalmstorg och
Stockholm har därmed fått ännu en hyperlegant
modsalong. Inredningen har letts av konsthand-
lare Hultberg, och de läckra salongerna i Louis
XVI med sidentapeter och mjuka, varmt färgade
mattor göra ett mycket behagligt intryck. I de
vackra skåpen, kopierade efter gamla franska mo-
deller, skymta de modernaste underverken i siden,
tyll och spetsar från kontinentens tre tongivande
städer. Och vill kunden riktigt se hur de ta sig ut
utan att själv prova, står en av firmans fast an-
ställda mannekänger till tjänst. Från de små prov-
rummen, delikat inredda med väldiga speglar och
spinkiga guldstolar, har man utsikt över den vackra

PUKEX

ELDFAST HUSHÅLLSGLAS

Starkt

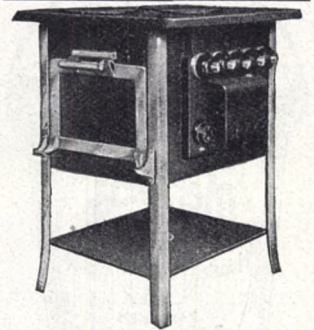
Ekonomiskt

Elegant

BÖHLMARKS

NORRMALMSTORG 4
STORA NYGATAN 33
HÖGBERGSGATAN 19

Främja Svenskt Arbeta!

HELIOS ELEKTRISKA VARMEAPPARATER

God effekt.
Liten strömätgång.

Försäljas av de flesta elektriska
firmor samt bosättningsaffärer.

Elektr. A.-B. HELIOS
Kungsholmstorg 10 - Stockholm
Rikstel. 314 14, 314 26

ALABASTER-TVÅL

överfet toalettvål
med behaglig parfym

Alla damers favorit-tvål

TILLVERKARE:

GAMLA TVÅLFABRIKEN
TERNINGHOLM, MALMÖ.

VÄVNADER, KONSTSMIDEN
och ALLMOGEMÖBLER.
Beställningar mottagas. Stillfult
arbete. Begär offert.

Rapid-Borax

Tillv.: A.-B. Oxygenol

DEN RÅD LYDER

ÄR
VIS

PRENUMERERA GENAST I NÄRMASTE POSTKONTOR ELLER BOKHANDEL PÅ

IDUN 1922

PETRIS

Ångpreparerade
havregryn och havremjöl
Naturläkekonstens yppersta hjälpmedel.
Läckra och hälsosamma.

Weydes äkta Eucalyptusolja

är det mest verksamma medlet mot Reumatism, Gikt, Styvhet i lederna m. m. Erhålles i Parfym-, Färg- och Kemikalieaffärer

Weydes Tekn. Fabriks A.-B.
Norrköping

SPRINGMADRASSER

Nutidens populäraste Resärmadrass. Ytterst billig. Begär vår senaste prislista. Obs! Stor prisnedsättning. A.-B. Skandinaviska Sängresärefabriken Tel 344. Karlstad. Tel. 344.

EN KOPP HULLMANS RENA CACAO

Berzeli park. En salong är reserverad uteslutande för blusar, och hit hör två speciella provrum.

Firman invigde den nya eran med en charmant mannekänguppvisning på Royal, varvid bl. a. de tre på sid. 1233 avbildade vackra modellerna föresades.

Kinamagasinet,

Regeringsg. 45, innehavarinna frkn Judith Hansson, är en nystartad affär, som säkert kommer att bli livligt uppskattad av dem, som älska dessa vackra textiler, porslin, tyger m. m., som präglas av gammal österländsk kultur och färgglädje. Där finns t. ex. ett praktfullt kinesiskt draperi med nära hundratalet broderade fjärlar — och icke en av dessa fjärlar är den andra lik. Ett sådant tålmod i och verklig glädje vid arbetet utmärker alla dessa kinesiska saker: vävnader, mattor, dukar, större och mindre, rockar, draperier etc. etc. Och det inte minst angenäma: dessa saker, förfärdigade med så mycken konstskicklighet, äro icke alls dyra, utan tvärtom med hänsyn till material och arbete förvånande billiga. Varför de bli lika lätt åtkomliga och till lika stor glädje för vanliga människor som för samlaren.

En ny Stockholmsrestaurang.

Hablé Frères, de välkända innehavarna av ett lika välkänt konditori vid Birgerjarlsgatan, ha i dagarna öppnat en synnerligen trevlig och välinredd restaurang, "Grand Cafe de Paris", i Birgerjarlsgatan 18. Man konstaterar med glädje, att här är ett kafé, som Stockholm behövde — ett ställe, där man går in lika väl för att dricka ett glas öl eller en kopp kaffe som för att intaga en god middag.

Inredningen är gedigen och smakfull, musiken fin och allt förstklassigt.

Rädda Barnens babykorg.

Den här avbildade sovkorgen, som rymmer en fullständig babyutstyrelse, utlånas av föreningen Rädda Barnen till ordentliga mödrar i Sverige och tillställas efter hand som korgarna bli färdiga, barnmorskor, diakonissor och slumsysstrar i och för utdelning. Efter sex månader återlämnas korgen, och i utbyte erhåller modern då till skänks en påse kläder, lämpliga att användas under barnets andra halvår. Bidrag, även de minsta för iordningsställande av dylika korgar, mottagas tacksamt av Rädda barnen, Vasagatan 13, Stockholm.

DÅLIG HY

har ej den som sköter sin hud rationellt med en god hudcrème. För att en crème verkligen skall göra nytta, måste den innehålla just sådana ingredienser som giver näring åt huden och återskänker densamma smidighet och mjukhet. En crème som bättre än Hylins Ninon Crème motsvarar de fordringar man måste ställa på en god hudcrème

HAR INGEN

hittills kunnat framställa. Ninon Crème innehåller, förutom läkande och balsamiska oljor och essenser, även havreextrakt, som utövar en underbart förnyande och upplivande inverkan på undernärdd och slapp hy. Varje dam som önskar återgiva huden dess ungdomliga smidighet och förhindra uppkomsten av rynkor, bör dagligen massera huden med Ninon Crème. Denna absorberas fullständigt av huden och efterlämnar — i motsats till de flesta andra crèmes — ingen fettglans. Ninon Crème tillverkas av Hylin & C:os F.-A.-B., Stockholm, och säljes överallt till kr. 1:— pr stor tub. Kom ihåg att vacker, mjuk och ungdomlig hy får den

som använder NINON CRÈME

MÖDRAR!

Om Ni ej själva kunna amma Edra barn använd då

NESTLÉ'S BARNMJÖL

Så härligt med dessa knivar, som aldrig rostta! Jag tillråder envar att alltid använda

Rostfria Bordsknivar

av Eskilstuna Jernmanufaktur A.-B:s tillverkning

Begär dem hos Eder järnhandlare.

En med vitglaserad kakel täckt KOKSPIS, på vilken man med en enda brasa kan laga frukost, och som sedan har tillräcklig värme kvar att hålla maten varm ända till middagen, föreslås å Norrmalmstorg 18, 1 tr.
Ing. A. HERMANSEN.

Depoten för Äkta Spetsar
K. LUNDBECK,
Kungsgat. 58, 1 tr., Göteborg.
Tel. 126 55.
Spetsar, Motiv, Dukar, Näsdukar, Blusar, Kragar, Barnkl., Brodyr.
Rikhaltig, smakfull sortering.

Begär

"PELLERIN"

så får Ni det bästa!

Detta märke på varje förpackning — en borgen för högsta kvalitet

Växtmargarin:

"Extra Växt"

Gräddmargarin:

"Högsta märket"

För
Julbordet

BANANER

i varje välsorterad affär

JAMAICA
BANANER
FRUKT OCH MAT
MEN DE MÅSTE VARA MOGNA

Mors bästa julklapp

IDUNS KOKBOK

blir den nya upplagan av

IDUNS KOKBOK

av ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND

12:te uppl.

Fullständigt omarbetad och utvidgad

Pris Kronor 10.—

NYHET: Anvisningar att använda gasspis eller gasugn vid alla recept för stekning och bakning.

En välkommen julklapp för alla husmödrar!

Oatine

Vill Ni skydda huden eller bevara den ungdomlig och smidig, så rengör huden med *OATINE* som är ett enastående medel. Tvål och vatten irriterar huden och gör den torr, den blir ofta grå, rynkig och grov, men *OATINE* icke blott helar och när huden utan bildar också ny frisk, sund hud, om ni använder denna creme var dag. Och genom åren bevarar ni ett ungdomligt och vackert utseende.

Begär endast *OATINE* "Vit crème, grönt lock" och tillbakavisa alla efterapningar. Fås i burk, eller tub vanlig storlek, och stor burk (tredubbelt innehåll).

OATINE SNOW är fin, snövit och mycket dryg i bruket och är väluktande och uppsuges ögonblickligen vid lätt ingnidning. Genom ständig användning bevaras huden smidig, klar, mjuk och vacker. Fås i burkar av samma storlek.

Fås överallt, eller skriv till

THE OATINE COMPANY's Generaldepôt, Kr. Bernikowsgade 1, Köpenhamn. London & Paris.

OATINE En Gros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

IDUNS SKÖNHETS- INSTITUT

N:r 153. Bästa Fru Skönhetsdoktorn! Jag har förr haft en vacker hy, men nu har jag alldeles fördärvat den genom att jag lätt narra mig att använda en slags fet coldcream för några finnar som uppstått. Jag smorde in hela ansiktet utom kinderna med sådan, och sedan dess har jag haft mycket bekymmer för min hy. Den har blivit hemskt fet och full med pormaskar. Jag har kramat ut pormaskarna med en hårnål en tid, men nu vågar jag icke mer, ty jag har märkt fina blodhinnor träda fram kring näsan. Jag har så lätt att bli svettig och röd i ansiktet och finnar bli följden därav. När jag badar badstu brukar jag alltid tvätta mig grundligt i ansiktet och duscha det med både kallt och varmt, men porerna ha öppnat sig och blivit så stora kring näsan, och jag undrar om orsaken kan vara den våldsamma tvättningen. Jag är så olycklig ibland att jag vill gråta då jag ser hur ryslig jag ser ut. Nu vågar jag inte krångla mer med hyn. Jag vill därför helst endast tvätta mig i kallt vatten och tvål, och jag undrar om det kan ta lång tid innan det överflödiga feta i huden försvinner. Jag ber er, var vänlig och hjälp mig att få min hy någorlunda skaplig igen.

19-åring.

Stackras liten, som så förstört er ursprungligen vackra hy. Bråka nu inte för mycket med den. Men eftersom ni fått stora porer i ansiktet måste ni hålla dem omsorgsfullt rena, annars kan ni aldrig bli kvitt de s. k. pormaskarna. Det sätt ni använt för att avlägsna dem är absolut förkastligt. Ni ser hur det skall gå till i sv. på fr. 120 i n:r 48. — För att nu få hyn någorlunda bra igen och för att porerna skola dra ihop sig så småningom, måste ni varje kväll noga tvätta ansiktet med varmt vatten, tillsatt med litet borax samt därvid använda någon god toalettvål. Av boraxen blir fet hud torrare, men som den inte får bli för torr måste ni sedan massera den med hudcrème, men tag blott det minsta möjliga. En crème som i ert fall vore bra är citronhudcrème, varpå stått beskrivning i sv. på fr. 91 i n:r 42. — På morgonen tvättar ni endast ögon, näsa och mun. Om ni tycker ansiktet ser blankt ut torkar ni det med ett rent sämskskinn. — Bada ej bastu en tid tills porerna återfått sin naturliga storlek. Tag andra bad. Ansiktet bör ej utsättas för sådana temperaturväxlingar som ni praktiserat.

N:r 154. Undrar om det finns något oskadligt medel att färga ögonbryn med? Har funnit ett sätt att få dem mörka men det är ej varaktigt. Vore tacksam få ett medel som kunde sitta i för alltid.

Agneta.

Ett sätt att färga ögonbrynen som är varaktigt utan att jag kan garantera att det består för alltid nämnes här, men jag vill ej påstå att det ser så alldeles naturligt ut. — Tre recept att använda i följd strax efter varandra: *Lösning 1:* Acid, pyrogallic, 0,5 gr., Spir. conc. 12,0 gr., Aq. dest. 28,0 gr. *Lösning 2:* Nitrat, argentit. 1,0 gr. Aq. dest. 28,0 gr., Sol. ammoniaci 3,0 kr. *Lösning 3:* Tiosulphatis, natri. 0,3 : 20,0. Utvärtes. Lösningarna penslas i tur och ordning med största noggrannhet på ögonbrynen. Penseln avstrykes mot flaskans hals så att den ej dryper.

N:r 155. Vad skall jag göra med mitt hår, som trots massage och omsorgsfull skötsel grånar allt mer och mer, fast jag endast är 30 år? Cacao smör har jag försökt men utan resultat, och svaelpomada använder jag efter

LEVYS LAVENDELTVÅL

kan icke överträffas.

Tillverkare: A.-B. ALBERT LEVY,
M A L M Ö.

Gud eller Mamon

NY BOK
AV
ELLY ANDERSSON

En märklig berättelse med
Kristidens mamonsdyrkan som
bakgrund. (182 sidor.)

PRIS 3:75

I dag i bokhandeln!

Diakonistyrelsens Bokförlag

I hela landet frågas:
*Vilken huvudstadstidning
bör jag hålla 1922?*

Det rätta svaret är:

STOCKHOLMS- TIDNINGEN,

landets mest spridda dagliga
tidning, sedan mer än 30 år
tillbaka organ för

svensk frihetspolitik,
för rätt och fred inåt och utåt.
Landets främsta *nyhetstidning*
och bästa *annonsorgan*.

STOCKHOLMS-TIDNINGENS
UTRIKESTELEGRAM

åtnjuta berättigt anseende och
äro i den nordiska pressen
oöverträffade.

STOCKHOLMS-TIDNINGENS
SÖNDAGSNUMMER

är underhållande, upplysande
och rikt på litterära bidrag.

STOCKHOLMS-TIDNINGEN
kommer varje dag med gott
humör och *nya, fri ka intryck*.

STOCKHOLMS-TIDNINGENS
PRENUMERATIONSPRIS

äro *sänkta* för 1922 o. utgöra:

A huvudstadsuppl. (A-uppl.)
i landsorten

1/1 år Kr. 32.— | 1/4 år Kr. 8.75
1/2 » » 17.— | Mån. » 3.—

A landsortsuppl. (B-uppl.)

1/1 år Kr. 14.— | 1/4 år Kr. 4.—
1/2 » » 7,50 | Mån. » 1.50

OBS! Prenumerera i god
tid före jul!

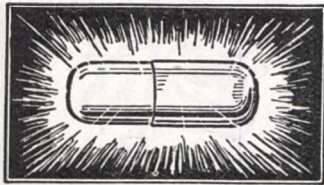
Colman's

AZUR BLÅELSE
i paket om 16 och 32 tärningar.

PÅSE BLÅELSE
lätt parfymerad.

Repr.: GUST. F. BRATT & Co., Göteborg

SPIECKERS SANOKAPSLAR

stärka nerv- och muskelsystemet, skänka ungdomlig spänstighet, levnadsmod och energi, samtidigt som de undanröja trötthet, sömnlöshet och svaghets-tillstånd. Finnas å alla apotek och drogaffärer eller expedieras efter rekvisition från undertecknade, portofritt.

Ask om 10 kapslar (för 10 dagars bruk) kr. 2.25.

Ask om 20 kapslar (för 20 dagars bruk) kr. 4.25.

Liten kur (5 stora askar) kr. 20.—
Stor „ (10 „ „ „) kr. 38.50.

Generalagenter för Skandinavien:

Harald Westerberg & Co.

— Göteborg. —

PRAKTISK NYHET!
SÄRDELES LÄMPLIG PRESENT

KINAMAGASINET

specialaffär för Kinesiska varor: Handvävda Siden, vita och randiga Tvätt-siden, Räsiden 3:— mtr, Textilier, antikt porslin m. m. Obs! Äkta varor extra låga priser. Regeringsgatan 43, 1 tr., Stockholm. Riks 30 86.
20 % rabatt å alla större broderier. derier.

Värdefulla julklappar!

20,000 kr.

giva vi våra kunder alldeles gratis möjlighet att vinna vid dragningen i Svenska Statens Premieobligationslotteri i december i år. Vi ha nämligen beslutat att till var femte av våra kunder som rekviderar en tub av vår berömda HUDCREME ANTI-FINOL och samtidigt med rekvisitionen insänder likviden för densamma 2,50 + porto = 2,90 samt till var och en som rekviderar på en gång fem tuber ANTI-FINOL och med rekvisitionen insänder likviden 2,50 pr tub = 12,50, såsom gåva giva ett vinstdelaktighetsbevis upptagande en obligationsserie och nummer. Detta bevis berättigar innehavaren till en tiondel av den på obligationen ifråga eventuellt utfallande vinsten vid decemberdragningen i år. Högsta vinsten är 200,000.— kr., en tiondel därav är 20,000.— kr. Kanske ni genom att rekquirera en tub ANTI-FINOL, som är den erkänt bästa hudcremen för skönhetsvård och därför ger mer än full valuta för sitt pris, även kan bli vinnare av 20,000.— kronor alldeles gratis. Märk detta enastående erbjudande, som vi göra Eder! Rekquirera i dag!

A.-B. ANTI-FINOLFABRIKEN,
— Göteborg. —

Husmoderns kalender

"har sin givna plats på husmoderns speciella bokhylla, bl. hennes oundgängliga rådgivare" (Teresia Euren). Rikshaltigt Instruktivt! Intressant! 100-tal ill. Fullst. almanacka 1922. 10:e ärg. Mjukt band 3.75, fast band 4.75.

Lindblads Förlag, Uppsala.

varje tvättning. Valnötsdekokten färgar ej tillräckligt. Vad är det för risk, eller på vad sätt verkar färgning skadligt för håret? Jag bor i Malmö och har tillfälle att få det gjort av skicklig hårfrisör-ska i Köpenhamn. Mitt hår är mörkbrunt, kraftigt. Det är så trist att liksom kapitulera mot ålderdomen i förtid, dessutom missklär det mitt bleka men eljest ungdomliga ansikte med detta gråa hår.

Fru B.
Risken att färga håret kan ju ej vara så stor om färgningen utföres skickligt och man förvissas sig om att färgmedlet ej innehåller några frätande eller skadliga ämnen. Men den olägenheten måste man underkasta sig att allt som oftast låta färga om håret. Ty allt efter som det växer till kommer den naturliga färgen fram vid rötterna. Man kan inte heller sköta håret tillräckligt hygieniskt då man ju måste vara rädd att skada färgen. Hårfärgning är annars det radikalaste medlet mot grått hår.

N:r 156. Skulle Fru Skönhetsdoktorn godhetsfullt vilja lämna några råd angående nedanstående frågor, vore jag mycket tacksam.
— 1) Hur få smala ben? Hjälper daglig massage? Kan man över huvud taget få dem smalare? — 2) Medel mot röd näsa i vinterkylan, trots puder? — 3) Medel mot röda händer? — 4) Medel mot leverfläckar? — 5) Medel mot pormaskar på näsan? — 6) Hur få mörka uppåtböjda ögonfransar och mörka ögonbryn?
"Vän av skönhet."

1) Daglig gymnastik hjälper något i längden. Se sv. p. fr. 102 i n:r 44. — 2) Se svaren på frågorna 132, 138 och 146. — 3) medel att få vita händer, se sv. på fr. 121 i n:r 48. — 4) Lagg på omslag av salicylsyra fuktad med glycerin eller alkohol; få ligga på ½ tim. i taget. — 5) Se sv. på fr. 120 i n:r 48. — 6) Ett stimulerande medel för ögonhår och ögonbryn finner ni i sv. på fr. 98 i n:r 43.

N:r 157. Bästa Skönhetsdoktorn. Jag kommer här med en fråga, som många gånger besvarats i Iduns Skönhetsinstituts spalter. Men som jag ej är riktigt säker på svaren skriver jag själv och frågar. Frågan är: Ett medel mot röd näsa. Jag blir förtvivlad för min näsas skull. Så fort jag kommer från kallt till varmt blir den alldeles anskrämlig (röd). Jag har inte använt några omanonserade medel. Om ett bra sådant beder vänligast Britt.

Jag kan blott hänvisa er till svaren på frågorna 132, 138 och 146. Beror ju alldeles på orsaken till ert obehag. Jag antar att 138 är vad ni behöver.

N:r 158. Vore särdeles tacksam få veta något medel mot små röda märken i ansiktet (antagligen efter finnar), som riktigt äro ingrodde i huden, gå ej bort hur jag än bär mig åt. Huden är mycket tunn och ömtålig, varför de synas mycket och äro misspydande. "Nellie."

Försök med omslag av så het (men ej kokt) mjölk ni kan tåla. Doppa renad vadd i mjölken, lägg vaxtaft över, bind stadigt fast omslaget och låt sitta på över natten. Om detta ej hjälper efter någon tid får ni vända er till en hudläkare. Om er hud är mycket ömtålig bör ni använda havremjöl i st. f. tvål.

N:r 159. Hur bör belysningen vara anordnad för att ej skada ögonen? Jag arbetar ständigt vid belysning och får så ont i ögonen.

Cloettas
tillverkningar äro välkända sedan mera än 50 år i hela Norden.

Cloettas

Dessertchoklad, Konfekt, Praliner och Marmelad
få ej saknas på något svenskt julbord.

Ett viktigt beslut måste Ni träffa under de närmaste dagarna.

Ni måste bestämma vilken tidning Ni skall hålla under det kommande året.

Kom då ihåg allt vad *Dagens Nyheter* kan bjuda Er och Er familj. Alltid först med nyheterna, alltid pigg, vaken, och lättläst, väl tryckt, tidigt i brevlådan, står *Dagens Nyheter* i en klass för sig. *Dagens Nyheter* i konstnärligt djuptryck utförda söndagsnummer är också utan motstycke i svensk press. De för hemmet så särskilt viktiga annonserna finner Ni även talrikast i *Dagens Nyheter* som har flera annonser än någon annan svensk tidning.

Sänkt prenumerationspris för 1922.

Helår 40 kr., kvartal 11 kr., månad 4 kr.

Gå till Er telefon, begär "Dagens Nyheter" och meddela att Ni önskar erhålla tidningen från 1922 års ingång.

**FABRIK I
IDOL
GILAVED**

Alltid lika fräshe och ungdomlig
Ja, crème amoureuse o Idols övriga
skönhetsmedel ha er förunderlig
verkan.
Även direkt från fabriken.

Regina
Förnämsta märke för
vantar och
strumpor.
Finnes i varje
välsorterad manu-
faktur-, tricot- och
kortvaruaffär.

Hurra!
Nu har mamma
tvättat min klän-
ning med
Gumanns Flingor

Nordisk Världsatlas'

Utställning

Öppen: December månad vardagar kl. 9—6 e. m.
Lokal: Stigbergsgatan 35, Stockholm
(snett emot Navigationsskolan).

Svenska Dagbladet 11/ 12 21.

Expositionen torde utan överdrift kunna sägas vara den intressantaste som på detta speciella område anordnats här i landet och borde bli uppmärksammas i vida kretsar. På ett lika enkelt som lättfattligt sätt åskådliggöres på utställningen hur atlasen framställs från det minutösa förberedelsearbetet till de olika kartbladens tryckning.

Nya Dagligt Allehanda 11/ 12 21.

Särskilt böra omnämnas teckningen av terräng och textningen av namnen — precisionsarbeten, som åtskilligt torde överstiga våra vanliga ritkonstnärers förmåga.

Rekvisitionssedeln insändes till Svenska Röda Korset, avd. Nordisk Världsatlas, Artillerigat. 6, Sthlm.
A NORDISK VÄRLDSATLAS, som utgives till förmån för Svenska Röda Korsets verksamhet, subskriberar härmed undertecknad på

..... ex. av lyxupplagan, 36 blad å Kr. 2:— pr blad
..... ex. av stora upplagan, 36 blad å Kr. 1:25 pr blad
..... ex. av kartverkets förvaringsportfölj å Kr. 3:50
(Stryk det som ej önskas)
att portofritt tillsändas mig mot postförskott.

Expeditionssätt:

- 1) Alla till datum utkomna kartblad på en gång, (hittills äro 22 blad utgivna) eller
- 2) 4 kartblad var 3:dje månad.
(Stryk det expeditionssätt som ej önskas)

Namn
(Tydligt namn)
Titel
Postadress
(Tydlig postadress)

Litterära
Rådgivare
Stjärnstedt
Wägner

A.-B. BIBLIOTEKSBOKHANDELN
Kungl. Hovleverantör
12 BIBLIOTEKSGATAN 12 STOCKHOLM

En idealisk
tillflyktsort för
dem, som stå
i valet av pas-
sande böcker
till julen. - -

Jumpers och Sweaters

stickar man bäst
själv med ledning
av Olga Nybloms
nyutkomna hand-
bok. Kr. 1.75 hos
alla bok- och pap-
pershandlare eller
från Wahlström &
Widstrands förlag.
Stockholm 3.

SKÖNHETSVÅRD

av Anna Söderberg
2: —. Hygieniska
vinkar och råd för
hälsans och skön-
hetens bevarande.
Wahlström & Wid-
strand, Stockholm.

**ELEKTRICITETEN
i hemmets tjänst**

Ny oombärlig
handbok för hus-
mödrar av Ida
Högstedt. Kr.
2:50. I alla boklä-
dor och Wahlström
& Widstrands för-
lag, Stockholm 3.

**NYTT
ARBETE**

AV
Märta Edquist:

**MARGRETE
HVITTFELDT**

Berättelse från 1600-
talets Bohuslän
Pris 3: 75.

I ALLA BOKLÅDOR
DIAKONISTYRELSENS
BOKFÖRLAG

I ROSENGÅRD

flickornas julbok "är den bä ta tänk-
bara flickbok" var pressens omdöme om
föreg. årg. och årets "Rosengård" står ej
-ina föregångare efter. Förtjusande sagor
o. berättelser! Vackra illustrationer! Häft.
2.25, inb. 3.25. Lindblads, Uppsala.

Vid dagsljus känner jag icke nå-
got obehag och drar därav den
slutsatsen att belysningen är
olämplig. Tacksam för gott råd
är E. W.

Låt ljuset lysa från vänster och
koncentrera det på arbetet genom
att hänga ett papper eller dylikt
över lampkupan. Ni måste ofta
tvätta ögonen med borsyrelösning.
N:r 160. Undertecknad frågar:
hur få frisk hy? Har försökt
med promenader men är lika blek
ändå. Vore mycket tacksam för
ett gott råd. E. 20 år.

Fortsätt med promenader i det
fria och även andra kroppsrörel-
ser, utförda med måtta. Delta i
husligt arbete om ni har tillfälle
därtill. Bada ofta, gymnastisera
dagligen och för en sund och
stärkande diet, ej för mycket söt-
saker. Lägg er tidigt om kvällar-
na. Detta allt bör hjälpa såvida
ni inte är sjuk.

N:r 161. Hur skall jag få fint
skinn på min kropp, vad skall jag
gnida in för fett? Inga lill.
Behövs ingenting att gnida in,
endast dagliga tvättningar med
tvål och vatten över hela krop-
pen eller bad. Därav blir huden
fin. Är ni besvärad av knöttrig
hud på armar och ben har ni ett
medel däremot i sv. på fr. 122 i
n:r 48.

Fru Skönhetsdoktorn.

FRÅGOR OCH SVAR

Fråga: Jag är en ung ensam
mor till en sju månaders frisk
välskapad pojke, som jag önskar,
att någon god familj ville adop-
tera utan ersättning, då jag på
grund av ekonomiska svårigheter
ej har råd att behålla honom.
Jag skulle vara mycket tacksam,
om någon av tidningens ärade lä-
sare ville giva mig ett råd, vart
jag skall vända mig för att få
denna sak ordnad.

Bekymrad mor.

Svar: Vänd Er till barnavårds-
man på Er ort.

Fråga: Undrar var man kan få
köpa vackra trasmattor till en stor
sal eller var man skulle kunna
få vävt dylika? Och hur ställer
priset sig. Är ej själv i tillfälle
väva nu. Tacksam för svar i tid-
ningen önskar en *Skånsk husmor*.

Svar: Vi voro tacksamma om
någon eller några bland läsekret-
sen ville vara oss behjälpliga att
besvara ovanstående fråga.

Fråga: Vore synnerligen tack-
sam få veta, om en flicka, som
är kunnig i barnavård men utan
språkkunskaper, skulle kunna
hopp om plats hos Rädda Barnen
i Tyskland och till vem man bör
vända sig för inlämnande av an-
sökan, ävensom om man kan er-
hålla någon lön. "22 år".

Svar: När ni ej kan språket så
är det ju alldeles onödigt att ni
söker plats i Tyskland "hos" Räd-
da Barnen! Ni vet väl att dylika
platser äro barmhärtighetsverk
och således ej avlönade? Men
varför inte söka plats inom det
egna landet? Ty även här finnes
det tillfälle att göra tjänst inom
Rädda Barnen. Komme ni till
Tyskland, om än så barnavårds-
kunnig, och ej kan tala hjälplig
tyska, blir ni blott till hindern
inom ett kall samt för edra kamra-
ter, och ej heller bleve ni — åt-
minstone den första tiden — till
någon nytta eller trevnad för de
stackars barnen.

Fråga: En av Iduns läsare ber-
der härmed om ett recept på wien-
nerkrans och wienerbröd.

Husmoder.

Svar: Eder begäran skall in-
flyta på Hushållssidan i ett av
första numren på nyåret. Det är
nämligen flera läsarinor som ha
begärt en ingående beskrivning på
bakverket i fråga.

Fråga: Undertecknad lämnade
ull till fabriken för att få strump-
garn och begärdes äkta svart

Lämplig julklapp.

Hushållsboken

"E R K"

"S&C:o"

Pris 5 kr.

Pris 2 kr.

Finnes hos alla Bok- & Pappershandlare samt

FRANS SVANSTRÖM & C:o
STOCKHOLM

Av SANGALLA the

rekommendera vi
våra kända märken

"PEKOE SOUCHONG"

"IMPERIAL"

"ORDINARY"

I originalförpackningar.

PERCY F. LUCK & Co.

**VÄSTERNORRLANDS
ALLEHANDA**

GRUNDLAGD 1874

HÄRNÖSAND

DAGLIG MORGONTIDNING
ETT UTMÄRKT ANNONSORGAN

är ett egendomligt namn, som betecknar en ännu egendomligare salva.
Innehåller en ur lecitet isolerad spaltningssubstans, escol, som snabbt
absorberas av huden, pånyttföder kroppscellerna och åstadkommer en
otroligt snabb läkning av alla utifrån åtkomliga åkommor: sår, bul-
nader, finnar, hämorroider, kylskador, brännskador etc. Är oumbärligt
efter räkning, liksom vid hudlöshet hos barn. Verkar som ett speci-
ficum mot reumatism och ischias. Sthenochrisma har alltså ett
snart sagt obegränsat verkningsområde. Säljes i tuber à kr. 2:50
endast å apotek.

GENERALAGENTER FÖR SKANDINAVIEN:

HARALD WESTERBERG & C:o, GÖTEBORG

Lille Victor

är en inhalator i västficksformat, som
botar snuva och förkylning. Säljes
i Apotek, Parfym-, Färg- och Kemi-
kalieaffärer. Pr kr. 1: 50. Tillverkare:
Weydes Tekn. Fabriks A.-B.
Norrköping.

Sagroidpiller.

Det erkänt goda, säkert och utan
olägenhet verkande avföringsmedlet
äkta Sagroidpiller finns nu åter att få
på apoteken.

Dr SÖMMERS

Menthymol-Snuvinhalator

i fickformat finns nu åter att få på
apotek och i kemikalieaffärer. Verk-
sam, praktisk, billig.

Tapetkompaniet

levererar Eder

Fina, eleganta, ömtåliga
tyger och spetsar
borde tvättas med

LUX

(FRÅN SUNLIGHTFABRIKERNÄ)

TAPETER

till lägsta priser. Största sortering av
in- och utländska kvalitéer. Revkirera
prover genast. Riks 99 05. Allm. 133 20.
Katarinav. 7 Sthlm. (Vid Slussen.)

Koncentrera
Eder
annonsering för Skåne
på
**SYDSVENSKA DAGBLADET
SNÄLLPOSTEN.**

Billiga o. bra äro
Sveriges Urma-
kares A.-B:s äkta

**VIKING-
Väckarur**

Förnicklat fodral
med mässingsbot-
ten. Stort mäs-
singsverk. Kraftig
väckning. Säljas
under garanti av
alla
Urmakare.

Hermes

velocipeden är en
idealisk julklapp
till varje skolbarn.

A/B NYMANS VERKSTÄDER
UPPSALA.

FALU-ÄTTIKA

— den bästa **konserverings-, mat- och bords-ättika** som finnes i marknaden —

tillverkas och försäljes i parti av

Stora Kopparbergs Bergslags A.-Bol. STOCKHOLM.

En hemlighet

är varför VYV-tvålen blir mer och mer berömd och efterfrågad.

Endast den, som en gång använder VYV-tvålen, vet varför han ej använder andra toalettvälar.

Damer och herrar, som sätta värde på ungdomsfriskhet och ett vackert yttre, uppnå detta genom ständigt bruk av den med förskönande parfymer och välgörande ingredienser tillverkade VYV-tvålen.

VYV-tvålen är den mest fulländade toalettväla, som kan åstadkommas till så lågt pris, att den kommer till användning i varje hem.

VYV-tvålen är tillverkad på särskild för denna tvål utmärkt metod, med tillsats av de mest utsökta essenser på detta område samt med stöd av vetenskapen under noggrannaste beaktande av hygienens fordringar.

VYV-tvålen erhålles i varje väl sorterad affär från Ystad till Haparanda.

Österltn & Ulrikssons Tekniska Fabrik.

YSTAD.

Nya bilderböcker för barn!

Inga-Lill och hennes syster.

Med roliga verser av Tant Lisa. Pris 1:25.

Karin och Olle på landet.

Vackra och roande bilder med verser av R. L-n. Pris 2:50.

Ur djurens liv.

Med roliga verser av Tant Lisa. En bilderbok, som kan bli 2 meter lång. Pris 2 kr.

För de små.

En rolig, lärorik bilderbok, som kan bli nära 2 meter lång. Pris 2:50.

Litet att måla.

En bok för barnen. Pris 2:25.

Evang. Fosterlands-Stiftelsens Förlags Expedition, STOCKHOLM 3.

Ingen kristen eller nykterhetsvän

behöver, för att följa med sin tid, hålla sig med annan tidning än

Svenska Morgonbladet

som allmänt erkännes vara god nyhetstidning, pigg och vaken, politiskt välunderrättad, samt innehålla tänkvärda inlägg av framstående förmågor i aktuella spörsmål.

Svenska Morgonbladet väsentligt billigare för 1922:

MORGONUPPLAGAN: 30 kr. för helår, 16 kr. för halvår och 8 kr. för kvartal;

DAGUPPLAGAN: 15 kr. för helår, 8 kr. för halvår och kr. 4:25 för kvartal samt

HALVVECKOUPPLAGAN: 6 kr. för helår, kr. 3:50 för halvår och 2 kr. för kvartal.

färg. Nu färgar strumporna av sig och det är mycket otrevligt. Kan någon ge mig ett gott råd hur jag skall göra för att få färgen sitta i vore jag mycket tacksam. *Gammal prenumerant.*

Svar: Försök med att lägga strumporna i en tämligen stark lag av ättika och vatten tillsatt med salt, och låt dem ligga i lagen över natten. Påspäd på morgonen litet varmt, ganska starkt såpvatten, och tvätta strumporna varefter de sköljas i flera vatten. Detta medel brukar hjälpa t. o. m. i svåra fall, men med uppoffring av en del av färgen.

Fråga: Hur skall jag få en crêpe de chineblus vit som genom tvätt blivit gul? Kan den på något sätt blekas? Det är tjock kvalitet. *Elsa.*

Svar: Tyvärr kunna varken vi och ej heller någon annan giva eder något råd som gör den gulnande blusen vit igen. Om ni skulle börja med någon blekningsprocedur förstörde ni endast sidenet, som skulle bli skört och snart skulle hela blusen vara i trasor. Vårt enda råd är att ni antingen färgar blusen eller också låter den bli så gul som den vill.

Fråga I: Kan man erhålla Statens räntefria studielån för att genomgå teaterskola? Eller finns det något annat lån för obemedlade, som ämna bli skådespelare?

Vi ha just gjort förfrågningar angående Edra låne- och teaterfunderingar hos ett par sakkunniga personer. Utsikterna till ernående av ett statens räntefria studielån i och för teaterstudier äro emellertid minimala, om ens några. Har ni verkliga anlag och inte bara "lust och fallenhet" för teatern, så har ni ingenting annat att förlita Er på än först och främst Er egen energi, och sedan när ni visat denna, plus utpräglade anlag, söka hjälp för de långa arbetsamma studieåren hos enskilda personer, om nu genom lån eller direkt understöd. — Det gäller emellertid att först undersöka om ni har verkligt betydande anlag; huru stora eller om de överhuvud alls existera, är varken Ni själv eller Edra vänner i stånd att bedöma. Att få ett utlåtande vis a vis eventuella skådespelareanlag sker bäst och säkrast om ni ber en erkänd artist höra på när ni deklamerar något, berättar en saga eller ur en bok läser en dialog. Att komma i tillfälle att avlägga ett dylikt prov kan vara kinkigt nog, när ni bor i landsorten, men ni kan ju försöka Er lycka när ett välkänt teatersällskap besöker staden. Gå då upp till ledaren för sällskapet i fråga, och bed honom att få för honom avlägga ett prov.

Fråga II: Vilka teaterskolor finnas i Stockholm och vilken är den bästa?

Svar: Dramatiska teaterns elevskola utbildar såväl manliga som kvinnliga elever till skådespelare. Men det är oerhört svårt att bli antagen som elev. Dessutom meddela ej så sällan även skådespelare och skådespelerskor undervisning i sin konst, men då ställer sig utbildningen betydligt dyrbarare.

Fråga III: Måste man hava sångröst för att bli skådespelare?

Ägandet av sångröst är ej alls nödvändig för en skådespelare. Detta borde ni väl för övrigt veta utan att behöva fråga därom!

Fråga: Hur tvättas och färgas gula madrasgardiner? *E. N.*

Svar: Köp tvättvälen Nadco i den nyans som Ni önskar att gardinerna skola ha. Om ni noga följer den lättvirdiga beskrivningen som medföljer tvålen blir Ni nog nöjd med resultatet.

Fråga: Undrar om någon av Iduns läsare skulle vilja giva mig någon idé vad man skulle

DET KAN EJ NOG OFTA UPPREPAS

 ATT

Arboga Margarin

ÄR MARKNADENS FÖRNÄMSTA

SVENSKA MEDICINALVÄXTFÖRENINGENS
torkade blåbär, lingon, spenat, dill, sopprötter m. m.

Högsta kvalitet. Billiga, hållbara, lätta att förvara och enkla att anrätta. Bären ge utmärkta soppor. Lingonen ge dessutom en god sylt. Sopprötterna ge med obetydlig fettillsats en välsmakande buljong. Utförlig beskrivning medföljer varje kartong. Finnas i varje väl sorterad specialaffär.

OBS! Förekomma i minut endast i våra kartonger.

Gammal, ypperlig huskur mot grått och missfärgat hår är

AKTA VALNÖTSDEKOKT

 VÄLGÖRANDE — EFFEKTIV — OSKADLIG

 Tillv. av leg. apotekaren Fru S. Hellström, Apoteket Svanen, Ramnäs.

 Pris per flaska 3:50 + låda och porto.

Akta Spetsar

rikhaltigt lager

utställas och slutförsäljes till billiga priser hos

A.-B. ANTIK-KOMPANIET
R. T. 70 70. ARSENALSG. 8 A, STHLM. R. T. 70 70.

Betydligt billigare

kan Ni nu skaffa Eder en förstklassig daglig huvudstadstidning genom att prenumerera för 1922 på

AFTONBLADET

vars dagliga upplagor med åtföljande värdefulla bilagor numera erhållas till

avsevärt nedsatt pris.

Aftonbladet utkommer sju gånger i veckan och intager en ledande ställning både som politiskt organ och

modernt redigerad nyhetstidning.

Innehåller bl. a. aktuella inlägg av framstående fackmän, talrika brev från främmande länder, väl vald förströelseläsning med dagliga kåserier av utmärkta pennor, sakkunnigt redigerade avdelningar för handel och näringar, litteratur, konst och musik m. m.

Prenumeranterna få gratis

Brokiga Blad, Lantmannabladet, som nyligen undergått en omfattande utvidgning och modernisering ifråga om såväl text som bilder. som innehåller bidrag av Sveriges främsta fackmän på lantbrukets område och är oombärlig för varje lantman.

Prenumerationspris för 1922:

Stockholms-resp. Kvällsuppl. 1/1 år 40:—, 1/4 år 11:—
Nationaluppl. (dagl.). 1/1 » 15:—, 1/4 » 4:25

I förhållande till den valuta, som erhålles, är särskilt Aftonbladets Nationalupplaga obestridligen

Sveriges billigaste dagliga tidning.

DET EKONOMISKA HUSHÅLLET

MUSTADS VÄXT-MARGARIN SPECIALITE: "BÄSTA VÄXT"

MUSTADS GRÄDD-MARGARIN SPECIALITE: "SOLO-GRÄDD"

VILAR PÅ MUSTADS MARGARIN

kunna använda överblivit ullgarn till?

Har en stor mängd i ett 40-tal färger, som blivit över på kud-dar o. d. Skulle gärna vilja ha nytta av det och vore tacksam för förslag.

Förlovad flicka.

Svar. Kan ni väva eller sy flossa så använd garnerna till något — matta, kudde, pall ett, där en dylik teknik passar. Eller äro resterna något så när stora så virka små tröjor — varje tröja gärna i flera färger — eller gör muddar, vantar, tofflor m. m. åt fattiga barn i eget och i främmande land. — Ni kan också virka små rutor av småresterna och sy samman dessa till en couvrepied i s. k. mosaikmönster.

Fråga. När min man och jag ha endast manliga gäster till bordet, var placeras hedersgästen och var bör serveringen börja.

Maj.

Svar. Hedersplatsen är här lik-som vid andra middagar till vän-ster om värdinnan. Serveringen börjar hos värdinnan och fort-sätter så med hedersgästen o. s. v. utan överhoppande av någon. När nästa rätt skall serveras bju-des ävenledes värdinnan först och sedan hennes högra granne o. s. v. För att hedersgästen ej nu skall få sin mat allra sista, brukar värdinnan artigt be att få servera sin bordskavaljer. När den tredje rätten kommer, bjudes i samma ordning som vid den första rätten.

Fråga. Vågar härmed besvära eder med att fråga, hur man i hemmet kan rengöra en ljusgrå filthatt. Han försökt med bensin, men den blev endast sämre.

Stina.

Svar. Såvida ej filten i hatten är av någon särskilt enkel kvali-té, bör hatten kunna rengöras på så sätt att ni blandar bensin och potatismjöl och så genast ef-ter blandningen bestrykes hela hatten jämnt över med blandnin-gen. Efter några timmar — gär-na efter ett helt dygn — borstas hatten med en ren, ganska styv borste. Givetvis iaktages att borst-ningen sker i fria luften; inom-hus skulle det kringvirvlande po-tatismjölet damma ner hela rum-met.

Fråga. Jag köpte för två år sedan ett skrivställ av kristall i förhoppning, att det skulle mot-stå tidens tand. Det har emeller-tid gulnat. Kan det bero på att det röks i rummet. Har förgä-ves tvättat det i såplut.

Svar. Vi ha för vår del aldrig hört talas om att kristall skulle förändra färg genom att det rö-kes i det rum, där denna har sin plats. Härvidlag ligger nog or-saken till färgförändringen i själ-va massans beskaffenhet, och däråt är ingenting att göra; var-ken tvättningar med såpvatten eller någon behandling med ens de starkaste kemikalier kunna avhjälpa saken.

Fråga. Var kan jag få mön-ster till virkade dukar till en la-voaruppsats? På Hemslöjden här finnes sådana till salu, men inga mönster för utlåning.

Kalmarfru.

Svar. Det fanns för någon tid sedan en virkbok på tyska sprä-ket, som hette "Häkel-Arbeiten Heft I", i vilket funnos en del mönster på de nämnda dukarna. Beskrivning, även den på tyska, men ganska lättfattlig, åtföljde avbildningen. — Men, varföre ej i Er hemslöjdsaffär köpa en duk och virka efter? Konsten härvid-lag bör vara ganska ringa!

Fråga. Vore tacksam få veta hur jag skall göra med lingon-sylt som är kokt i en oförtennt kopparkittel, tycker att det sma-kar något ärg.

Emy Tekla.

Svar. Ni skall givetvis genast slå bort all sylten, och på sådan plats att några djur ej komma

A-B Kungsörs

HUSHÅLLSKÄRL

alla slag, av koppar, bleck och aluminium. Prydliga, prak-tiska, prisbilliga. Finnas i alla järn- och bosättningsaffärer.

A.-B. Kungsörs Bleckkärlsfabrik, Drottningg. 20. - Kungsör. - Stockholm.

Rybergs Blandning

Detta kaffe rekommenderas särskilt för god och fyllig arom.

PERCY F. LUCK & Co.

Olycksfall- och sjuk-Skadestånds-Automobil-Motorcykel-Glas- o. Vattenskade-försäkring.

Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

MAZETTI ÖGON-CACAO

delikat — kraftig — hälsosam

Högsta näringsvärde! Lämnar ingen bottensats!

Denna cacao är genom sin absoluta renhet, överlägsna styrka och välsmak i bruket billigast

Den billigare kvaliteten

MAZETTI KUNGS-CACAO

kostar endast per Hekto 50 öre

Garanteras också ren och oförfalskad.

"Obs! Våra ännu billigare kvaliteter, pak. och i lös vikt."

Runö. "Bekantskapen (med Runö) förmedlas på ett synnerligen instruktivt och angenämt sätt genom den beskrivning i ord och bild, som föreligger av den tredje i ordningen av Runös svenska pastorer. Läsnngen av densamma erbjuder en sällsam tjusning. I korta, koncentrerade kapitel, lugnt och tryggt och med något av ha-vets egen sälla skildras natur, folk, språk, överhuvud allt av intresse. Läsaren får vara med om livet i helg och söcken på så nära håll, att han ofta glömmar sin roll som åskådare och tycker sig vara med på den äventyrliga säljakten eller rysa av spökrådsla eller sitta bland bland den brokiga skaran i kyrkan eller det grundliga bröllopsgillet. — — — En bild, som renare ut-strålar svenskhetens vackraste sär-tecken än den 80-åriga kantorn Andreas Bissas, kan ej tänkas", skriver D:r Nils Algård i Svenska Dagbladet om Pastor Ernst Gordons bok Runö, svenskön i Rigaviken. Illustr. Pris 2 kr. I alla boklädor. Diakonistyrelsen Bok-förlag.

Varför

är

SVENSKA DAGBLADET

tidningen som oavbrutet går framåt?

Därför:

att den lämnar de snabbaste och säkraste nyheterna; att den har de främsta för-fattarenamnen; att den är både lättläst och innehållsrik.

VITRUMS

FERROL

är det kraftigast aptitgi-vande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess ange-näma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

APOTEKET VASENS DRUG-HANDELS LABORATORIUM STOCKHOLM

Originalflaskor om 500 gram. Finnes å alla apotek.

En alltid välkommen JULPRESENT

är en flaska

ESTERIA-PARFYM

Framställes i sex olika blomdofter, nämligen Viol, Liljeconvalje, Syrén, Rose, Reseda, Hyasint. Finnes art-ikeln ej å Eder plats, re-kvirera direkt från oss, med angivande av vilka dofter som önskas. Pris Kr. 2: — pr st., 3 fl. portofritt. Obs. det enastående billiga priset.

Knut Lundqvists Tekniska Fabrik Växjö

Nej tack!

en så dyr tidning passar ej oss damer, som i dessa tider måste vara sparsamma, när man får en så intressant och lättläst tidning som det nya STOCKHOLMS DAGBLAD i huvudstadsupplaga fritt hem-buren för endast 30 kr. och på posten för 25 kr. Riksupplagan kostar bara 14 kr. (i båda fallen postarvodet inberäknat).

MAN BEHÖVER EJ VARA BONDE

FÖR ATT MED GOD BE-
HÅLLNING LÄSA

VÅRT LAND OCH FOLK

BONDERÖRELSENS RIKSORGAN

SNABB NYHETSTIDNING.

SUNDA ÅSIKTER.

DAGL. UPPL. 12 KR. PR. ÅR.

HALVVECKO-UPPL. 4: 50

LÖSNUMMER 10 ÖRE.

ÖUMBÄRLIGT ANNONSORGAN

FÖR DEN SOM VILL KOM-
MA I FÖRBINDELSE MED
LANTBEFOLKNINGEN.

God inkomst

i dessa svåra
tider erhåller
den som blir
kommissionär
för IDUN 1922

Tillskriv
IDUNS EXPEDITION
STOCKHOLM

Det
bästa
medlet

mot narig, spröd och
söndersprucken hud.
Låt ej barnen plågas
utan låt dem ingnida
händer och ansikte
med Syster Ellas Salva.

I bokhandeln har nu
utkommit:

~AGA~ BOKEN

PRIS: 3 KRUNOR

Utgiven på begäran från föräld-
rar, målsmän, läkare och lärare.

åt den och börjar äta därav. Syl-
ten är nämligen mycket farligt
och de som äta av den kunna bli
mycket sjuka, t. o. m. livsfarligt.
Fråga. Hur bereder man s. k.
skottsk tårta och silvertårta?

M. L.

Svar. Till båda dessa tårter
användas äggvitor, och ingen gul-
la, varföre de äro att betrakta
som ganska dyrbara, för såvida
man samtidigt ej har användning
för de senare. Som Ni kanske
vet, går det ej att hålla äggulor-
na dugliga för matlagning mer
än en kort stund, emedan de
hastigt torka, varföre vi upplys-
ningsvis nämna att de genast ef-
ter fränskiljandet från vitan var-
samt överslås med litet friskt
vatten. Äggvitorna däremot äro
vintertiden, på svalt frostfritt
ställe, hållbara 3—5 dygn, men
måste torkas, ty kommer det min-
sta främmande ämne i — t. ex.
det allra minsta av gulan, damm,
vatten m. m. — låta de sig ej
vispas till skum — Här följer nu
emellertid beskrivningarna å de
begärda tårterna.

Skottsk tårta. 350 gr. sötman-
del, 15 st. bittermandlar, 425 gr.
fint strösocker, 4 stora äggvitor
(5 om de äro små). — Mandeln
skällas, utbreddes till torkning och
males, varefter den stötes med
sockret och en av äggvitorna till
en fin och smidig massa. De
återstående äggvitorna slås till
hårt skum och nedröras varsamt
i mandelmassan, vilken ej får va-
ra det minsta hård utan tämligen
lös. Av oblat klipdes en rundel
så stor som det fat på vilken
tårten skall serveras. Hälften av
degen utbreddes därpå, och resten
tryckes medelst en sprits i rutor
över botten, och tårten gräddas i
ej för varm ugn tills den är gul-

Nyheter för julen

TORSTEN BOHLIN:

Henri Frédéric Amiel.

Kr. 3: 50.

»En briljant skriven
monografi...»

»Sällsynt betagande
och gripande är denna
historia.»

PAUL BOURGET:

Dödens mening.

Kr. 3: 50.

En glänsande skri-
ven roman.

OSCAR MANNSTRÖM:

Snöfrid.

Kr. 2: 50.

Tolkningar, medita-
tioner och dikter.

HJ. HOLMQUIST:

Påvedömets historia

1800—1920.

Kr. 6: 50.

— en mäterlig skild-
ring, full av dramatisk
spänning. Högaktuell
just nu!

EDV. RODHE:

Livet efter döden.

Kr. 2: —

Sveriges Kristliga Studentrörelses
För'ag - Stockholm.

PÄRMAR

IDUN 1921

med register

finnas nu att tillgå hos
hrr Bokhandlare eller
direkt från

IDUNS EXPEDITION
STOCKHOLM

mot likvid i postanvis-
ning.

Röd pärm "Idun" med guldtryck
Kr. 2: 50 + porto 80 öre.

Svält ej

Edra krukväxter. De
leva ej enbart av vat-
ten. Giv dem Planta-
gön, ett på veten-
skaplig grund sam-
mansatt konc. växt-
näringssalt. Erhålles på bleckburkar
hos Frö-, Blomster-, Färg- och Kemi-
kaliehandlare.

Florodol - Tvålen

är damernas
favorit-tvål,
och en ide-
alisk
barntvål.

PARFYMERI
FLORA,
GEFLE.

**Ekströms
Jästmjöl**

ÖREBRO KEM.
TEKN. FABRIK

IDUNS TIDSFÖRDRIV.

STAVELSEGÅTA.

Om en kung skall kunna verka
gott, och
landets välstånd stärka, är mitt
första av behov.
Den mitt andra är, bör vara giv-
mild,
och ej girigt spara att på kärlek
visa prov.
Mången gosse nämns mitt hela,
flickor stundom samma öde dela.

KVISTIG FRÅGA.

En fader hade 6 döttrar och
varje dotter hade en bror, hur
många barn hade fadern?

GÅTA.

Mitt första finns i borste, men
ej i kam
Mitt andra finns i ko, men ej i
lam
Mitt tredje finns i ära men ej i
eka
Mitt fjärde finns i gå, men ej i
leka
Mitt femte finns i Åbo, men ej
i Irland
Mitt hela är en stad i Finland.

CHARAD.

Mitt första svärtar dig och mig
Mitt andra är ett större mått
Mitt tredje är en bokstav blott
Mitt hela kommer snart till dig.

REBUS.

d d d d d d a D. w a t t.

Lösningar märkta *Iduns Tids-
fördriv* i n:r 52, Iduns Redak-
tion, Stockholm, skola insändas
före den 7 jan. 1922. De tre för-
sta rätta lösningarna, som an-
träffas belönas med vardera en
femna.

LÖSNING AV PRISTÄVLING N:r 13.

Brest-Litovsk. De tre först an-
träffade riktiga lösningarna hade
insänts av kandidat Carl Björck,
Kåbo, Uppsala, E. M. Schultz, S.
Kyrkogatan 21, Norrköping, Lina
Bihld, L. Esplanadgatan 12, Gävle,
som alltså erhålla var sin femna
i pris.

brun, men skall vara lös inuti.
När tårtan kallnat, lägges den på
det tillämnade faiet, varefter ru-
torna fyllas med avrunna syltade
frukter och bär i olika slag samt
gelé. — Ovanstående sats räcker
för 12 personer.

Silverkaka. (Eftertryck förbjü-
des.) 125 gr. smör röres pösigt
med 350 gr. socker, som smänin-
gom tillsättes. 400 gr. prima ve-
temjöl siktas med 2 strukna tsk.
jästpulver och ¼ tsk. salt och
blandas sedan omväxlande med
2 dcl. gräddmjölk till smörmas-
san. Därefter iblandas 1 tsk.
mandelessens (ej bittermandel-
olja, ty användes denna får en-
dast tagas 4—5 droppar) samt 6
äggvitor slagna till hårt skum.
Smeten hälls genast i smord
form eller stekpanna och kakan
gräddas i ordinär ugnsvärme.

Fråga. 1) Hur bakas 14 dagars
kaka? 2) Jag har sett grova lin-
nedraperier med kulört broderi o.
hålsömmar vilka voro mycket
vackra, nu funderar jag på om
jag skall köpa sådana eller jag
skall sy bojdraperier, de äro äm-
nade till matsal. 3) Kan jag möj-
ligen få adress på någon som vir-
kar spetsar till lakan och örgott
till privatpersoner.

Karin.
Svar. 1) Gärna skulle vi vilja
besvara Er fråga, men måste ty-
värr avstå därifrån. Vi känna
nog till en mängd kakor men nå-
gon med ovanstående namn fin-
nes ej i vår ansenliga samling av
recept. Beskriv kakan litet no-
gare hur den ser ut och smakar
igen den och kan giva Er någon
vägledning eller t. o. m. själva
receptet. 2) Vi råda Er att taga
draperierna i fråga av grovt grä-
aktigt linne och ornera dem med
kraftiga hålsömmar. Det är fullt
lika vackert som boj och är där-
till mera praktiskt, då draperier-
na då kunna tvättas. 3) Vänd
Eder till *Föreningen genom eget
arbete*, i Brunngatan, Stockholm
eller till *Bikupan*, 21 Klarabergs-
gatan, Stockholm. För övrigt fin-
nes det nog många äldre och yngre
damer som äro glada om nå-
gon beställer vikade spetsar av
dem.

Skånska Dagbladet

Malmö

är landsortens mest spridda tidning
Effektivaste annonsorgan
för stad och land

I förhållande till upplagens storlek
billigaste annonspriser
Söndagsbilagan
HEMMET

utkommer varje vecka i 16-sid. format

Spännande följetonger
Lätilläst - Intressant

Babyutstyrslar,

Vackra och välsydda av finaste tillbe-
hör Kr. 10.50
Lakan och örgott " 8.—
Dopklänning och mössa " 6.—
Mönster medföljer.

Dagmar Jacobsons Vitvaru- och Linne-
sömnadsaffär, Borås.

Praktiska,

hygieniska, impregnerade dam-
underkläder av olika model-
ler för dag- o. nattbruk samt
Dambindor, även i små rese-
förpackningar, i parti o. mi-
nut billigast från

Carl Stangenberg,
Hötorget 10, Stockholm.
A. T. 28690. R. T. 7762.

Birgittas Äkta Citron-Crème.

Ofelbart medel mot sträv och narig hy.
Bästa ansiktsmassagecrème.
Utplånar rynkor och ojämnheter i
huden.
Tillverkas av saften av friska citroner.
Parfumeri S:ta Birgitta, Stockholm.
Pris kr. 3:—

Vägglöss

Desinf. m. Amerik. Gassystem (ej
cyanalium). Ej risk eller obehag för
grannar. Skadar ej tyg eller möbler.
pec.: Kackerlackor, Mal och Vägglöss.
Nordiska Desinfektions Anstalt.
Riks 804 85 Stockholm Allm. 168 13

Över 125,000

personer i Dalarne

läsa nedanstående tidnin-
gar! De äro därför Da-
larnes mest effektiva an-
-:- nonsorgan -:- :-

BORLÄNGE TIDNING

Upplaga 7,400 exemplar

LUDVIKA TIDNING

Den nya stadens enda
tidning

MORA TIDNING

Upplaga 8,200 exemplar

SÖDRA DALARNAS TIDNING

AVESTAPOSTEN

SÄTERS TIDNING

Dessa sex tidningars upp-
lagor utgöra tillsammans

23,500 exemplar

Förmånlig rabatt lämnas
då annons införes i alla
sex tidningarna! Annon-
ser insändas till tidningar-
nas huvudkontor i **Bor-
länge** eller **Hedemora**.

DALARNES TIDNINGS- & BOKTR. A.-B.

Axel Lidman.

Nationaldräkter

materiel, detaljer, strump. på best., frå-
gor besv. - mot dubbelt porto. Svenska
Nationaldräkter, Idung, 5, n. b., Sthlm.
OBS! Beställ i tid till jul!

BREVLÅDA

RED:S BREVLÅDA.

Affärskvinna. Ha ej plats nu
för ytterligare inlägg i ämnet.

ANNONSERA

ASKERSUNDS TIDNING

GRUNDAD 1856

*Södra Närkes enda
lokaltidning med
stor spridning i
Norra Väster- och
Östergötland - - -*

I D U N S P A P P E R

GRANSHOLMS FINPAPPERSBRUK

ANLAGT 1803 - - GEMLA - - ANLAGT 1803

Specialbruk för finare papperssorter.

OMBUD OCH PARTINEDERLAG I STOCKHOLM:

R. W. STARE

R. T. 40 44 59 KUNGSGATAN 59 A. T. 192 30

GROSSESSKORSETTEN

"Dorothea" är den mest praktiska, särskilt
konstruerad för detta ändamål, varför ej att
jämföra med vanliga korsetter. Pris Kr.
12:— per st.

REFORMKORSETTER

med trikåinsättning.
Rekommenderas alla
damer såsom det
mest behagliga och
välsittande, varför
ingen torde underlä-
ta att använda en
dylig. Kr. 9:— och
10:— per st.

KORSETT "379",
speciellt gjord för
feta och korpulenta
personer. Kr. 11:— per st.

BRÖSTHÅLLARE, extra god kvalitet, såväl med som utan resårinsättning.
Rekommenderas. Kr. 4:— och 4:50 per st.

RYGGHÅLLARE, effektivast för alla som gå framåtlutade och krok-
rygiga. Kr. 10:—, 12:—, 14:— pr st. Uppg. mått mellan axlar och
vidd om livet. Sjukvårdsart. alla slag.

Till landsorten mot postförsk. Uppg. mått vid best. Besök eller
tillskriv oss.

A.-B. MAGASIN SPECIAL

OBS! Särskild DAMAVDELNING, Västerlånggatan 66 (Passagen), Stockholm.

Bordserviser - Kaffeserviser

Lyxporcelain - Figurer

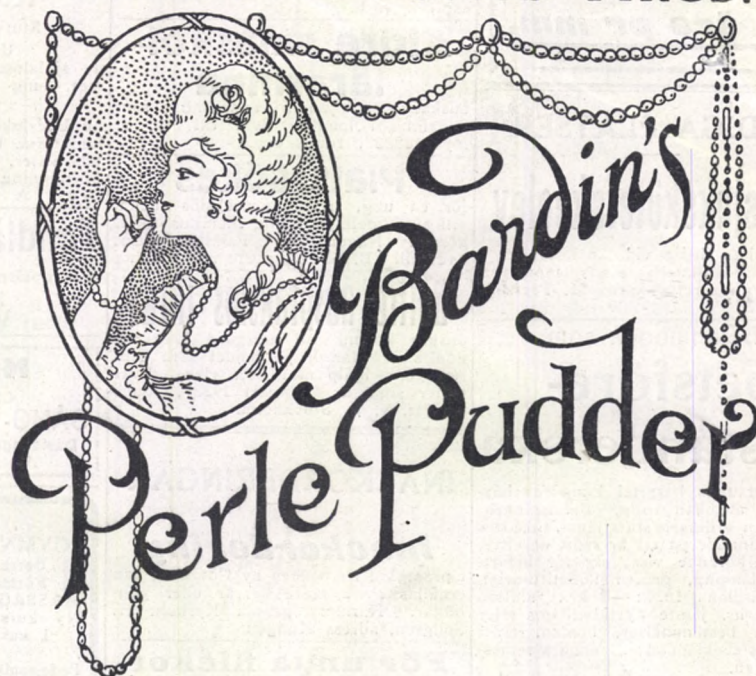

Presentkort

ROSENTHALS SPECIALAFFÄR

STOCKHOLM, HAMNGATAN 10. R. T. 89 93

BARDIN & CIE PARIS
Poudre de Perles Fines.

Bardins berömda pärlpuder

vitt, rosa, hudfärg, rachel, gul, korall, rubin, brunt etc.

Föryngrar och förskönar

Fås i alla parfym- och kemikalieaffärer

Ensamförsäljare för Skandinavien och Finland:

Madsen & Wivel, Köpenhamn

Grand Café de Paris

18 Birgerjarlsgatan 18 (Inneh.: HÅBLE FRERES) 18 Birgerjarlsgatan 18

FÖRSTKLASSIG RESTAURANT

med franskt och svenskt kök,
som dirigeras av skicklig och
erfaren fransk köksmästare

Frukostar - Luncher

Middagar - Supéer

KONDITIONAVDELNING

Den till restauranten hörande
konditionavdelningen förestås
likaledes av en fackkunnig
och beprövad fransman

Franska specialiteter

Stilfulla och in-
bjudande lokaler

Musik under ledning
av den väl-
kände kapellmästaren

B O T H E

Såväl enklare som finare måltider arrangeras för hemmen.

Selekt vinkällare. - Moderata priser.

Köp Svenska Havregryn!

Marknaden översvämmas åter med utländ-
ska havregryn, som redan genom sin

ålder äro mindervärdiga. All-

mänheten uppmanas där-

för att vid inköp av

havregryn

i lös vikt alltid

begära svenska *färska*

havregryn som i kvalité

äro *avgjort bättre*, men likafullt

icke dyrare än utländska gryn.

Köp Svenska Havregryn!